

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
702

Subotica, 30. rujna 2016. Cijena 50 dinara

Debata o zatopljenim
i prešućenim temama

Prepune bačve
kvalitetnog vina

Uzurpatorima
uzeta ljetina

Novi Banovci –
Mnogi su otišli

INTERVJU
Branko Ištvančić

Festival bunjevački pisama

Pjesme za
ljepši dan

SADRŽAJ

AKTUALNO

9

Šutanovac novi predsjednik DS-a
»MALI ČOVJEK« U SREDIŠTU
POLITIKE

REPORTAŽA

16-17

Revija *Obnavljamo baštinu* u Trnjanima
LJEPOTA NARODNOG BLAGA

RAZGOVOR

19

Dario Bezik, dobitnik prve nagrade na
HosanaFestu
PJESMOM ZAHVALJUJEM BOGU

REPORTAŽA

26-27

Priča iz Nenadić salaša
RIJEČI ZA KNJIGU

KULTURA

29

XIV. susreti društava Matija Gubec u Fojnici
**ZAJEDNIČKI NA OČUVANJU
KULTURE I IDENTITETA**

SPORT

51

Ivica Francišković, koordinator Omladinske
škole NK *Spartak*
**DOBRA SELEKCIJA DONOSI
ŽELJENU KVALITETU**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenžić, Thomas Šujić**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI:Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;
++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

»Žuljanje«

U Beogradu je prošloga petka održana konferencija na temu bilateralnih sporazuma o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske, Mađarske, Makedonije i Rumunjske. Na konferenciji je politolog Darko Baštovanović iznio rezultate svoje analize o bilateralnom sporazumu Srbija – Hrvatska u odnosu na položaj hrvatske manjine u Srbiji. Rad možemo pročitati u zborniku koji je objavio organizator ove konferencije – Centar za regionalizam iz Novog Sada. I u posljednjem izdanju Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu voj-

vođanskih Hrvata Baštovanović piše o pravima nacionalnih manjina u Srbiji u procesu EU integracija s posebnim osvrtom na hrvatsku nacionalnu manjinu.

Oba su ova rada izuzetno značajna iz više razloga i valja to istaknuti. Prije svega zbog toga što pružaju dobar uvid kako u pravni i institucionalni okvir tako i u povijesne i političke okolnosti koje su odredile položaj hrvatske nacionalne manjine takav kakav jeste u Srbiji danas. Među ostalim, Baštovanović navodi da s raspadom SFRJ, Hrvati prestaju biti konstitutivni narod ali da sve do 2002. nisu bili priznati kao nacionalna manjina te da zbog toga nisu imali, niti su mogli snažnije razvijati svoje institucionalne kapacitete. Navodi i teritorijalnu fragmentiranost i izuzetno slabu integraciju unutar same zajednice, nedovoljnu razvijenost elita unutar same zajednice ali ukazuje i na društveno-političke prilike s izrazitim antihrvatskim elementima zbog kojih je u razdoblju raspada SFRJ hrvatska manjina trpjela veliko nasilje što je ostavilo posljedice kako u demografskom tako i u socio-psihološkom smislu. Jednostavnije rečeno hrvatska zajednica je doživjela demografski slom i pitanje je hoće li se ikada oporaviti, a što je još gore, do danas se mnogi plaše ili ustručavaju iskazati svoju nacionalnu pripadnost i ostvariti svoja zakonima zajamčena prava. U radovima Baštovanović detaljno opisuje i točke bilateralnog Sporazuma te zaključuje kako u Srbiji i dalje ne postoji usklađen sustav zaštite ljudskih i manjinskih prava i da nema dovoljno volje da se riješe problemi s kojima se suočava hrvatska nacionalna manjina u Srbiji, kao što je na primjer političko predstavljanje a koje je u Hrvatskoj riješeno.

Dobro je što se u hrvatskoj zajednici pojavio ovaj mladi stručnjak i budući znanstvenik koji marljivo uči, istražuje i piše i dobro bi bilo kada bi se više stručnjaka i znanstvenika iz manjinskih zajednica posvetilo istraživanju manjinske problematike. Do sada su se uglavnom drugi bavili nama, a rijetki su pripadnici manjina koji su se stručno i znanstveno bavili ovim temama. Nesporo je da je metodologija za sve znanstvenike ista, ali iskustvo manjinskog položaja zasigurno utječe na veću senzibiliziranost za pojedine teme, koje pripadnicima većine nisu bliske ili im ostaju izvan vidokruga. Jer sasvim sigurno određene probleme nisu iskusili na vlastitoj koži, pa ih neke teme ne »žuljaju« tako kao što »žuljaju« nas.

J. D.

Hrvatini službene rezultate izbora uručio predsjednici države

Izslanstvo Državnog izbornog povjerenstva (DIP) na čelu s predsjednikom **Brankom Hrvatinom** predalo je u utorak predsjednici Republike **Kolindi Grabar-Kitarović** službene rezultate prijevremenih izbora za Hrvatski sabor, a predsjednica je u srijedu u podne počela konzultacije o sastavljanju nove hrvatske Vlade.

Hrvatini je novinarima prenio da se na sastanku DIP-ova izslanstva s predsjednicom govorilo o izbornom zakonodavstvu,

potrebi da se nađu rješenja koja će jamčiti još bolju i transparentniju provedbu izbora. »Potaknuo sam to pitanje, mislim da nam treba predsjedničina lobisti-

čka pomoć, jer kad izbori završe, vrlo brzo se zaboravi na nesavršenosti i kompliciranosti našeg izbornog sustava«, rekao je Hrvatini.

Za izmjene, odnosno »rješenja« u izbornom zakonodavstvu kaže da nisu teška »ali svakako su potrebna«. Potkrijepio je to podatkom da sada predsjedničke izbore provodimo po jednom, parlamentarne po drugom, a lokalne po trećem sustavu, da bi, kad bi zbog štednje lokalne i parlamentarne provodili istodobno, uštede bile »nikakve«, jer su birački odbori za njih različiti, različiti su i glasački listići, sustav brojanja...»Ima čitav niz problema o kojima treba dobro razmisliti i donijeti odluke. Nisu to teška rješenja, ali svakako su potrebna«, kaže predsjednik DIP.

Hina

Mirović u Salzburgu

Predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** boravio je ovoga tjedna u dvodnevnoj posjeti Saveznoj austrijskoj pokrajini Salzburg, gdje je u organizaciji Instituta europskih gradova i regija održana 12. Konferencija europskih regija i gradova.

U delegaciji Pokrajinske vlade bili su i pokrajinski tajnik za regionalni razvoj, međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu **Ognjen Bjelić** i pomoćnik pokrajinskog tajnika **Nebojša Drakulić**.

Prvog dana posjete održan je radni sastanak s **Franzom Shausbergerom**, predsjednikom Instituta regiona Europe.

Delegacija Pokrajinske vlade nazočila je Generalnoj skupštini i sudjelovala na panelu *Europsko financiranje održivih regionalnih i općinskih projekata*, na kojem su sudjelovali bivši vicekancelar i ministar financija Austrije **Wilhelm Molterer** i poslanica Europskog parlamenta **Claudia Schmidt**, kao i predstavnici Europske investi-

cijske banke i drugih institucija. Skup je, video porukom, pozdravio aktualni vicekancelar i ministar vanjskih poslova Austrije **Sebastijan Kurz**.

Drugog dana posjete, delegaciju Pokrajinske vlade primio je predsjednik Vlade Savezne austrijske pokrajine Salzburg dr. **Wilfred Haslauer**. U razgovoru je istaknuta obostrana spremnost za razmjenu iskustava u procesu približavanja regija. Predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** pozvao je dr. Haslauera da posjeti Vojvodinu kako bi se upoznao s ovdašnjim modelom funkcioniranja institucija i kako bi se ostvarila suradnja pokrajine Vojvodine i regija iz zemlje Europske unije.

Neznatno napredovanje po konkurentnosti

Srbija je neznatno napredovala po konkurentnosti pošto se u izvještaju Globalni indeks konkurentnosti 2016-2017 popela za četiri pozicije, na 90. mjesto među 138 zemalja, objavio je Svjetski ekonomski forum, prenosi RTV.

Prva tri mjesta na listi zadržale su Švicarska, Singapur i SAD, a najmanje konkurentan u svetu je Jemen, na 138. mjestu liste.

»Smanjenje otvorenosti globalne ekonomije narušava konkurentnost i otežava liderima da predvode održiv, inkluzivan rad«, istaknuo je osnivač i predsjedavajući Foruma **Claus Schwab**.

Od zemalja iz okruženja, sve osim Bosne i Hercegovine su bolje plasirane od Srbije – Makedonija je na 68. mestu, Hrvatska na 74., Albanija na 80., Crna Gora na 82., a BiH na 107.

Gledano prema kriterijima za ocjenu konkurentnosti, Srbija je po zdravstvu i osnovnom obrazovanju 53. u svijetu, po visokom obrazovanju i obukama 69., a po infrastrukturi 74. Međutim, prema podindeksu inovacije i faktoru sofisticiranosti Srbija je među posljednjima sa 120. mjestom u svijetu odnosno na 125. mjestu po sofisticiranosti biznisa i na 108. po inovacijama.

Srbija se nije dobro pokazala ni po efikasnosti tržišta proizvoda, efikasnosti tržišta rada, razvoju financijskog tržišta.

Žigmanov i Prčić s hrvatskim sindikalcima

Koncem prošlog tjedna, u petak i subotu, 23. i 24. rujna, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov** bio je gostom na godišnjem susretu povjerenika Samostalnog sindikata radnika u komunalnim i sličnim djelatnostima Hrvatske, kojom prigodom se sastao s njihovim vodstvom: predsjednikom **Markom Maslićem**, dopredsjednikom **Zdravkom Ivandićem** i tajnikom **Radovanom Tadejom**. Tijekom susreta bilo je riječi o političkim prilikama u Srbiji i Hrvatskoj te o društvenom položaju, problemima i potrebama Hrvata u Srbiji, za što su domaćini očitivali veliki interes, a jedan od ishoda ovih razgovora je i nastavak pružanja materijalne pomoći ovoga Sindikata Hrvatima u Srbiji, što će biti realizirano do konca ove godine. Na godišnjem susretu povjerenika Samostalnog sindikata radnika u komunalnim i sličnim djelatnostima Hrvatske nazočila je i **Vesna Prčić**, pokrajinska zastupnica DSHV-a i ravnateljica JKP *Pogrebno* iz Subotice. Inače, ovaj je susret nastavak suradnje DSHV-a i Sindikata, koja se uspješno odvija više godina.

Uzvratni posjet Prirodoslovnoj školi u Zagrebu

Grupa od dvadesetoro učenika hrvatskih odjela, njihovi razrednici i ravnatelj Gimnazije *Svetozar Marković* boravila je u Zagrebu 22. i 23. rujna u uzvratnom posjetu Prirodoslovnoj školi Vladimira Preloga. U razgovoru i druženju Subotičani su se upoznali s radom škole, učenicima i djelatnicima.

Domaćini su gostima organizirali niz aktivnosti. Obišli su tako znamenitosti Gornjeg grada, zagrebačku *Arenu*, Hrvatsko narodno kazalište, za kraj i *Znanstveni piknik* koji se organizirao na Dubravi.

»Riječi često iznevjere misao, a ona, još češće, iznevjeri

osjećaje. Ovim je riječima kolegistica, **Henrijeta Barbarić** iz Prirodoslovne škole *Vladimira Preloga* iskazala svoje zadovolj-

stvo našim ponovnim susretom. Nadamo se da će ova suradnja imati nastavak i u narednom razdoblju«, kaže za naš tjednik

Zoran Nagel, profesor geografije u subotičkoj Gimnaziji.

H. R.

DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN RH JAVNI POZIV ZA PRIJAVU POSEBNIH POTREBA I PROJEKATA

U cilju promicanje veza i jačanje suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Hrvatske, očuvanja hrvatskog identiteta i promicanja hrvatskog jezika, kulture i tradicije te jačanja položaja hrvatskog naroda izvan Hrvatske, kao i pomoći ugroženim pojedincima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2016. godinu.

Rok za podnošenje prijava traje do 6. listopada 2016. godine. Prijave se dostavljaju isključivo poštom Državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske na adresu: Trg hrvatskih velikana 6, 10.000 Zagreb uz naznaku »za Javni poziv«.

Za šire informacije vidjeti na: ured@hrvatiizvanrh.hr

Doktorirao Tomislav Stantić

Vijećnik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Tomislav Stantić** obranio je 22. rujna doktorsku disertaciju pod nazivom »Značaj osiguranja i kontrole kvalitete u dijagnostičkoj i skrining mamografiji« na

Medicinskom fakultetu u Beogradu. Doktorsku disertaciju je obranio pred komisijom u sastavu: prof. dr. **Zorica Milošević**, doc. dr. **Vesna Plešinac – Karapandžić**, prof. dr. **Sanja Stojanović**.

ODRŽANA KONFERENCIJA »ANALIZA BILATERALNIH SPORAZUMA U OBLASTI ZAŠTITE NACIONALNIH MANJINA SRBIJA, HRVATSKA, MAĐARSKA, RUMUNJSKA I MAKEDONIJA«

Debata o zatomljenim i prešućenim temama

Istraživač za hrvatsku manjinu Darko Baštovanović je istaknuo da je većina otvorenih pitanja hrvatske manjine u suštini pitanje političke volje i da najveći problem predstavlja političko predstavljanje na svim razinama, jer se mora imati u vidu činjenica da je hrvatska zajednica izuzetno fragmentirana i da je doživjela demografsku katastrofu

Centar za regionalizam iz Novog Sada je prošlog petka, 23. rujna, organizirao konferenciju pod nazivom »Analiza bilateralnih sporazuma u oblasti zaštite nacionalnih manjina Srbija, Hrvatska, Mađarska, Rumunjska i Makedonija« koja je dio istomišnog projekta koji je Centar realizirao uz potporu Fondacije za otvoreno društvo.

U prvom, uvodnom, dijelu konferencije predstavljen je cjelokupni projekt, tijekom drugog, radnog dijela predstavljeno je istraživanje, a zatim i viđenja ove problematike predstavnika nacionalnih vijeća i tijekom trećeg, diskusijskog dijela su usvojene i odgovarajuće preporuke.

PIONIRSKO ISTRAŽIVANJE

U uvodnom dijelu konferencije su govorili direktor Centra za regionalizam **Aleksandar Popov**, državni tajnik u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave **Ivan Bošnjak**, predsjednik skupštinskog Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova **Meho Omerović** i predstavnik Fondacije za otvoreno društvo **Srdan Đurović**. Na drugom dijelu konferencije, koji je moderirala asistentica kordinatora projekta **Jelena Perković** koja je ujedno bila i istraživačica za rumunjsku manjinu, govorili su još i recenzent

istraživanja dr. **Goran Bašić**, istraživač za hrvatsku manjinu **Darko Baštovanović** i istraživačica za makedonsku manjinu **Aleksandra Popov**.

Istraživanje Centra za regionalizam pionirsko je i pokrenuto je debata o temi koja je dugo

pitan i da treba nastaviti rad na ovom polju.

POVIJESNO NASLIJEĐE KOJE OPTEREĆUJE

Darko Baštovanović naglasio je da se u obzir moraju uzeti

s teškim povijesnim nasljeđem.

Baštovanović je istakao da je većina otvorenih pitanja u suštini pitanje političke volje i da najveći problem predstavlja političko predstavljanje na svim razinama. Političko predstavljanje je za hrvatsku zajednicu

bila zatomljena i prešućena, rekao je recenzent istraživanja dr. Goran Bašić, te je istaknuo kako manjine predstavljaju mostove suradnje između država, ali i mostove koje Srbija ima ka EU. Bašić je kao jedinu manjkavost naveo to što tijekom istraživanja nije napravljena i komparacija s položajem srpske manjine u četiri zemlje, ali da je značaj istraživanja neu-

i povijesne okolnosti koje su pogodile hrvatsku zajednicu u Srbiji i zbog čega je potpisivanje i poštivanje ovog sporazuma bitno za Hrvate u Srbiji. Baštovanović je rekao da sami bilateralni sporazumi predstavljaju solidan okvir za rješavanje postojećih problema i manjinske problematike i da se u vidu mora imati činjenica da su pomenuti sporazum potpisale dvije države

veoma bitno, jer se mora imati u vidu činjenica da je hrvatska zajednica izuzetno fragmentirana, da je doživjela demografsku katastrofu jer je Srbiju tijekom 90-ih napustilo između 35 i 50 tisuća Hrvata, kao i da hrvatska zajednica kao novonastala manjina nije uspjela ojačati svoju manjinsku infrastrukturu. Rješavanje otvorenih pitanja bit će moguće kroz realizaciju

aktivnosti iz akcijskog plana za manjine za poglavlje 23, posebice aktivnosti iz poglavlja 11. koje se odnosi na međunarodnu suradnju, u kojemu se sugerira potpisivanje novih sporazuma.

PROBLEMI SU POLITIČKE PRIRODE I RJEŠIVI

Nakon izlaganja i predstavljanja izvještaja istraživača riječ su uzeli i predstavnici nacionalnih manjinskih vijeća – mađarske nacionalne manjine **Jenő Hajnal**, hrvatske nacionalne manjine dr. **Slaven Bačić**, rumunjske nacionalne manjine **Dragan Marčel** i makedonske **Borče Veličkovski**.

Predsjednik HNV-a dr. Slaven Bačić, koji je ujedno i član međuvladinog povjerenstva za praćenje provedbe bilateralnog sporazuma je u svom izlaganju govorio kako o problemima prilikom implementacije sporazuma, tako i o svojim iskustvima prilikom rada međuvladinog povjerenstva kao i problemima koji se pojavljuju. Bačić je rekao da se predstavnici srpske strane, osim nedovoljnih priprema za sjednice, često ne odazivaju pozivima, već na sastanke povjerenstva šalju službenike nižeg ranga, te je naglasio da se mora točno precizirati kojemu nadležnom

tijelu će se upućivati preporuke evidentirane tijekom sastanka međuvladinog povjerenstva, kao i da se moraju riješiti međuresorske nadležnosti u rješavanju otvorenih pitanja. Osim navedenih problema u radu povjerenstva, prema predsjedniku HNV-a neophodno je da se poštiva dinamika održavanja sjednica, kako je predviđeno sporazumom a to je jednom godišnje. Kada je riječ o aktualnim problemima s kojima se suočava hrvatska zajednica u Srbiji, Bačić se suglasio s istraživačem za hrvatsku manjinu da je većina problema političke prirode i da je rješiva. Jedan od ključnih problema koji je i sistemski teško riješiti jeste poštivanje članka 9. sporazuma, koji se odnosi na predstavljanje hrvatske manjine na sva tri nivoa, lokalnom, pokrajinskom i republičkom.

Nakon izlaganja svih govornika i debate koja je uslijedila, tijekom koje su kandidirane relevantne teme, asistentica koordinatora i moderatorica Jelena Perković je pročitala zaključke oko kojih su se svi sudionici usuglasili, a koji će biti dostupni na službenoj internet stranici Centra za regionalizam, isto kao i publikacija istraživanja u elektroničkoj formi.

HR

ZAKLJUČCI S KONFERENCIJE

1. Nastaviti s praksom potpisivanja bilateralnih sporazuma tamo gdje nisu potpisani s državama s kojima ne postoji bilateralna suradnja u oblasti zaštite nacionalnih manjina.
2. Uraditi izmjene, revidirati sadržaja bilateralnih sporazuma kako bi oni bili u skladu s realnim stanjem i mogućnostima i procesima. U buduće bilateralne sporazume ugraditi relevantne dokumente međunarodnih organizacija i institucija (Vijeće Europe, OESS), kao što su Ljubljanske smjernice i Preporuke iz Bolzana-Bozena.
3. Usmjeriti buduća istraživanja prema nacionalnim zajednicama koje nemaju državu matičnog naroda.
4. Analizirati stanje srpske dijaspe u zemljama potpisanima bilateralnih sporazuma kako bi se dobila potpuna slika stanja.
5. Istraživati ekonomsku razvijenost regija gdje žive pripadnici nacionalnih manjina.
6. Istraživati i analizirati politike matičnih država prema manjinama na koje se bilateralni sporazumi odnose, kako bi se dobila potpuna slika bilateralnih odnosa i funkcionalnosti bilateralnih mehanizama.

LICITACIJA DRŽAVNIH NJIVA U SOMBORU

Uzurpatorima uzeta ljetina

Poslije dvije godine korištenja državnih njiva bez da su one uzete u zakup u Somboru su održane licitacije državnih oranica. U zakup na godinu dana dano je oko 20.000 hektara, a prvi put od primjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu ni jedan hektar zemlje nije izuzet od licitacije

Sombor i njegova okolna sela podijeljeni u 17 katastarskih općina imaju najviše državnog zemljišta na području Vojvodine, ali je u proteklih desetak godina tu i bilo najviše problema tijekom izdavanja tog zemljišta u zakup. Razlog je bilo izuzimanje oko 6.000 hektara koji su umjesto da se ponude u zakup Zaključcima Vlade izuzimani iz licitacije i davani na korištenje nekadašnjim poljoprivrednim kombinatima *Graničar* iz Gakova i *Aleksa Šantić* iz Aleksa Šantića. Davani su u zakup bez licitacija iako zakonskog osnova za to nije bilo, jer jedna od odredbi i u starom i u novom zakonu propisivala je da zemlju u zakup ne može uzeti onaj tko duguje za zakup iz prethodnih godina. A kada je riječ o ova dva pomenuta poduzeća dugovi su milijunski, i to u eurima. Unatoč tome zemlja im je i dalje davana na korištenje iako je to značilo da je Grad, Pokrajina i Republika ostati bez prihoda od zakupa te zemlje.

GAKOVAČKA ZEMLJA GAKOVČANIMA

Višegodišnja praksa prekinuta je prvi puta ove godine. Je li riješenošću da se konačno počne poštivati Zakon ili zbog toga što od ova dva poduzeća više i nije ostalo ništa? Ima onih koji tvrde da je i ovoga puta bilo pokušaja i pritiska da se nekoliko tisuća hektara u Gakovu i Aleksa Šantiću izuzme iz zakupa i prije raspisivanja oglasa o licitaciji, ali i neposredno prije održavanja samih licitacija. Bez obzira je li takvih pritiska i pokušaja bilo, licitacije su održane prema objavljenomglasu,

a u zakup je ponuđeno blizu 21.000 hektara. S obzirom na to da su višemjesečna događanja u Gakovu, gdje su ratari tijekom dva tjedna čuvali od uzurpacije oko 300 hektara njiva, zbog tih njiva završili i u zatvoru, najviše pozornosti izazvale su licitacije za oko 3.600 hektara zemlje u gakovačkom ataru. Tko će sudjelovati na licitacijama, hoće li se osim gakovačkih poljoprivrednika pojaviti i netko sa strane, do kojih granica će ići izlicitirane

sada žao ni vremena provedenog u pravoj borbi za oranice, ni zatvora u kome su već bili i u kojem će morati opet odslužiti kaznu od 30 dana. Zahvaljujuju Ministru poljoprivrede što je istrajavao, unatoč, kako kažu, pritiscima kojih je bilo. Jedina im je zamjerka što je zemlja u zakup data samo na godinu dana. Znaju i oni da će naredne godine priča biti sasvim drugačija, jer će već kod naredne licitacije zemlje biti manje s obzirom na to da će

cela. Najgore je u tome prošlo Poljoprivredno poduzeće *Aleksa Šantić* koje je ostalo bez usjeva s nekoliko stotina hektara, a preračunato u vrijednost tih proizvoda bez oko 600 milijuna dinara. Uzalud su u *Šantiću* pokušavali ubijediti Ministarstvo poljoprivrede da će platiti, ali da to mogu samo na (tri) rate, uzalud su vapili da im bez te ljetine nema opstanka, da je zato upitna i privatizacija koja ih čeka... Vlast je ostala neumoljiva. Ljetina s

cijene? Unatoč svim tim otvorenim pitanjima koja su u zraku bila do pred samu licitaciju, ništa se spektakularno nije dogodilo. Na licitaciji se pojavilo tridesetak gakovačkih poljoprivrednika, a cijeli tijek licitacije između njih unaprijed je bio dogovoren, jer je sva zemlja otišla po početnim ili cijenama većim za 500 dinara koliko iznosi jedan licitacioni korak. Neki su u zakup uzeli i po 400, 500 hektara, cijene od blizu 30.000, pa do oko 1000 dinara po hektaru u ovisnosti od kvalitete zemljišta, a parcele od oko 170, pa do ispod hektara. Gakovački poljoprivrednici s kojima smo razgovarali poslije licitacije nisu krili zadovoljstvo i to što je konačno i u Gakovu sva zemlja bila na licitaciju smatraju i svojom zaslugom. Kažu nije im

je po pravu prečeg zakupa dobiti investitori.

Imaju i generalnu primjebu na Zakon o poljoprivrednom zemljištu. Prva se odnosi na to što površine koje se mogu uzeti u zakup nisu ograničene, a druga se odnosi na to što zakup državnih njiva može biti bilo tko pa čak i netko tko nema veze s poljoprivredom, jer je jedini uvjet da ima registrirano poljoprivredno gazdinstvo od najmanje pola hektara.

KOLIKO ĆE UZETI INVESTITORI?

Istodobno dok su se proteklih desetak dana poljoprivrednici borili za komad državne njive općina je prinudno skidala ljetinu s uzurpiranih par-

uzurpiranih njiva prinudno se skida, a novac od njene prodaje prihod je proračuna od gradskog do republičkog. Istodobno njive u Gakovu, za koje se također tvrdi da su posijane (i požnjevene) bez da je za njih plaćen zakup nitko ne dira. Objašnjenje koje stiže je da je *Graničar* u stečaju i da su usjevi na tim oranicama dio stečajne mase. Bojazni je bilo i da će se kao dio stečajne mase, zarada nečijih interesa, pokušati prikazati i sama državna zemlja. No, licitacije su pokazale da se od te namjere odustalo.

Ali što će donijeti naredna godina, jer zakup za oranice s ovogodišnje licitacije traje samo godinu dana, preciznije koliko će uzeti investitori, ono je od čega strahuju poljoprivrednici.

Z. V.

ŠUTANOVAC NOVI PREDSJEDNIK DS-A

»Mali čovjek« u središtu politike

»Srbija je danas devastirana, smanjuju se plaće i mirovine, povećavaju porezi, uvedene su akcize na struju, a Vladi Srbije je važniji Međunarodni monetarni fond i deficit od života građana«, kaže Dragan Šutanovac

Članovi Demokratske stranke izabrali su prošle subote **Dragana Šutanovca** za predsjednika DS-a na prvim neposrednim stranačkim izborima na kojima je izabrano i pet potpredsjednika ove

slijedi nova epoha u kojoj će stranka ponuditi nova rješenja za građane.

»Želja nam je biti stožerna stranka oporbe, koja će na sljedećim izborima pobijediti katastrofalni režim **Aleksandra**

ma mogu izabrati predsjednik i potpredsjednici«, rekao je Šutanovac i dodao kako se nada da će novi vid izbora biti model i za druge stranke.

OSTAVKA PAJTIĆA

Dosadašnji predsjednik DS-a **Bojan Pajtić** podnio je neopozivu ostavku na dužnost šefa zastupničke grupe DS-a u srbijanskom parlamentu dan nakon što je izgubio unutarstranačke predsjedničke izbore. Na dužnost šefa zastupničke grupe DS-a izabran je prije nekoliko mjeseci.

Kako je Pajtić izjavio, među juče izabranim rukovodiocima DS-a »nema narodnih zastupnika kojima bi ustupio tu poziciju«, ali da ipak osjeća »obvezu da podnese neopozivu ostavku«.

»Šef zastupničke grupe mora biti netko tko će u potpunosti dijeliti vrijednosti i politički rezon onih koji stranku vode. U suprotnom, zvučali bi kao raštimovani orkestar, a poruke koje šaljemo bile bi kontradiktorne i zbunjujuće«, ocijenio je Pajtić.

U pisanoj izjavi Pajtić je poručio kako je od »ponovnog osnivanja DS-a i predsjedniko-

vanja profesora (**Dragoljuba**, prim. a) **Mićunovića** i **Zorana Đinđića** komparativna prednost stranke bila to što su njeno rukovodstvo činili ljudi znatno obrazovaniji i u profesionalnom

Dragan Šutanovac

stranke. Za potpredsjednike su izabrali **Tamaru Tripić**, **Jovana Markovića**, **Branislava Lečića**, **Nadu Kolundžiju** i **Igora Salaka**.

Članovi stranke birali su između jednog od četiri kandidata za predsjednika – **Bojana Pajtića**, **Dragana Šutanovca**, **Srboljuba Antića** i **Zorana Lutovca**. Šutanovac je izabran za novog predsjednika, jer je na izborima za lidera stranke osvojio više od 50 posto glasova u prvom krugu.

POKAZNA VJEŽBA

Šutanovac je na konferenciji za novinare rekao da je DS poslao ovih izbora doživjela najveću kadrovsku promjenu i da sada

Vučića«, rekao je Šutanovac i istaknuo da će politika DS-a biti bazirana na »običnom čovjeku« i životu, jer kako je dodao, »Srbija je danas devastirana, smanjuju se plaće i mirovine, povećavaju porezi, uvedene su akcize na struju, a Vladi Srbije je važniji Međunarodni monetarni fond i deficit od života građana«.

Šutanovac je naglasio da će od sada DS biti mjesto sabiranja, a ne rasipanja, a upitan znači li to i povratak nekadašnjeg predsjednika stranke **Borisa Tadića**, Šutanovac je rekao da Tadić još nije izrazio želju da se vrati u stranku, kao i da tu odluku ostavlja njemu.

»Ovi izbori u DS-u bili su pokazna vježba za cijelu Srbiju kako se na direktnim izbori-

Bojan Pajtić

smislu utemeljeniji nego vrhovi konkurentskih stranaka.

Jučer je stranka na izrazito demokratski i legitiman način donijela odluku da je vode Šule, Kena i Balša, odustavši od više-desetljetne prednosti koju je u odnosu na ostale organizacije DS imala«.

Z. S.

Za četvrt stoljeća, koliko postoji obnovljena DS, ova stranka se »pocijepala« šest-sedam puta i za to vrijeme, zaključno s ovim izborima, promijenila sedam predsjednika:

Dragoljub Mićunović (1990. – 1994.), **Zoran Đinđić** (1995. – 2003.), **Zoran Živković** (2003. – 2004.), **Boris Tadić** (2004. – 2012.), **Dragan Đilas** (2012. – 2014.), **Bojan Pajtić** (2014. – 2016.), **Dragan Šutanovac** (2016. – ...).

ŽUPA NOVI BANOVCİ – NEKAD I SAD

Mnogi su otišli

Teške posljedice župa Novi Banovci imala je upravo tih ratnih devedesetih godina, kada je jedan dio katoličkog stanovništva napustio Banovce, a crkva Blažene Djevice Marije bila minirana što je dovelo do znatnih oštećenja u njoj i ostavilo tragove

Na 12. kilometru uzvodno od Zemuna, smješteno je mjesto Novi Banovci. Prije ratnih devedesetih u Novim Banovcima živjelo je pretežno hrvatsko stanovništvo. Teške posljedice župa Novi Banovci imala je upravo tih ratnih devedesetih godina, kada je jedan dio katoličkog stanovništva napustio Banovce, a crkva Blažene Djevice Marije bila minirana što je dovelo do znatnih oštećenja u njoj, te ostavilo znatne tragove. Ipak, vremenom je sve sanirano i župa je nedavno obilježila 250 godina postojanja. I pored svih teških trenutaka ova župa i dalje živi i čuva svoju tradiciju, identitet i vjeru. Preostali vjernici ustrajno svojim životima i brigom ovu župu i dalje čine živom. U ovoj župi i danas, kao i u većini župa u Srijemu, ostao je mali broj vjernika ali ne toliko mali da je ona umrtvljena. Danas, više od dvadeset godina poslije rata, nekako je ponovno sve došlo na svoje ali ima povremenih, pojedinačnih ispada koji se međutim nikako ne mogu porediti s onima za vrijeme rata.

ŽIVI DIO CRKVE

Stanovnici Novih Banovaca su nekada bili uglavnom Nijemci i Hrvati. Zbog ratova je to stanovništvo raseljeno, njemačko poslije Drugog svjetskog rata, a hrvatsko ratnih devedesetih. I pored tih okolnosti danas u ovom mjestu živi dio stanovništva katoličke vjeroispovijesti:

»Devedesetih godina što se dogodilo, dogodilo se i to je svakako bio utjecaj da se broj hrvatskog stanovništva smanji. Mnogi su otišli, crkva je bila minirana i teško oštećena. Tih godina bilo je straha, razmirica i teškog života. No, danas je to opet nekako došlo na svoje. Zajednica kao zajednica i dalje živi i održava svoj identitet. Ja se nadam da će toga biti i više i da će i oni koji su se možda i malo sakrili, sada po ovom jubileju naše crkve ponovno ustati i svjedočiti za sebe«, kaže župnik župe u Novim Banovcima vlč. **Dušan Milekić**, i dodaje kako poslijeratni strahovi još uvijek nisu izbrisani kod pojedinaca.

»Banovci su posebni, jer su ljudi familijarno i rodbinski

dosta povezani i onda to jedno drugo vuče. No, svakako da ima i onih koji su hrabriji, vuku ostale da se oslobode i ohrabre tako da se mnogo toga i popravilo i poboljšalo. Ja ne mogu ništa tu zamjeriti i nešto negativno reći. Naprotiv, radujem se i od kako sam ovdje skoro osam godina, pomak se vidi. Ono što se ružno dogodi dogodi se od pojedinaca. U svakom narodu, u svakom mjestu će ih uvijek biti. Ali Hrvati iz Banovaca na to ne obraćaju pozornost. Živimo svoj život i želimo biti ljudi i pokazati svoj identitet i svoju vjeru. Kome se to ne dopada, to je na njemu. Nikoga ne možemo siliti, ali ćemo svoje čuvati«.

BANOVCİ U SRCU

Obitelj Frlog odlučila se nakon dugogodišnjeg rada u Njemačkoj svoj život provesti u Banovcima, pored Dunava i svoje crkve, gdje su krstili svoju djecu:

»Ja sam u Srijem došla iz Makedonije i udala se za mog Stipu prije 53 godine i ne bih dala Banovce ni za što na svijetu.

Ovo je jako lijepo mjesto, narod je miran, imamo dobre susjedске odnose sa svima. Starosjedioci u Banovcima su jako dobar narod i sa svima se lijepo slažemo a ovu crkvu poštivamo i ona nam je veliki blagoslov«, kaže **Marija Frlog**.

Suprug joj je rodom iz Zemuna, ali se ipak odlučio za život u Novim Banovcima:

»Prvi put sam došao ovdje kada sam imao sedam godina i od tada su mi Banovci ostali u srcu. Dolazim u našu crkvu kad god mogu i ovu svetinju cijenim. U svakom mjestu ima i ovakvih i onakvih ljudi i toga će uvijek biti, ali sada je suživot dobar i ne osjećamo razmirice niti podjele«, kaže **Stipa Frlog**. Crkva Blažene Djevice Marije mjesto je koje Banovčani s ponosom čuvaju i rado dolaze:

»Drago mi je što sam nakon 60 godina, koliko živim ovdje, doživio i da proslavimo ovaj veliki jubilej, 250. obljetnicu naše župe«, kaže **Vjekoslav Bjelokapa**: »Nekada je ovo bio poljoprivredni kraj i sad je, ali u manjoj mjeri, i nije kao što je nekada bilo. Do devedestih

veliki dio Hrvata je napustio selo ratnih devedesetih

godina u Novim Banovcima su živjeli Hrvati, a u Starim Banovcima Srbi. I to je oduvijek tako bilo. Živjeli smo kao braća, ali evo i sada smo se spojili. Ne pravimo razlike i živimo kao jedno. Za pametne ljude nema nikad problema. A tako i za mene. Mi ovdje ne pričamo o politici, živimo normalnim životom, bavimo se našim životima, družimo se i uživamo u našem lijepom mjestu«.

ŠOKAČKI ŠOR

Određeni broj mladih župljana iz Novih Banovaca, uglavnom se okuplja u crkvi i sa svojim župnikom redovito putuju na susrete mladih u ostale župe:

»Velečasni Dušan pokušava nas okupiti raznim akcijama, manifestacijama, putovanjima u druge župe. Mladi se nekada u većem, a nekada u manjem broju odazovu. Plaše li se ne znam, ali prije bih rekao da se više srame izjasniti se tko su. Poslije deve-

desetih godina ovdje je dosta sklopljeno mješovitih brakova, pa je vjerojatno i to jedan od uzroka«, kaže **Đura Pinto**, dodajući: »Onaj tko je čovjek bit će čovjek bez obzira na nacionalnost. Nekada se događaju i ružne stvari mada su ti incidenti rijetki i uglavnom ih čine momci koji su došli ovdje i koji nisu starosjedioci«.

Zlatko Kriška je rođen u Novim Banovcima. Poslije devedesetih odlučio je ostati u svom mjestu, a o suživotu danas on kaže:

»Sada je dobro, svi se lijepe slažemo. Sada se u Banovce doselilo dosta stanovništva pravoslavaca, ali se dobro slažemo. Imam rodbinu koja se odselila u Hrvatsku, ali ja sam ostao ovdje. Crkva nas ovdje okuplja i mi stariji težimo da skupa s velečasnim okupimo što više župljana i mladih. Čak smo predložili i da izgradimo neki objekt za mlade kako bismo ih okupili u što većem broju i privukli ih da se dođu družiti. Vidjet ćemo hoćemo li u tome i uspjeti«.

crkva je minirana i teško oštećena 9. prosinca 1992.

Šokački šor, ili Vojvođanska ulica, uz Dunav u kojoj je smještena i crkva mjesto je gdje je nekada uglavnom bilo naseljeno hrvatsko stanovništvo. Veći dio njih tu je i danas. Oni koji su

ostali nastoje ostati ono što jesu, živjeti svoj život, dati svoj doprinos mjestu i živjeti kršćanskim životom.

S. Darabašić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta JKP *Vodovod i kanalizacija* Subotica, Trg Lazara Nešića 9/A podnio je dana 20.9.2016. pod brojem IV-08-501-297/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Bušenje, opremanje i povezivanje bunara B-3/I na izvorištu Mala Bosna« u naselju Mala Bosna, Veljka Vlahovića bb (46.038960o, 19.573564 o) na katastarskoj parceli 38704/2 KO Donji grad Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10-12 sati od 30.9.2016 do 24.10.2016., a javna prezentacija Studija održat će se 28.10.2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

XVI. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

Pobijedila Prostrana su polja vojvođanska

Ove godine bilo je pet debitanta, što je dokaz da Festival ima budućnost *
Izvedeno je 14 novih pjesama * Autor pobjedničke pjesme je Petar Kuntić

Hrvatska glazbena udruga organizirala je XVI. po redu Festival bunjevački pisama. Festival je održan u nedjelju, 25. rujna, u dvorani Tehničke škole Ivan Sarić u Subotici. Brojna publika imala je priliku čuti 14 novih pjesama, koje će se uskoro naći na kompakt disku te tako trajno ostati zabilježene.

Prema odluci stručnog žirija pobjednička pjesma je *Prostrana su polja vojvođanska* za koju je prvo mjesto pripalo autoru stihova i glazbe **Petru Kuntiću**, a koju je otpjevao **Milan Horvat**. Drugo mjesto osvojio je **Josip Francišковиć** za pjesmu *Uspomena* koju je izveo ansambl *Biseri*. Treće mjesto osvojio je **Vladislav Nađmić**, autor glazbe za pjesmu *Zbogom tamburice* koju je izveo **Marinko Rudić Vranić**.

Po odluci stručnog žirija nagradu za najbolji neobjavljeni tekst uglazbljen za Festival dobio je **Željko Šeremešić** za pjesmu

Zbog tebe misečino koju je otpjevao **Davor Francuz**. Nagradu za najbolji aranžman dobio je **Vojislav Temunović** za pobjedničku pjesmu *Prostrana su polja vojvođanska*. Najbolji debitant bila je **Miljana Kostadinović** s pjesmom *Da ga vidim još jedared*. Miljana potpisuje i tekst i glazbu za ovu pjesmu. Priznanje najboljeg interpretatora dobio je **Marko Križanović** s pjesmom *Ostaće mi dani bečarski* koju je napisao **Josip Francišковиć**, a izveo ju je uz ansambl *Ruže*. Josip je osvojio i nagradu publike kao skladatelj već pomenute pjesme *Ostaće mi dani bečarski*.

SUDIONICI

Na Festivalu bunjevački pisama sudjelovali su glazbenici iz Subotice, Sombora, Monoštor i Tavankuta. Osim navedenih nagrađenih sudionika, nastupale su u duetu **Ines Bajić** i **Violeta Radić** s pjesmom *Nježne su ruke moje majke*, debitant ansambl

Uspomena s pjesmom *Budi moja noćas*, debitant **Viktor Tumbas** s pjesmom *Garavuš*, u duetu **Veronika Vojnić Mijatov** i **Marko Peić Tukuljac** *Oj divojko, dušo moja*, također debitanti, **Antun Letić Nune** i ansambl *Tajna* s pjesmom *Amanet*, **Ljubomir Radanov** s pjesmom *Sa tamburašima*, **Marija Kovač** s pjesmom *San ili java te* ansambl *Hajo* s pjesmom *U srcu mi Dužijanca*. Ansambl *Ravnica* je otkazao svoj nastup zbog bolesti, a trebali su predstaviti pjesmu *Život se igra s nama*.

Festivalskim tamburaškim orkestrom ravnala je desetu godinu za redom **Mira Temunović**: »Prezadovoljna sam Festivalom! Imam deset godina godina kontinuiranog rada s Festivalskim tamburaškim orkestrom i osim Festivala, godišnje priredimo najmanje dva koncerta, sudjelujemo na natjecanjima, imamo puno putovanja i uspješnih suradnja iza nas... Radimo od srca i ti

rezultati se i pokazuju. Kroz orkestar je prošlo puno mladih, a dolaze nam i nove generacije. Budućnosti ima, što se može vidjeti i kada pogledate Dječji festivalski tamburaški orkestar na Smotri«, priča nam Mira koja ravna s Dječjim orkestrom već dvanaestu godinu.

Da budućnosti ima naglasili su i šarmantni voditelji **Klara Dulić** i **Augustin Žigmanov** s obzirom na to da je ove godine na Festivalu bilo pet debitanta.

DOJMOVI NAGRAĐENIH

Autor pobjedničke pjesme XVI. Festivala bunjevački pisama Petar Kuntić puno puta je do sada nastupao na Festivalu, a nekoliko puta je bio i nagrađivan. Za ovogodišnju pjesmu *Prostrana su polja vojvođanska* kaže da je inspiraciju dobio u slikama iz svoga djetinjstva – ravnica i salaš glavni su motivi. Kuntić naglašava da je s ovom pjesmom htio još jednom odati priznanje

Subotici koja je »naša kolijevka gdje smo svi rođeni«. I kao što kaže tekst »dok miriše tunja s ormana« Kuntić se nada da će na ovim prostorima biti i dalje Bunjevaca. Nagradu za najbolji tekst dobio je Željko Šeremešić s pjesmom *Zbog tebe misečino*. Iako iskusan u pisanju, ovo je bila prva godina da sudjeluje na *Festivalu*. Šeremešić ne krije zadovoljstvo zbog osvojene nagrade, a o svojoj pjesmi kaže:

»Pjesma nije autobiografska, a simbol *misečine* sam uzeo jer su se u mladosti svima najljepše stvari događale na *misečini*; to je vrijeme kad se mladi vraćaju kući, kad prate cure... Na toj *misečini* neki sretno završe, a neki ne. Pjesma se bavi upravo o tome, razmišljanjem kako su neki ljudi završili na toj *misečini*.«

Najbolji interpretator ovogodišnjeg *Festivala* Marko Križanović, koji je otpjevao pjesmu *Ostaće mi dani bečarski* kaže da mu ova nagrada od stručnog žirija govori da je na dobrom putu. Inače, Križanović unazad nekoliko godina redovito nastupa na *Festivalu* i redovito osvaja nagrade. Publika je najbolje ocijenila pjesmu *Ostaće mi dani bečarski* Josipa Franciskovića, koji kaže da je upravo ta nagrada najdraža svakom autoru: »Naravno da je bitno i mišljenje struke, ali nama autorima najviše znači mišljenje slušatelja jer oni odmah osjete što im se dopada. Također veliku ulogu za uspjeh pjesme ima i sam izvođač.«

PJESME ZA LJEPŠI DAN

Predsjednik Upravnog odbora *Festivala bunjevački pisama* prim. dr. **Marko Sente** nije skrivao ni ove godine zadovoljstvo kako je *Festival* uspio. Zahvalio se svim sudionicima i onima koji su svojim radom i trudom pridonijeli da *Festival* bude ovako lijep kao što jeste.

»Nadam se da ćete otići puna srca i da će vam sutrašnji dan biti ljepši zbog svih ovih pjesama«, rekao je dr. Sente.

Na natječaj za XVI. *Festival* stiglo je 28 kompozicija, a stručno povjerenstvo odabralo je 15 najboljih koje su i izvedene. One, kao i svih dosadašnjih godina *Festivala*, izviru iz života Hrvata Bunjevaca, a pisane su ikavicom ili ijekavicom te mogu biti već ranije objavljene ili pisane namjenski za *Festival*.

Održavanje ovoga *Festivala*, kojega organizira HGU *Festival bunjevački pisama*, pomogli su: Veleposlanstvo Republike Hrvatske Beograd, Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije, Hrvatsko nacionalno vijeće, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Galerija prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut, te Hrvatska likovna uduga *Cro art*, dok je pokrovitelj drugu godinu za redom Primorsko goranska županija.

J. Dulić Bako

dirigentica Mira Temunović

Vojislav Temunović i Marko Sente

Marko Križanović

nagrađeni

Marko Sente i voditelji, Augustin Žigmanov i Klara Dulić

BRANKO IŠTVANČIĆ, FILMSKI REDATELJ

Velika mi je želja snimiti igrani film u Subotici

*Sadašnja uprava HRT-a ima senzibiliteta za ovu priču, namjera nam je nastaviti sa snimanjem dokumentaraca o bunjevačkim Hrvatima * Ideja mi je pokretanje filmske škole za mlade u Tavankutu * Film je čudna biljka; jednak je napor potreban za napraviti dobar ili loš film * Mišljenja sam kako bi i Hrvatska trebala pokazati više interesa za Hrvate u Srbiji*

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Iako već sedamnaest godina živi u Zagrebu, gdje je diplomirao na Akademiji dramskih umjetnosti, filmski redatelj **Branko Ištvančić** je čest »gost« u svojem zavičaju – Tavankutu, odnosno u Subotici. Ovoga puta, povod njegova boravka bio je dokumentarni film o subotičkim tamburašima radnoga naziva *Zaboravljene pisme*, zaboravljeni ljudi koji se snima za potrebe Hrvatske radiotelevizije (HRT). U intervjuu za Hrvatsku riječ Ištvančić govori o radu na spomenutom dokumentarcu, o svojim drugim filmskim ostvarenjima i planovima, ali i pojedinim pitanjima vezanim za hrvatsku zajednicu u Srbiji.

HR: Kako ste zadovoljni dosadaš-

njim tijekom rada na serijalu *Zaboravljene pisme*, *zaboravljeni ljudi*? Jeste li pronašli dovoljno materijala o ovoj temi?

Odmah na početku moram reći kako već dugo nije bilo ovako sustavnog snimanja i boravka HRT-a na terenu gdje žive bački bunjevački Hrvati. Stoga, moram reći kako sam vrlo zadovoljan što smo imali priliku obaviti konačno jedno vrlo kvalitetno i profesionalno snimanje dokumentarnog projekta koji smo radno nazvali *Zaboravljene pisme*, *zaboravljeni ljudi* i koji bi trebao biti emitiran iduće godine u tri nastavka. Krenuli smo s jednostavnom koncepcijom od prošlosti do sadašnjosti i naišli na pregršt zanimljivog filmskog

materijala. Sugovornici su nam bili razni poznati i vodeći predstavnici tamburaške glazbe koji djeluju na području Subotice i okolice. U našu priču uključili smo puno mladih tamburaša, a sve to ispričano je kroz vizuru protagoniste **Zlatka Romića** koji u novinarskom traganju otkriva jedan potpuno novi svijet koji je na tragu onoga što nam je ostavio najpoznatiji predstavnik tamburaške glazbe u bunjevačkih Hrvata **Pere Tumbas Hajo**. Dakle, vidjet ćete mnoštvo sugovornika, ali i materijala – fotografija, notnih zapisa itd., koje smo snimali u privatnim zbir-kama te u Gradskom muzeju Subotica.

HR: Ranije ste, pod-

film o slamarkama *Od zrna do slike*. Najavili ste da biste nakon *Zaboravljenih pisama*, mogli nastaviti s filmskom obradom tradicije bunjevačkih Hrvata u Subotici i okolici. Kažite nam više o tim planovima...

Kako sadašnja uprava HRT-a ima senzibiliteta za ovu priču, namjera nam je nastaviti sa snimanjem novih dokumentaraca već početkom iduće godine. Bit će to vjerojatno teme o polivačima i dužijanci. Urednik **Aleksej Pavlovsky** ima u planu napraviti zapravo jedan serijal o ovdašnjim bunjevačkim Hrvatima na dokumentaristički način. Ja sam tu da pomognem sa svojim dosadašnjim profesionalnim iskustvom i poznavanjem zavičajnih tradicijskih tema. Možda

je ovo posljednji trenutak, ali i prilika kako bismo mogli ovjekovječiti tradicijske vrijednosti bunjevačkih Hrvata koje je potrebno arhivirati i promovirati. Svrha svega je u tome širiti informacije javnosti, a u tome nam pomaže televizija koja, kao moderan medij, ima veću moć komunikacije i približavanja široj publici od bilo kojeg drugog sličnog medija. Ako nam ovaj projekt bude uspješan, možete nas očekivati sve češće. A to će pridonijeti i da mnoge stvari sačuvamo od zaborava.

HR: Već šest godina realizira se program Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini. Što nas očekuje u budućnosti glede toga programa?

Nisam još zbrajao podatke, ali činjenica je da je u okviru *Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini* prikazan popriličan broj filmova te gostovao lijep broj autora. Nastavit ćemo i dalje održavati Ciklus, a do kraja ove godine planiramo još dovesti **Milana Bukovca** kao jednog od najboljih autora hrvatskog eksperimentalnog filma i neke goste iz Autorskog studija u Zagrebu. Radeći na ovom projektu došao sam na ideju o pokretanju filmske škole za mlade u Tavankutu, tj. radionice koja bi se zvala *Kad se male ruke slože*. Radionica bi okupljala učenike hrvatskih odjela, a već imam dogovor s nekim filmskim djelatnicima iz Hrvatske i iz Subotice o tome kako bi dolazili raditi s njima. Namjera nam je, ne samo edukacija, nego i poticanje mladih na razmišljanje o osobnom identitetu kroz medij filma. Svaki film koji bi nastao u ovoj radionici bio bi javno prikazan u programu Ciklusa i na Reviji hrvatskog filmskog i video stvaralaštva djece koji se održava u Hrvatskoj svake godine.

HR: Vaše najaktualnije ostvarenje je dokumentarac *Sve je bio dobar san*. Film je prikazan u kinima diljem Hrvatske, dobio je dvije nagrade na festivalima u Hrvatskoj i Grčkoj... Kako

ste zadovoljni prijemom filma, hoće li, poput Vaših ranijih uradaka, gostovati i tu kod nas?

Drago mi je što postoji velika zainteresiranost za ovaj film. Stalno mi stižu upiti kada će biti prikazan u Subotici što govori o zanimanju ovdašnje publike za ovakav film koji govori o jednoj drugačijoj istini i promovira vrijednosti Domovinskog rata u Hrvatskoj. Upravo zato što govori o tome kako stranci gledaju na uzroke i posljedice rata u Hrvatskoj, film je izazvao veliku pažnju i interes u javnosti. Iako nije podržan od strane Hrvatskog audiovizualnog centra (HAVC) kao najpoznatije hrvatske institucije za stimuliranje ovakve vrste filmskog stvaralaštva, zadovoljan sam dobrom recepcijom filma, jer radi se o pravom autorskom dokumentarcu, a ne o nekom naručenom ili političkom projektu. Nastao je iz duše i osjećaja prema nedorečenim tragičnim sudbinama u vihoru nesretnog rata i žrtvama Vukovara. Ovaj film niti jednog gledatelja ne ostavlja ravnodušnim, pa vjerujem da bi ga tako mogli doživjeti i prilikom gostovanja u Subotici. Iako postoji stav ovdašnjih ljudi o tome, volio bih ga prikazati u Subotici. Bila bi velika hrabrost kada bi ga recimo prikazali u programu Festivala europskog filma Palić, jer film ima itekako poveznice s europskim kontekstom. Nakon što je prikazan u kinima diljem Hrvatske, gdje ga je pogledalo oko deset tisuća gledatelja, što je izniman uspjeh za domaći dokumentarac kakav nemaju mnogi koji su financirani sredstvima HAVC-a, film je počeo nizati uspjehe u svijetu. A to nešto govori.

HR: Nakon *Mosta na kraju svijeta*, radite li na nekom novom dugometražnom igranom filmu? Planovi po tom pitanju?

Film je skupa igračka. Bez financijske potpore teško je raditi dokumentarni, a kamoli igrani film. Pokrenuo sam više projekata. Rad na filmu zahtijeva

veliki napor i upornost. Planova je uvijek puno, a mogućnosti malo. Radim na nekim novim scenarijima s aktualnim piscima u Hrvatskoj, a razmišljam i o tome kako napraviti komediju ili neku vrstu sofisticirane satire po uzoru na poznati mađarski film *Krunski svjedok Pétera Bacsóa*. Velika mi je želja snimiti igrani film u Subotici. Sa Zlatkom Romićem pokušavamo napisati scenarij s tragikomičnim likovima iz života bunjevačkih Hrvata. A zajedno s njim i redateljem **Zoltánom Siflisem** razmišljamo o radu na razvijanju scenarija po motivima knjige *Leteći Vučidol* koja govori o našem vizionaru **Ivanu Sariću** i nekadašnjoj malograđanstvini u Subotici. Osim ovoga, volio bih napraviti i jedan novi igrani film za djecu. U vezi toga, predao sam konceptualnu ponudu u dramski program HRT-a za adaptaciju knjige omiljenog dječjeg pisca **Ante Gardaša** *Koliba u planini*. Film je čudna biljka. Jednak je napor potreban za napraviti dobar ili loš film. A kod nas se više stimulira one koji su bliski klanovima i onima koji su uzurpirali državni fond za filmove. Kao u mom filmu *Plašitelj kormorana* shvatio sam da sam postao i sam plašitelj; borim se protiv zaštićene vrste kojima je dobro i koja proždire fond.

HR: Uposlenik ste HRT-a. Koliko su, po Vašem mišljenju, ovdašnji Hrvati vidljivi u medijima u Hrvatskoj?

Mislim da su ovdašnji Hrvati slabo i nedovoljno vidljivi u medijima u Hrvatskoj. Postoji toliko aktivnosti kojima se bavi hrvatska zajednica u Vojvodini, a da o tome u Hrvatskoj ništa ne znaju. Kada nekome kažem da sam rodom iz ovih krajeva odmah je svima pred očima **Zvonko Bogdan**. To je, naravno, dobro jer je Zvonko Bogdan autentičan simbol »naše grane koja je mala, ali fina«. Međutim, žao mi je što se slika o nama svodi još uvijek na folklorne konotacije. Mislim da je dobro

što imamo aktivnu zajednicu i aktivne pojedince. Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i tjednik *Hrvatska riječ* imaju veliku ulogu u održavanju i njegovanju našeg identiteta. Šteta je što je došlo do privatizacije Radio Subotice, čime je praktički ugašen njihov višegodišnji program na hrvatskom jeziku. Možda je sada prilika da Srbija, uoči europskih integracija, učini više na poštivanju prava manjina, a posebice kada je u pitanju hrvatska manjina. Volio bih da možemo usporediti hrvatsku manjinu u Srbiji i srpsku u Hrvatskoj pa se nadam da bi mnogi shvatili koliko je hrvatska manjina u Srbiji zakinuta i nema ono što srpska manjina već odavno ima u Hrvatskoj. Mišljenja sam kako bi i Hrvatska trebala pokazati više interesa za Hrvate u Srbiji. Pomagati im i učiniti sve kako bi bili više zastupljeni i vidljivi u medijima u Hrvatskoj. Tu može puno učiniti Hrvatska radiotelevizija, ali i druge znanstvene i političke institucije. Nadam se da će moji dolasci s televizijom u ove krajeve pokrenuti nekakve kodačice.

HR: Pratite zbivanja u hrvatskoj zajednici u Srbiji; to znamo i po Vašoj aktivnosti na Facebooku. Ukratko, kako vidite aktualno stanje u ovoj zajednici, što smatrate pozitivnim, što negativnim?

Teško je raditi u svim tim segmentima bez adekvatne podrške. U obrazovanju još uvijek nije u potpunosti riješen problem udžbenika za razliku, recimo, od srpske manjine u Hrvatskoj koja ima sve to riješeno. Teško je raditi i u kulturi, a još bi teže bilo da nam ne pomaže pokrajina AP Vojvodina, a kako vidim svi porezi idu u Beograd. U Hrvatskoj se srpska manjina obilato financira, ovdašnji Hrvati, po mojem mišljenju, mogu samo sanjati o onome što imaju Srbi u Hrvatskoj. Njima informiranje nije problem kao recimo nama. To bi se trebalo ispraviti.

REVIJA OBNAVLJAMO BAŠTINU U TRNJANIMA

Ljepota narodnog blaga

Kujundžić i Katarina Piuković te Ljubica Vujković Lamić kao tehnička podrška. Na reviji su sudjelovali još i Subotičani Pišta Nađ i Rozalija Raj u ime Mađarskog kulturnog centra koji su se predstavili s mađarskom narodnom nošnjom iz Doroslova. Natjecatelje i goste priredbe dočekao je Čedo Malešević, predsjednik KUD-a Lovor, a potom je pred prepunom mjesnom dvoranom održana revija hrvatskih narodnih nošnji na kojoj su se predstavili prenteri iz gotovo svih dijelova Hrvatske. Prema riječima domaćina svake godine je interes za ovu manifestaciju sve veći, što je najbolje iskazano velikim zanimanjem ljudi za narodnu kulturnu baštinu. Kako je to prošle subote u Trnjanima što se tiče njezine prezentacije izgledalo, ispričat će nam sudionica revije Nada Sudarević.

PREZENTACIJA BUNJEVAČKOG ŽENSKOG RUVA

»Dugo sam razmišljala o tome s čime ću se i na koji način predstaviti te tko će mi prezentirati nošnje. Odlučila sam prikazati svečanu odjeću nane i kćeri koje idu na god, koju sam izradila još 2006. godine. Nana je bila obučena u svileni ruvo bordo boje koje se sastojalo od suknje, pregače, četiri podsuknje, turni-

U organizaciji Kulturno umjetničkog društva Lovor iz Trnjana i suradnji s Posudionicom narodnih nošnji iz Zagreba i Maticom hrvatskom u subotu, 24. rujna, po šesti put organizirana je revija *Obnavljamo baštinu*. To je revija rekonstruiranih i novo izra-

đenih hrvatskih nošnji nakon 1990. godine, a prema riječima Ivce Živića, jednog od članova KUD-a Lovor, ideja za pokretanje ove priredbe nastala je posve spontano između članova KUD-a Lovor. Realizaciju ideje potpomogla je i Matica hrvatska.

REVIJA NARODNIH NOŠNJI

Ove godine je na reviji sudjelovalo 18 sudionika, od kojih dvoje iz Srbije. Bunjevačku narodnu nošnju predstavila je Nada Sudarević kao natjecateljica uz koju su u svojstvu modela sudjelovale Julijana

Katarina Piuković, Nada Sudarević i Julijana Kujundžić

ra i *leveša*. Glava joj je bila povezana u maramu na dva kraja, a maramu sam, također, sama izradila. Na sebi je imala crne cipele, tašnu i za ukras dukat. Cura je imala suknju s portom i pregačom, četiri podsuknje od kojih je jedna bila šlingana i turnir. Njena odjeća je bila svjetla s uzorcima printanih ruža. Imala je bordo igrač, prsluk i kapicu, a košulja joj je bila vezena zlatom koju sam počela vesti još u Pučišćima, a za ovu prigodu sam je završila. Uzorak koji sam vezla trukovala mi je **Karmela Janiček** iz Babske koja radi za *Posudionicu i radionicu narodnih nošnji* iz Zagreba. Nošnju koju sam izradila 2006. godine radila sam upravo za Julijanu Kujundžić i sreća je da se ona nije u međuvremenu uopće promijenila u stasu. Julijana jako dobro nosi nošnju, a i marama joj dobro stoji. Ponosna sam na nju i Katarinu što su dobro prezentirale nošnje. Točno su izrazile ono što sam htjela – ponos bunjevački.

Na reviju me je pozvala **Bojana Poljaković Popović**, viša stručna suradnica za kulturne i edukativne programe u *Posudionici i radionici narodnih nošnji* u Zagrebu. Inače, poziv za sudjelovanje na reviji otvoren je

za sve, ali je uvjet da se najprije u *Posudionicu nošnji* u Zagreb pošalju fotografije. Nakon toga oni odlučuju o tome tko će imati pravo sudjelovanja na reviji.

nagrađeni sudionici

Nada Sudarević je predstavila žensku bunjevačku narodnu nošnju

»Moj plan je da se sljedeće godine predstavimo sa šlinganim ruvima. Znam žene koje to rade i znam već dvije nošnje s kojima bi se mogli predstaviti. To su starije žene i ne znam hoće li moći putovati, ali ću ja u njihovo ime predstaviti nošnje. Sudjelovanje na ovoj manifestaciji puno znači za sve nas koji smo bili dio nje. Svi su imali prigodu vidjeti naše ruvo s čime smo ujedno pokazali da i mi postojimo. Nažalost rijetko sudjelujemo na manifestacijama izvan Vojvodine i rijetko se ima prigode pokazati naše blago. Pokazali smo da Hrvati postoje na sjeveru Vojvodine«, priča nam Nada.

Uz Nadu, na ovoj etno reviji, kao svojevrsna tehnička podrška i pomoć bila je i **Ljubica**

Vujković Lamić: »Kao podrška nastojala sam se naći pri ruci Nadi i olakšati joj sudjelovanje na ovoj reviji. Izuzetno sam bila ponosna na našu nošnju, jer ona je zbilja lijepa i na svoj način posebna. Primijetila sam kako su naše nošnje izazvale veliko interesiranje kod ostalih sudionika revije, jer se po svojoj sadržajnosti značajno razlikuju u odnosu na druge.«

NAGRADE I KRITERIJI OCJENJIVANJA

Prvu nagradu osvojila je **Ana Zeba** iz Posavskog zavičajnog kluba *Derventsko kolo* iz Zagreba. Prezentirala je mušku i žensku nošnju iz sela Gorače. Kod ocjenjivanja žiri je vodio računa o tome koliko je treba-

lo vremena i ručnog rada za izradu nošnje. Prvo nagrađena nošnja bila je izrađena od lanenog materijala koji je izrađivačica nošnje sama tkala. Ta je nošnja bila izrađena na starinski autentičan način i sa starim alatima. Druga nagrada pripala je **Jagi Crnković** za nošnju iz Viduševca Gornjeg, a treća KUD-u *Prigorje* za nošnju iz okolice Križevaca.

Aleksandra Prčić

Volite li slušati tamburaške skladbe?

IVAN BOŠNJAK,
Sonta

Lijek za dušu

Za tamburašku glazbu emotivno sam vezan maltene od djetinjstva. Istina, volim glazbu u bilo kojem obliku, al šokačka, ravničarska duša, valjda je tamburicom zadovoljena od rođenja. To nam je valjda u genima, jer znam da na zvuk tamburice nije imun ni moj otac, a nisu bili ni djedovi. Uz tamburice se veselilo i tugovalo, rađalo, ženilo i udavalo, odlazilo u vojsku. Tamburica nam je uvijek i u dobru i u zlu, bila lijek za dušu. U mladosti sam, poput većine iz moje generacije, slušao i rok i pop i folk, ali tamburica je uvijek bila na prvom mjestu. Mlad sam se uposlio u somborskoj *Boji*, posao mi je bio vezan poglavito za teren. Malo ljudi zna kako je to kad si kilometrima udaljen od doma, od obitelji, umoran pa u nekoj mjesnoj kavani ili čardi čuješ zvuke ovoga glazbala. Pogodi te tamo gdje si najranjiviji. Duša zatreperi, a često i oko zasuzi. Nedavno sam u vašem listu pročitao da se u Sonti otvorilo izdvojeno odjeljenje glazbene škole iz Apatina, grupa tambura. Čestitao bih onima koji su to isposlovali. Sonta je oduvijek bila poznata po dobrim tamburašima, ima ih u svim generacijama. Sada se otišlo korak dalje pa ćemo imati i dosta novih, ovoga puta glazbeno obrazovanih tamburaša. Mislim da će to unaprijediti kvalitetu svirke u mojoj *Šokadiji*, a nadam se da ni OKUD *Ivo Lola Ribar* više neće morati dovoditi glazbenike sa strane. Iskreno, žao mi je što u djetinjstvu i ranoj mladosti nisam naučio svirati tamburicu. Sada je za to kasno, ali zato s velikim užitkom slušam svirku.

I. A.

ĐURA PARČETIĆ,
Sombor

Zaboravljena tambura

Za Sombor se oduvijek govorilo da je grad fijakera, zelenila i tamburaša. Niti somborsko zelenilo nije više što je bilo, fijakera su ostala samo dva, a tamburaša ima, ali nemaju kome svirati. Nekada je u Somboru bilo nekoliko mjesta gdje su svirali tamburaški sastavi i gdje se mogla čuti ona prava i dobra tamburaška glazba. Danas, koliko znam, tamburaši sviraju samo na jednoj čardi i to uz harmoniku. Traže se tamburaši i na proslavama koje organizira, tako da kažem, kulturniji i obrazovaniji svijet, ali je takvih malo. Više je onih koji su svoj glazbeni ukus formiraju na temelju glazbe s *Pinka*. Pogledajte samo na što liče svadbe u Somboru. Kada je netko poželio da mu svadba prođe uz tamburaše, umjesto uz trubače i novokomponiranu glazbu?

I sami tamburaši se prilagođavaju tržištu i nekoliko mojih bivših đaka danas svira na tamburi, ali su prilagodili repertoar pa tako umjesto pravih tamburaški skladbi sviraju folk ili pop glazbu. Onaj pravi vojvodanski repertoar ne traži više nitko.

Po mom sudu dva su razloga zašto je tamburaška glazba margilizirana. Prvi je poplava druge vrste glazbe s kojom se mladi poistovjećuju, a toj prvi razlog povlači onaj drugi, a to je da tamburaši imaju izbor između sjedenja kod kuće i prilagođavanja novim ukusima slušatelja.

Kako vratiti tamburi mjesto koje joj pripada na ovim našim prostorima? To ne možemo mi pojedinci, već to mora biti jedna prava akcija propagiranja ove vrste glazbe u koju bi se trebalo uključiti i Ministarstvo kulture.

Z. V.

PETAR ŽERAVICA,
Šid

Vrijeme i financije

Tamburašku skladbu jako volim. Uvijek kada imam vremena i financijskih mogućnosti odlazim na koncerte tamburaške glazbe. Posljednji put, kada sam bio na *Danima piva* u Osijeku sa svojim najbližima, slušao sam *Slavonske lole*. Uživao sam i jako sam se lijepo proveo. Samo uz tamburašku glazbu se mogu opustiti... Ona me uvijek podsjeti na djetinjstvo, na vinograde, ravnice, konje, prve ljubavi i na sve ono lijepo što sam proživio u mladalačkim danima. Uglavnom slušam srijemačke pjesme, volim i one bečarske koje uvijek dobro idu uz kapljicu vina. Uvijek me dobra tamburaška pjesma nekako dodirne u srce i podsjeti na ono lijepo, čega danas više nema. Ti dani i bezbrižno djetinjstvo su vjerojatno nešto što mi sada u ovim godinama nedostaje, tako da nekad dok slušam te pjesme, bude i poneka suza. Obuzme me sjeta za tim lijepim vremenima. Ovdje kod nas u Vojvodini, omiljen mi je pjevač **Zvonko Bogdan**. On mi je ikona tamburaških pjesama. Što se tiče tamburaša iz Hrvatske, tj. Slavonije, uvijek rado slušam *Slavonske lole* i *Zlatne dukate*. Oni su mi omiljeni. Žao mi je samo što nemam više vremena, a nekada su i financije razlog što ne odlazim češće na koncerte tamburaške glazbe. Siguran sam da su drukčije okolnosti da bih češće odlazio. Ali u svakom slučaju, svakog puta kada se ukaže neka prigoda, nastojim otići i poslušati koju pjesmu, opustiti se i uživati. Kada bih nešto slavio, sigurno bih se najprije odlučio za tamburaše, jer se jedino uz njih mogu provešeliti.

S. D.

**RAZGOVOR POVODOM OSVAJANJA
PRVE NAGRADE NA HOSANAFESTU:**

DARIO BEZIK

Pjesmom zahvaljujem Bogu

Glavnu nagradu XI. *HosanaFesta*, festivala hrvatskih duhovnih pjesama, osvojio je **Dario Bezik** iz Osijeka pjevajući skladbu *Tebi pjevam*. Nagradu zajedničkim glasovanjem dodjeljuju svi sudionici Festivala i zbog toga ona predstavlja veliko priznanje za svakog njenog osvajača. Proglašenje pobjednika Dario je vrlo emotivno proživio, presretan i ponosan na pobjedničko zvanje.

Što za Vas znači glavna nagrada na XI. HosanaFestu?

Želio bih se ponajprije zahvaliti svima, svojoj supruzi i obitelji, velečasnom **Marinku Stantiću**, vašem prekrasnom gradu. U godini milosrđa dragi Bog mi je pokazao da računa na mene, računa na sve nas. Ovdje smo došli kao totalni anonimusi, došli smo se zabaviti i proslaviti Gospodina i onda stigne nagrada. Pjesma je zapravo odraz nekakvog mog obraćenja, sadrži moje smjernice i što ja želim Gospodu poručiti, kako mu želim zahvaliti i jednostavno sam ljudima želio reći što za mene znači otvoriti srce Bogu.

Otkrijte nam neke detalje u svezi pjesme s kojom ste pobijedili?

Pjesma je zapravo odraz nekakvog mog obraćenja, a nastala je početkom ove godine. Ja sam kroz nju rekao što želim poručiti Gospodinu, kako mu želim zahvaliti i što želim njenim riječima poručiti ljudima. Ovo je moj prvi izlet u glazbene vode, što se tiče duhovne scene i jednostavno sam pjesmom želio poručiti što za mene znači otvoriti srce Bogu i zahvaliti mu za ljubav koju primam od njega.

Kako su tekle pripreme za sudjelovanje na Festivalu?

Pripreme su zapravo išle vrlo spontano. Ideja je bila – hajde idemo nešto snimiti, jer se inače bavim glazbom i pjevam po autobusima kada se ide na hodočašća, koja organiziram i vodim u Slavoniji. Ispričao sam svoj život prijateljici **Marini Soldat**, ona ga je pretvorila u stihove i mi smo ih poslije uglazbili. Poslali smo skladbu na natječaj i ona je prihvaćena.

Je li bilo treme tijekom nastupa?

Bilo je puno treme. Nije mi problem nastupati pred publikom, ali ovo je bilo nešto posve drugo. Ovdje nastupaš ne samo pred publikom, nego nastupaš i za našeg Stvoritelja. Moram spomenuti i moju pje-

vačku pratnju, koja je pjevala prateće vokale uz mene: **Marinu Soldat**, **Kristinu Šitum** i **Ljubicu Bilušić**.

Kako ste doživjeli cjelokupni Festival?

Moram kazati kako imate predivan grad, ali i predivne ljude koji žive u njemu. Ono što sam ovdje doživio kao iskustvo ljudskosti, domaćinstva, prisnosti je prekrasno i hvala Gospodinu što mi je dao da mogu upoznati sve ove divne ljude. Oduševljen sam svime što sam doživio tijekom ovih festivalskih dana. Hvala najljepše velečasnom **Marinku**, mojim domaćinima i svima drugima. Vjerujte, gdje god budem išao po Hrvatskoj pričat ću kako mi je bilo prekrasno na *HosanaFestu* u Subotici.

Na koncu, ovaj uspjeh je zasigurno veliki poticaj i imperativ za Vaš daljnji rad?

Svakako. Ono što mogu garantirati je da ću i sljedeće godine doći, jer mi je velečasni **Marinko** rekao kako je običaj da pobjednici ponovno dođu. Mogu obećati da se dogodine vidimo na sljedećem *HosanaFestu*, e sada što će u međuvremenu biti, hoće li biti novih nastupa na drugim festivalima vidjet ćemo. Sve to ovisi o dragom Bogu i njegovoj volji.

Dražen Prčić

Pogled na nekadašnju banku

NEKAD
i
SAD

Razglednica prikazuje panoramu detalja grada kod Pošte (danas Maksima Gorkog, u vrijeme nastanka snimka Vilsonova ulica) u razdoblju između dva svjetska rata. Ova je lokacija povijesno zanimljiva i po podacima iz još dalje prošlosti grada: »Na prostoru gdje su se krajem 18. stoljeća susretali regulirani potok koji se spuštao iz pravca današnje Strossmayerove ulice i krivudavi neregulirani vodotok koji je dolazio iz središta urbanog bloka zapadno od iste ulice, bit će krajem 19. stoljeća podignuta najamna kuća Ferenca Simegija...« (*Gradotvorci II.*, autori **Gordana Prčić Vujnović, Viktorija Aladžić i Mirko Grlica**).

Simegijeva najamna kuća, u to vrijeme viđenog poduzetnika, vlasnika željezarije, tvornice alkohola i parnog mlina – na razglednici je s napisom »Jugoslavenska banka« – podignuta je 1885. godine. Uspon ovog poduzetnika je, međutim, kratko trajao, a lijepa zgrada prelazi u ruke drugih vlasnika. Od jeseni 1912. u prizemnom dijelu kuće bile su prostorije subotičke podružnice Hrvatske zemaljske banke d. d. iz Osijeka, a nakon Prvog svjetskog rata Jugoslavenske banke d. d..

U Subotici je 1928. godine bilo 14 banaka i 15 osiguravajućih društava, čiji popis ing. **Kosta Petrović** navodi u publikaciji *Subotica i kupalište Palić*.

K. K.

Čudesni susreti

Novi gradonačelnik me neki dan, pozvao kao nekadašnjeg glavnog arhitektu, na prezentaciju unutarnjeg izgleda starog-novog subotičkog kazališta. Projekcija petnaestominutnog filma održana je u prepunoj gradskoj svečanoj vijećnici. Svi bivši i sadašnji viđeniji građani bili su prisutni. U uvodnom govoru gradonačelnik je napomenuo: »Zahvaljujući mudrom, štedljivom ali i efikasnom republičkom rukovodstvu, osigurana su sredstva za potpuni završetak kazališne zgrade. Zato su projektanti izradili jedan kratki trodimenzionalni film, što su bili obvezni prema ugovoru, ali tadašnje vlasti su i taj novac potrošili za osobne svrhe, pa eto mi sve to sad ispravljamo. Kako vanjski izgled možete vidjeti i sami, koristeći najsuvremenije metode crtačke tehnike, povest ćemo Vas u malu šetnju unutrašnjosti kazališta.« Projektanti su doista napravili čudesni kratki film, mogli smo sjediti u glavnoj dvorani i slušati operu *Turandot*, zatim smo otišli u foaje popiti koje piće, i na koncu iz garaže u podrumu mogli smo se odvesti kući.

Poslije prezentacije u foajeu vijećnice održan je mali koktel – za divno čudo uopće se nije štedjelo. Bilo je svakojakih ića i piće, predugo bi trajalo sve to i nabrajati. U jednom trenutku prišao mi je gradonačelnik i obratio mi se: »No, nevjerni Tomo, vidiš li što ćemo mi ubrzo uraditi. U budućnosti brzom prugom dolazit će gledatelji čak iz Budimpešte i Beograda vidjeti svjetske zvijezde na našim kazališnim daskama« Priznajem, uz malo skrivene skepse ostao sam bez teksta. Oko ponoći sam napustio prijam i umoran od doživljaja (i pomalo od pića), sjeo na klupu, koja okružuje »svetu subotičku trojku«, da se malo odmorim. Čini mi se da se počela je spuštati i neka magla, nije čudno početak

je jeseni. Kao da sam malo zadrijemao.

U PIVNICI ISPOD GRADSKE KUĆE

Iz drijemke probudio me je zvonki glas: »Što je stari, prijem je bio pretežak za tebe?«. Pogledao sam u čovjeka koji je sjeo pored mene. Imao je guste brkove, kroz lice mu je prolazila jedna crna linija, biljeg od rođenja, nosio je običnu jaknu i traperice. Pogledao sam gore na kipove, i

mucajući prozborih: »Oprostite Vaše carsko veličanstvo...«. On me je prekinuo: »Ma, batali brate to, i ti i ja znamo da ja nisam bio nikakav car, to su neki kasnije izmislili i iskoristili u propagandne svrhe, nego jesi li možda za čašicu razgovora?!« upitao me je i šeretski se nasmijeo. »Gdje u ovo gluho doba možemo otići na piće?« »Odmah tu ispod gradske kuće, nalazi se jedna dobra pivnica« reče on i krene prema najbližem bočnom ulazu u zgradu. Kapija se automatski nečujno otvorila i zatvorila za nama.

Sigurnim korakom krenuo je u unutarnjem dvorištu ka jednim vratima, koja su vodila u pivnicu. Prostorija je bila puna, no on je imao rezervirani sto, gdje smo odmah i seli. Učinilo mi se da sam vidjeo i nekadašnje poznate gradske osobe – pjesnike, gradonačelnike, partijske sekretare i slične. Piće je ubrzo stiglo, a Crni Jova me upita: »No, kako ti se sviđa ovo mjesto?« »Sjećam se planova, da se podrumi gradske kuće iskoriste kao poslovni prostori, ali od toga se odustalo, jer

tzv. tradicionalni simboli pokrajine zastava i grb, koji će se upotrebljavati paralelno s postojećim. Što ti misliš o tome?!« Crni Jova me pogledao pomalo čudnim pogledom i nakon kratke stanke odgovorio mi.

ODGOVOR CRNOG JOVANA

»Slušaj, ideja slobodne Vojvodine se ostvarila samo djelomice iz dva razloga: prvo nemamo onu teritorijalnu cjelinu koju sam ja onomad imao, i ti sam znaš, da nam nedostaju teritoriji oko Moriša i Tamiša a i nismo se potpuno oslobodili ni od Turaka s juga.« Na moj upitni pogled nastavio je svoje izlaganje: »Eto vidiš, muslimani su već okupirali Beograd, već spavaju u parkovima, planiraju naše lijepe, plodne vojvođanske oranice prodati Arapima, puštati ih da arče naše vode. A i harač im je prevelik, sve uzimaju, a skoro ništa nam ne vraćaju«. (Zbog tečnosti izlaganja, prešutio sam kazati, upravo smo dobili veliki novac za kazalište). I da znaš, ni novi vojvođanski grb mi se ne sviđa baš, što na njoj traži knjaževska kruna? Ako su već stavili krunu, onda to treba biti carska! No, kada budemo potpuno slobodni, promijenit ćemo mi sve to.« Nagnuo se prema meni i počeo šaputati: »Znaš razmišljam da se ponovno vratim na ove prostore, razvijem taj u suštini separatistički barjak, i povedem bitku za potpuno oslobođenje naše mile Vojvodine!« Odgovorih mu: »Jovo, Jovo, ne sanjari, sjeti se kako je prošao Marko Kraljević kada se ponovno vratio među Srbe!«

No, nažalost njegov odgovor nisam mogao čuti, jer me je probudilo mijaukanje naše mačke, koja je tražila svoj jutarnji obrok.

Uh, kakav san o prezentaciji u gradskoj svečanoj vijećnici i susretu s Crnim Jovanom.

ODRŽANA X. LIKOVNA KOLONIJA SONTA 2016

Čarolija bijele plohe

Slikari pronašli nadahnuće na obali Dunava, a iz Sonte ponijeli pune duše pozitivnih dojmova

Jubilarna, deseta međunarodna likovna kolonija *Sonta* 2016, u organizaciji KPZH *Šokadija*, održana je u subotu 24. rujna, u vikend naselju *Staklara* na obali Dunava. Goste je pozdravio i koloniju otvorio predsjednik *Šokadije* **Zvonko Tadijan**.

danu, s blagim povjetarcem punim mirisa Dunava, okruženi pažnjom predusretljivih domaćina i ponekog radoznalog viken-daša, umjetnici su kao nekom čarolijom bijele plohe pretvarali u preslike svojih viđenja motiva iz okoliša. U radu kolonije sudjelovali su **Ana Tudor** s Hvara,

dušu. Obraduje me svaki poziv s njihove strane, jer jako cijenim njihova nastojanja da održe neku kulturnu razinu u svojem selu. Danas su nam osigurali izuzetno dobre uvjete za rad, a mislim da je kvaliteta slika s današnje kolonije na visokoj razini. Ova kolonija mi govori da su moji prijatelji iz *Šokadije* i u ovim vrućim vremenima uspjeli ne samo opstati, nego i ostati ono što jesu«, rekao je Stipan Kovač. Iz Apatina su došli **Radomir Drča**, **Ljiljana Pavković**, **Zoran Medić** i **Mirjana Grubačević**. »Prvi put smo na Šokadijinoj koloniji, nadam se ne i posljednji. Prezadovoljan sam pruženim uvjetima i gostoprimstvom od strane organizatora i domaćina, to nas je nekako posebno nadahnulo i mislim da su danas nastale slike vrlo, vrlo vrijedne. Osobito me se dojmilo druženje uz kotlić i tamburaše i današnjeg dana dugo ću se sjećati«,

kaže Radomir Drča, neslužbeni lider skupine slikara Likovne radionice KC Apatin. Na veliko zadovoljstvo domaćina, nakon nekoliko godina pauze, pojavila se i prva dama *Šokadijinih* kolonija **Cecilija Miler**. »Šokadijine kolonije su mi prirasle srcu. Druželjubivi su ljudi, dobra je organizacija, a osobito je dobar ambijent. Ponosna sam što sam sudjelovala u tom prvom druženju, na kojem je i začeta ova kolonija, koja je danas svakako organizacijski vrlo ozbiljna. Za ovih jedanaest godina sazrijevali smo i mi kao pojedinci, ali i kolonija, koja organizatorima može služiti samo na ponos«, kaže Miler.

Uz slikanje, ali i međusobnu razmjenu iskustava, u dobrom raspoloženju, umjetnici su dogotovili svoja djela, koja će svakako oplemeniti *Šokadijin* fundus slika.

Ivan Andrašić

Ana Tudor i Cecilija Miler

Po tradiciji, sudionicima je za dobrodošlicu priređen doručak u prirodi, a potom su s platnima i bojama potražili svoje muze i nadahnuća. U prekrasnom ranojesenskom, ugodno toplom

Bara Dobraš iz Sonte, **Stipan Kovač-Malanka**, **Milorad Rađenović-Đene** i **Mirko Tuzlak** iz Sombora. »Sonta je malo mjesto, ali sa toplim ljudima, ili što bih ja rekao, s ljudima koji imaju

NA KOLONIJAMA OKO 100 SLIKARA

»Od skromnog, neformalnog slikarskog druženja prije jedanaest godina do danas imali smo međunarodne kolonije. Svake godine dovodimo nove slikare, pa i akademske. Kroz Šokadijine kolonije do sada je prošlo stotinjak slikara«, kazao je predsjednik KPZH Šokadija Zvonko Tadijan.

GROŽĐEBAL U SONTI

U slavu grožđa i vina

Proteklog vikenda u Sonti je održana tradicionalna manifestacija u slavu grožđa i vina – *Grožđebal 2016*. Na ovoj trodnevnoj međunarodnoj manifestaciji s tradicijom dugom 85 godina nastupio je veliki broj izvođača iz Sonte, Sombora i Petrijevaca (Republika Hrvatska). U petak, prvoga dana manifestacije, u velikoj dvorani Doma kulture održan je koncert folklornih dječjih skupina iz okolice i kazališna predstava *Slijepi putnik* u izvedbi dramskog studija CEKOS-a Sonta. U subotu je u prostorijama mjesne knjižnice i čitaonice otvorena izložba narodnih nošnji i rukotvorina, a u velikoj dvorani Doma kulture Somborski tamburaši su izveli program *Ravangradski spomen*, uz nastup plesne skupine *Venera* iz Vukovara. Centralna svečanost održana je u nedjelju. Već od jutra na platou ispred Doma kulture postavljeni su štandovi s umjetničkim i etno proi-

zvodima. Bogato opremljenim štandom predstavila se i KPZH *Šokadija*, a uredile su ga **Ana Tudor**, **Agica Prelić** i **Bara Dobraš**. U poslijepodnevnom satima u defileu ulicama Sonte prošlo je četrnaest svečano urešenih zaprega sa sudionicima *Grožđebala*, predvođenih starim pudarom, knezom i kneginjom. U župnoj crkvi sv. Lovre održana je misa zahvalnica i blagoslovljeno zvono sačinjeno od grožđa, a na ljetnoj pozornici Doma kulture simbolički su vjenčani knez i kneginja ovogodišnjeg *Grožđebala*, **Srđan Đurđević** i **Marija Mihaljev**. U večernjem programu u velikoj dvorani Doma kulture nastupali su folklorci i tamburaši OKUD-a *Ivo Lola Ribar* i KPZH *Šokadija* iz Sonte, GKUD-a *Ravangrad* iz Sombora i KUD-a *Nikola Šubić Zrinski* iz Petrijevaca (Republika Hrvatska). Organizator manifestacije bio je OKUD *Ivo Lola Ribar*.

I. A.

Knez i kneginja *Grožđebala*,
Srđan Đurđević
i Marija Mihaljev

TJEDAN U BAČKOJ

Oko zakona

Zakon o zabrani pušenja usvojen prije nekoliko godina mene osobno nije dotakao, osim ako izuzmem to da kao i većina nepušača više nisam izložena duhanskom dimu, kako se to kaže, kao pasivni pušač. Jeste zakon usvojen i primjenjuje se već nekoliko godina, ali moram progovoriti riječ dvije o njemu. Preciznije ne o Zakonu već o pušačima. I to onima koji unatoč tomu što su postali neka vrsta prognanih ne odustaju od te svoje navike. Ni po koji cijenu. Ne odustaju od te navike niti kada zapaliti cigaretu znači smrzavati se na ulici ili skrivati se po kutovima poduzeća. Ne odustaju od te navike čak ni kada mjesečno za cigarete daju više nego primjerice za režije. To jeste njihov problem, ali mislim da je u neku ruku problem sviju nas kada ispred škole, na ulici, vidite grupu profesora sa šalicama kave i cigaretom i kada ispred nekakvog dućana vidite trgovce također sa šalicama i cigaretama ili ispred galerije vidite kustose i vodiče kako drhte na zimi ne bi li povukli još koji dim. Složit ćete se, to ne ostavlja baš lijepu sliku. Kakav su autoritet, ionako raspuštenim đacima, profesori koji kao nekakvi tinejdžeri trče na odmoru i traže neki kut pa makar to bila i ulica, gdje će na miru popušiti barem jednu cigaretu? Komu se mili ući u trgovinu kada vas trgovkinja poprijeko pogleda, bijesna što cigaretu ostavlja na pola popušenu i to zbog mušterije koja možda neće u dućanu ništa ni kupiti? Kakva je to ustanova kulture čiji uposlenici ispred (ili iza) žure da povuku još jedan dim prije nego li počnu mudrim riječima posjetiteljima pojašnjavati umjetnička djela? Da se razumijemo, nemam ja ništa ni protiv pušača, niti protiv njihovih navika. Ali ako je već tako i ako se neki te svoje navike ne mogu odreći, ni po koju cijenu, onda bi im trebalo omogućiti da za konzumiranje te svoje navike imaju i prostor za to. Ne ugrožavajući nikoga. Zašto u školi ne bi postojala jedna prostorija za pušače? Nije li to primjerenije nego li gledati profesore i učitelje okupljene ispred školskog dvorišta, s one strane žice, sve u želji da makar i petominutni odmor iskoriste za jednu cigaretu? Nije li primjerenije da trgovkinja u dućanu pauzu za cigaretu iskoristi negdje gdje je kupci ne vide? Nije li kulturnije da djelatnici u ustanovama kulture cigaretu, umjesto na ulici, zapale u nekoj prostoriji namijenjenoj samo njima?

Tim prije što oni kojima bi striktno pridržavanje zakona trebalo biti podrazumijevajuće taj zakon i najviše krše, jer nije se dogodilo jednom da u ured neke od državnih službi uđete kao da ste ušli u pušnicu, a one koji tamo rade zateknete kao na brzinu vjetre zadimljeni ured.

Z. V.

BERBA GROŽĐA U SRIJEMU

Dobra godina

Kažu da će ova godina biti zapamćena po prepunim bačvama kvalitetnog vina

Uvinskom Srijemu, počele su berbe grožđa. Kako vinogradari vole kazati, počeo je najsladi i najljepši posao za njih. Sezonu berbe grožđa Irižani su započeli već početkom mjeseca, a vinogradari s druge strane Fruške gore taj posao počeli su prošloga tjedna. Vinogradari su zadovoljni ovogodišnjim rodом. Godina je bila s dosta kiše, tako da je i zaštita bila zahtjevnija, ali je bilo i puno sunca. Oni koji su vinogradu dali sve što mu je potrebno imaju dobar rod, te kažu da će ova godina biti zapamćena po prepunim bačvama kvalitetnog vina.

ZAHTJEVAN POSAO

Da bi rod bio kvalitetan i dobar bilo je potrebno uložiti mnogo više rada i ulaganja, prevashodno u zaštitu vinove loze od bolesti i nametnika. Na

obroncima Fruške gore u vinogradu u Erdeviku prvi berači su ušli prošloga tjedna. **Dorđe Borak**, proizvođač grožđa i vina, u svom gazdinstvu u Erdeviku posjeduje 5 hektara vinograda sa sortama talijanskog rizlinga – Sauvignona blanc, shardonay te sorte frankovke i hamburga. Borak kaže da je berba grožđa počela na vrijeme iako ju je malo usporila kiša te da očekuje prinos oko 2 kilograma po čokotu, zavisno od sorte. »Zadovoljan sam kvalitetom grožđa, a s obzirom na to da prodajem grožđe, nadam se i da će moji kupci biti zadovoljni kao i s cijenom po kojoj nudim grožđe. U ovoj godini bilo je dosta padalina, koje su nam nanijele manju štetu, a bilo je i tuče. Sve se to odrazilo na manji broj bobica grožđa, pojavila se suha trulež, ali neće smetati u proizvodnji vina. U odnosu na prošlu godinu, ove godine smo

imali više ulaganja. Izdaci su bili veliki. No, ne treba sve ni mjeriti kroz dinar, bitno nam je da je grožđe kvalitetno. Cijena je relativna stvar. Kupci znaju i da se cijena već godinama ne mijenja. Prihvatili smo je takvu i mi proizvođači i oni kao kupci, tako da su obje strane zadovoljne«, priča Borak. Odnos šećera i kiselosti grožđa je izvanredan. Sauvignon blanc imao je čak 22 posto slasti, a kiseline su bile na razini koja toj sorti odgovara. Što se cijene tiče, grožđe će se ove godine kooperantima plaćati od 30 do 50 euro centi po kilogramu.

PAŽLJIVA NJEGA

Po svemu sudeći, tko je ove godine vinovoj lozi pružio pažljivu negu, dobio je i dobar rod. Iskusi vinogradari iz Srijema znali su svoju lozu na vrijeme zaštitili i sada imaju solidan

rod: »Vinograd zahtjeva puno odricanja i mnogo posla. Ove godine sam prskao više nego prošle, tako da je puno skuplje izišla zaštita nego prijašnjih godina, ali se isplatilo. Sačuvali smo hamburg oko 1.500 čokoti, grožđe je izvanrednog kvaliteta i bit ćemo još zadovoljniji ako grožđe uspijemo prodati, a od jednog dijela proizvesti vino«, kaže vinogradar iz Bikić Dola **Miroslav Sokol**.

Dobar i kvalitetan rod bio je i u vinogradu obitelji Žeravica u

Gibaračkoj planini nadomak Gibarca. Ovogodišnja berba je kao i svih prethodnih godina, protekla u dobrom ozračju i lijepom druženju, mnogobrojnih prijatelja i rodbine ove obitelji, a užitak je pri tom bio veći, jer je rod nadmašio sva očekivanja: »Rod je čak bio bolji od prošlogodišnjeg. Zadovoljni smo rodom iz dva razloga, grožđa ima mnogo više i u jako je dobrom stanju. Bobice nisu trule, nisu ga pojele ose, nije suho i nije ga oštetio mraz i magla. Mraz koji je bio u proljeće, ubio je dosta roda još dok je bilo u cvatu pa iz tog razloga mnogi vinogradari imaju manje

roda. Kod nas na svu sreću, mraz nije pogodio rod, tako da je vinograd izuzetno dobro rodio«, kaže **Goran Žeravica**. Ova obitelj grožđe i vino ne proizvodi iz komercijalnih razloga. Vinogradarstvom se bave iz tradicijskih razloga i zato što vole vinograd. Od ovogodišnjeg roda očekuju proizvodnju od 2.000 litara vina, koje će kako kažu, u slast popiti sa svojim prijateljima na slavlja i prilikom druženja, a neke od boca rado će pokloniti bliskim ljudima i poslovnim partnerima.

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Stižu li bolji dani?

Protekli tjedan obilježila su dva događaja, a jedan od njih je 10. regionalni Sajam gospodarstva u Novoj Pazovi na kojem se okupilo preko 200 izlagača, gospodarstvenika, udruženja, javnih poduzeća i poljoprivrednika iz Srbije i regije. Upravo su u ovoj srijemskoj općini prije više od 40 godina, otvorene prve zanatske radnje i to je jedan od glavnih razloga zbog kojeg se u Novoj Pazovi već deset godina susreću znanje i uspjeh, podrška i zalaganje, motiviranost i želja za boljom budućnosti. U današnjoj situaciji, kada je gospodarstvena slika loša u mnogim općinama u Srijemu, općina Stara Pazova prednjači u broju otvorenih stranih kompanija, a na području cijele općine posluje preko tisuću gospodarstvenika i tri tisuće poduzetničkih radnji. Tako se općina Stara Pazova priključila najrazvijenijim općinama i gradovima u Srbiji. Sajam je ove godine organiziran s ciljem da ponudi ne samo priliku da posjetitelji vide ono što razvijeno gospodarstvo u ovom kraju nudi, nego da postane mjesto okupljanja poslovnih ljudi i poduzetnika kako bi se osigurala mogućnosti za nova ulaganja. Podaci Srijemske gospodarske komore koja je jedna od organizatora ovog sajma, govore da je u Srijemu, iako to zvuči nevjerojatno, došlo do smanjenja broja nezaposlenih. U tom regionu trenutačno radi 74.000 zaposlenih osoba, što je značajan broj u odnosu na prošlu godinu. Od preko 3.200 gospodarstvenika, koliko ih postoji u Srijemu, 1000 ih je upravo u Staroj Pazovi, gdje postoji više od 10.000 poduzetnika i preko 4.000 gazdinstava. Srijem već petu godinu za redom bilježi suficit u izvozu za razliku od mnogih drugih općina u regionu. Za mnoge ovi podaci zvuče nestvarno, pogotovo za one ljude koji bezuspješno pokušavaju pronaći posao pa se ne odlučuju za odlazak u neku susjednu općinu nego prije odlaze u inozemstvo. Da će se gospodarstvena slika uskoro promijeniti i u nekim drugim srijemskim gradovima, poručuju i iz najzapadnije općine Šida, koja za sada još uvijek nema uvjete za gospodarstveni napredak, jer nema industrijsku zonu. Obećanja da će ona uskoro biti infrastrukturno opremljena i spremna za dolazak domaćih i stranih investitora data su tijekom posjete ministara šidske općine. Naime, općinu Šid prošloga tjedna posjetili su ministarka za državnu upravu i lokalnu samoupravu **Ana Brnabić** i ministar za poljoprivredu i zaštitu životne sredine **Branislav Nedimović**. Tom prigodom bilo je riječi o skorom otvaranju pogona za preradu i proizvodnju meda, a ministarka je obećala da će u dogovoru s predstavnicima pokrajinske Vlade, pomoći da se otvori industrijska zona u Šidu. Tko zna, možda i ova općina konačno krene naprijed.

S. D.

PRIČA IZ NENADIĆ SALAŠA

Riječi za knjigu

Nekadašnja škola u Nenadiću

Nekoliko kilometara od Sombora na cesti koja sada vodi prema Gakovu i Rastini razvuklo se salašarsko naselje Nenadić. Nekoliko kilometara uz cestu s lijeve i desne strane, salaši u tri reda. Ima ih oko 130, a za 50-tak njih može se reći da su salaši na kojima već generacijama žive jedne iste obitelji bunjevačkih Hrvata. I za razliku nekih godina kada se od salaša i zemlje bježalo u grad, sada je sve više mladih koji ostaju na obiteljskim gazdinstvima. Unaprjeđuju ih i razvijaju, uvode novine u proizvodnji i budućnost svoje obitelji vezuju za mjesto gdje su im korijeni. To su danas Nenadić salaši. Ili kako te salaše i danas zovu oni stariji – Bajski put.

HRVATSKI DOM, DRUGA KUĆA

Početak priče je nekoliko stoljeća ranije, točnije krajem XVII. stoljeća kada se prvi puta Nenadić spominje kao pustara. Popisi

domaćinstava rađen od polovice XVIII. stoljeća pokazuju da su u Nenadiću živjele u najvećem broju obitelji bunjevačkih Hrvata. Preskačem stoljeća kao bih nastavak priče smjestila u prošlo i vrijeme buđenja nacionalne svijesti ovdašnjih Bunjevaca kod kojih pod utjecajem Hrvatske seljačke stranke jača svijest o nacionalnoj pripadnosti Bunjevaca hrvatskom narodu. Ta ideja najbolje se primila među Bunjevcima na Nenadiću koji su bili i nositelji odvajanja od *Bunjuvečkog kola* i osnutka Hrvatsko kulturnog društva *Miroljub*. Za Hrvatski dom Nenadićani su ostali uvijek vezani, pa zato ne iznenađuje podatak da je od devet dosadašnjih predsjednika HKD-a *Miroljub*, odnosno kasnije HKUD-a *Vladimir Nazor* petro bilo iz Nenadića, a iz tih salaša je i današnji predsjednik *Nazora Mata Matarić*. Ne skirivajući ponos reći će da su i danas Nenadićani vezani za Hrvatski dom. Dio njih aktivan je u upravi društva, dio u folklornoj, dram-

*Krajem XVII. stoljeća se prvi puta Nenadić spominje kao pustara * Sredinom 60-tih kroz Nenadić je dnevno, u oba smjera, prolazilo čak 14 vlakova * Nenadić danas ima oko 400 stanovnika, usprkos svemu, većinu i dalje čine bunjevački Hrvati*

skoj, pjevačkoj i veslačkoj sekciji. Nenadićki kadrovi Hrvatski dom vodili su i u vrijeme kada je *Nazoru* vraćen hrvatski predznak. »Škola je ovdje otvorena 1720. godine na Stolišićevom salašu. U mojoj svjedožbi iz 1956. godine stoji i predmet hrvatski jezik, što znači da je i poslije rata ovdje držana nastava hrvatskog. Učitelj nam je bio **Franjo Pavletić**. Škola u koju smo mi išli podignuta je 1930. godine i u

Od 25 mostova ostala samo tri

ZANIMLJIVOSTI IZ KALENDARA

Obitelj **Mate Matarića** od početka 50-tih godina prošlog stoljeća bilježi važne događaje i datume. Osim važnih obiteljskih datuma zabilježeni su i drugi važni događaji koji su utjecali na svakidašnji život. Tako je ostalo zabilježeno da je Nenadić struju i makadamsku cestu dobio 1961. godine. Dvije godine kasnije zima je bila toliko jaka s čak -30 stupnjeva. Zabilježeno je da je 1953. godine prvog travnja palo pol metra snijega. Godinu dana kasnije u lipnju je grad uništio svu letinu, pa na Nenadiću nije ni bilo žetve. Velika oluja zadesila je ove salaše 1984. godine, a vjetar je puhao brzinom od 150 kilometara na sat. Telefonska linija prošla je kroz Nenadić 1986. godine.

Škola 30-ih

vrijeme našeg školovanja bilo je tridesetak đaka. Ovdje je nastava držana do petog razreda, a nakon toga školovanje se nastavljalo u Somboru. Mi ovdje na Nenadiću imamo nekoliko liječnika, nekoliko inženjera, magistara znanosti. Postojao je i dom kulture, a prve filmove gledali smo još dok u naše salaše nije stigla struja. Rješavalo se to tako što se iz zadruge u Somboru dovozila kino oprema i agregat. Bio je to kraj 50-tih i početak 60-tih godina», priča Matarić. Početkom tih 60-tih struja je prošla kroz salaše i izgrađena je makadamska cesta. **Ivan Probojčević** sjeća se da je kamen za cestu dovožen željeznicom iz Dalmacije. Vagoni su stajali na tračnicama, radnici koji su za postavljanje kamena dovedeni sa strane brzo su ih istovarali, slagali kamen i tako

kilometrima dok cesta nije bila gotova. Na mobu su, na istovaru kamena radili i salašari iz Nenadića. Bilo je to vrijeme dok je kroz Nenadić prolazio i vlak i stajao čak na tri stanice u ovim salašima. Sredinom 60-tih kroz Nenadić je dnevno, u oba smjera, prolazilo čak 14 vlakova za Gakovo, Kruševlje, Stanišić i Riđicu. Asfaltna cesta stigla je 1975. godine. Život na ovim salašima na neki način određivala je i rijeka Mostonga, jer su salaši građeni oko kanalisnog toka

Mostonge, na nekvalitetnijem zemljištu, kako bi se ono plodnije sačuvalo za poljoprivredu. Tako su i nastali Kočevi salaši u ritovima, a dio salaša u samom Nenadiću podignut je pored toka Mostonge, pa je u ovim salašima nekada bilo čak 25 mostića i čuprija. Danas su ih ostala samo tri betonska.

PRIČA ZA JEDNU KNJIGU

Na Nenadiću danas ima oko 400 stanovnika. **Alojzije**

CRTICE IZ (ZABRANJENE) POVIJESTI

Sjećaju se Nenadićani i do skora zabranjene teme **gakovačkog logora u kome je od bolesti i gladi umrlo na tisuće vojvođanskih Nijemaca, a kako i ne ni kada ih je od tog mjesta dijelilo tek nekoliko kilometara. Često su u salaše znali zalutali logoraši u potrazi za hranom.**

Firanj nam pokazuje popis salaša, s točnim obiteljskim rodoslovom i fotografijom. Nešto više od 130 ih je na tom popisu. Onih za koje se može reći da su generacijama u posjedu jedne iste obitelji bunjevačkih Hrvata je pedesetak. **Firanj, Jozić, Fratrić, Gromilović, Parčetić, Karas, Matarić, Raič, Dorotić, Probojčević, Lukić...** Starosjedilačke su bunjevačke obitelji. Poslije Drugog svjetskog rata na Nenadiću su došle katoličke obitelji iz Bosne koje su uglavnom tu prije dolazile u berbu kukuruza. Novi val doseljavanja bio je 90-tih godina kada su na Nenadiću, uglavnom zamjenjujući nekretnine s mještanima Nenadića ranije doseljenim iz Bosne, u ove salaše stigli doseljenici iz Hrvatske. Usprkos svemu većinu i dalje čine bunjevački Hrvati u Somboru, tražio se posao u gradu i jednostavno se bježalo i od salaša i od zemlje. Sada se na salaš vratio moj sin koji sa svojom obitelji živi na salašu gdje se bavi poljoprivredom», priča Firanj.

I moglo bi se još puno toga reći i napisati o Nenadiću. Toliko da bi se mogla napraviti knjiga. I hoće, jer sve ono što je vezano za povijest i život na Nenadiću bit će tiskano u knjizi o ovom salašarskom naselju. Iz pera nekoliko autora koji su svojim rođenjem i životom vezani za Nenadić bit će prikazano ovo salašarsko naselje. Plan je da knjiga bude tiskana do kraja godine.

Z. Vasiljević

Divojke snimljene 1930. godine

Hrvatske udruge na Pokrajinskoj smotri

VRBAS – Na 38. Festivalu folklornih tradicija Vojvodine (Pokrajinska smotra folklor), koji je održan proteklog vikenda u Vrbasu, sudjelovale su i tri hrvatske udruge s područja Grada Sombora – HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega, KUDH *Bodrog* iz Monoštoru i HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora.

Sva društva koja su sudjelovala na smotri dobila su priznanje Saveza amatera Vojvodine uz kratak komentar stručnog žirija. Izvedba udruge iz Berega ocijenjena je kao »uspješna i nadahnuta«. Ženska pjevačka skupina *Kraljice Bodroga* KUD *Bodrog* pohvaljena je za »izuzetnu interpretaciju i uspješan prikaz«, a Muška pjevačka skupina *Bodroški bečari* za »nadahnuto i odlično stilsko izvođenje«. Priznanje za sudjelovanje dobila je i folklorna skupina »Nazora«.

Prošlog vikenda Vrbas je bio domaćin i 8. Festival dječjih izvornih ansambala. Za sudjelovanje na tom festivalu priznanja su uručena mlađoj i starijoj dječjoj folklornoj skupini *Bodroga*.

Na Pokrajinskoj smotri u Vrbasu sudjelovala su najbolja kulturno-umjetnička društva u Vojvodini koja su prošla općinsku i zonsku smotru. Poslije pokrajinske na redu su natjecanja republičkog ranga, ali je još neizvjesno hoće li ona biti i održana, jer u planu rada Ministarstva kulture za ovu godinu nisu planirana.

Z. V.

Nagrada za Berača kamena

DANILOGRAD – Dokumentarni film *Berač kamena* redatelja **Branka Ištvančića** dobio je nagradu na festivalu Green Montenegro International Film Fest, koji se održao od 20. do 23. rujna u Danilovgradu u Crnoj Gori.

Na crnogorskom festivalu prikazano je 75 filmova iz susjednih zemalja i iz svijeta. Ištvančićev dokumentarac osvojio je, prema odluci žirija, drugu nagradu u kategoriji *Ekologija duše*.

Berač kamena nastao je u proizvodnji Dokumentarnog programa HRT-a. Prikazivan je na mnogim festivalima i osvojio je niz nagrada.

Green Montenegro International Film Fest je zamišljen kao konceptualni filmski festival na temu zaštite životnog okoliša. Festival ima tendenciju postati sastavnim dijelom kulturne i turističke ponude Danilovgrada i Crne Gore, ističu organizatori.

Radionica Povezivanje svilenih marama

SUBOTICA – Radionica *Povezivanje svilenih marama* bit će održana sutra (subota, 1. listopada) u prostorijama HKC *Bunjevačko kolo* u Subotici. Početak je u 9 sati, a ulaz je slobodan.

Predstavljanje knjige Povratak iskonu s. Blaženke Rudić

SUBOTICA – Predstavljanje knjige poezije *Povratak iskonu s. Blaženke Rudić* bit će priređeno u iduću subotu 8. listopada u Subotici, u prostorijama Pastoralnog centra Augustinianum (Trg sv. Terezije 2), s početkom u 19 sati. Tijekom večeri govorit će s. **Katarina Maglica**, časna majka sestara dominikanki, te vlč. **Lazar Novaković** i **Katarina Čeliković**. Na koncu će se o svojim pjesmama progovoriti i sama autorica, s. Blaženka Rudić, rodom s Bikova kraj Subotice, a sada djeluje u samostanu na Korčuli.

Ovo je treća knjiga s. Rudić u nakladi Katoličkog društva *Ivan Antunović*. Knjiga je izašla u sunakladi Društva i Kongregacije svetih Anđela Čuvara sestara dominikanki, a prigodom 800 godina utemeljenja dominikanskoga reda.

Večer hrvatskog filma i novih medija

SUBOTICA – *Večer hrvatskog filma i novih medija*, kao dio velike svehrvatske manifestacije *Noć hrvatskog filma i novih medija*, bit će održana od 6. do 9. listopada i u više vojvođanskih mjesta – Subotici, Monoštoru, Sonti, Đurđinu i Maloj Bosni. Program je raznovrstan, a poseban naglasak je na animaciji djece školskog uzrasta.

Hit film za djecu *Šegrt Hlapić* redatelja **Silvija Petranovića** bit će prikazan u Monoštoru (četvrtak, 6. listopada), Sonti (petak, 7. listopada) te u Đurđinu i Maloj Bosni (subota, 8. listopada).

Program *Večeri* u Subotici održati će se 8. i 9. listopada u Art kinu *Lifka*. U subotu, 8. listopada u 10 sati na programu je dugometražni igrani film za djecu *Vlak u snijegu*. Sutradan, u nedjelju, 9. listopada program počinje u 18 sati, a bit će prikazano četiri filmska ostvarenja: *Slamarke djevojke*, kratki dokumentarni film **Ive Škrabala**, *Poezija i revolucija*, dugometražni dokumentarni film redatelja **Branka Ivande** i **Zorana Tadića**, *Ničija zemlja*, kratki igrani film redatelja **Branka Ištvančića** i *Ciguli Miguli*, dugometražni igrani film redatelja **Branka Marjanovića**. Ulaz na projekcije je slobodan.

Organizator manifestacije je Umjetnička organizacija *Noć hrvatskog filma i novih medija* iz Zagreba u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Kandidatura NS 2021 u završnoj fazi

NOVI SAD – Kandidatura Novog Sada za Europsku prijestonicu kulture 2021. godine ulazi u završnu fazu, i tim povodom članovi Organizacijskog odbora projekta *Novi Sad 2021.* organizirali su povodom predstavljanja kandidature radni sastanak s predstavnicima nekoliko europskih zemalja, čiji su gradovi ponijeli tu laskavu titulu. Cilj neformalnog sastanka bio je dobivanje potpore predstavnika zemalja članica Europske unije i predstavljanje finalne aplikacije, koju je Grad Novi Sad nedavno predao. Konačna odluka o europskoj prijestolnici kulture za 2021. bit će donijeta 13. listopada u Bruxellesu.

XIV. SUSRETI DRUŠTAVA MATIJA GUBEC U FOJNICI

Zajednički na očuvanju kulture i identiteta

Na susretu u Bosni i Hercegovini sudjelovale su i hrvatske udruge iz Rume i Tavankuta

Tavankučani

Susret kulturno-umjetničkih društava koji nose ime **Matije Gupca**, vođe seljačke bune u hrvatskom Zagorju, ove je godine organiziran po četrnaesti put, 24. rujna, u Bakovićima kod Fojnice u Bosni i Hercegovini. Na ovim se susretima svake godine okupe udruge iz triju susjednih zemalja: Hrvatske, u kojoj djeluje najviše društva s ovim imenom – iz Zagreba, Gornje Stubice, Donjeg Miholjca, Ilače, Sotina i Slavenskog Kobaša, potom iz Bosne i Hercegovine – iz Bakovića kod Fojnice te iz Srbije – iz Rume i Tavankuta.

Udruga iz Rume predstavila se Velikom tamburaškim orkestrom i to s tri pjesme koje je otpjevala vokalna solistica Društva **Marija Ratančić**. Društvo iz Tavankuta predstavilo se sa svojom folklornom skupinom, odnosno prepoznatljivim spletom bunjevačkih igara.

DOGODINE U RUMI

Program susreta započeo je sastankom predstavnika okupljenih društava na kojem je,

među ostalim, dogovoreno da će se petnaesti susret održati u Rumi. Nakon sastanka organiziran je mimohod do franjevačkog samostana Svetoga Duha gdje su sudionici susreta posjetili crkvu i muzej u sklopu samostana koji govori o povijesti Hrvata srednje Bosne i samog kraja Fojnice. U sportskoj dvorani srednje škole održan je svečani program uz nastup društava. Ovogodišnji susreti održani su, uz potporu brojnih sponzora, uz pokroviteljstvo **Katice Čerkez**, ministric obrazovanja, znanosti, kulture i sporta

Srednjobosanskog kantona i predsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, **Marinka Čavare**.

POTPORA DOMAĆINIMA

Značaj ovog susreta za Kulturno-prosvjetno društvo **Matija Gubec** iz Bakovića veći je stoga jer oni proslavljaju 80 godina postojanja i rada. Društvo je utemeljeno 1932. godine, a registrirano 1936. u savezu KUD-ova u Sarajevu. Jedini prekid rada imali su tijekom ratova. Većinu današnjeg članstva Društva sačinjava-

ju učenici osnovnih i srednjih škola s prostora općine Fojnica. Iza sebe imaju brojne nastupe na smotrama folkloru, susretima društava, kako u BiH, tako i izvan zemlje, u Hrvatskoj, Srbiji, Austriji, Njemačkoj, Švicarskoj.

Prema riječima **Branimira Miličevića**, predsjednika KUD-a iz Bakovića, ovakvi susreti imaju veliki značaj za hrvatski narod na području Fojnice jer im pokazuju da nisu sami u misiji očuvanja hrvatske kulture i identiteta te da nisu zaboravljeni.

I. D. / N. J.

i Rumljani u Bakovićima

MEĐUNARODNI PROJEKT U KOJI SU UKLJUČENI FRANJEVAČKI SAMOSTAN IZ SUBOTICE I ZKVH

Digitalizacijom sačuvati baštinu

U Osijeku je utorak održana tiskovna konferencija o projektu *Digitalizacija baštinskih knjižnih fondova: naša nužnost i obveza*, koji je dobio sredstva na natječaju digitalne i javne humanistike europskog digitalizacijskog konzorcija DARIAH-EU. U taj su projekt, osim više obrazovnih, znanstvenih i kulturnih ustanova u Osijeku, uključeni i Franjevački samostan u Subotici i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Cilj projekta je da se bogata knjižnična građa putem digitalizacije i objave učini dostupnom širim, posebice znanstvenim krugovima. Tim povodom studenti knjižničarstva s Odjela za kulturologiju osječkoga Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera boravili su ljetos u Subotici te radili na usustavljanju građe knjižnice Franjevačkog samostana.

»Zahvalan sam na činjenici da su u fundusu samostanske knjižnice u Subotici uveli reda na građu koja seže do 15. i 16. stoljeća, klasificirali dobar dio građe, pristupili katalogizaciji i sve to uredno pripremili za digitalizaciju«, kaže gvardijan Franjevačkog samostana u Subotici **Zdenko Gruber**.

S gvardijanom je suglasan

Predstavljanje projekta u Osijeku

i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, ističući kako će ovim projektom na suvremen način biti zaštićena vrijedna građa.

»Danas svjedočimo dobro odrađenom prijednom putu, knjižnica u Franjevačkom samostanu sređuje se na najsuvremeniji način. Hvala Odjelu za kulturologiju i svima koji su prepoznali važnost bogate građe i želju da ju učinimo dostupnom svekolikoj javnosti. Time otvaramo mogućnost za daljnja istraživanja i propitkivanja i stvaramo prostor za dostupnost te građe u digitalnoj verziji. Tim činom ona postaje svrsishodna, jer bogata povijesna i kulturna građa ne

poznaje državne granice, a isto tako, nadam se da nećemo stati samo sa Suboticom, da ćemo stići i do Bača, do Zemuna...«, kazao je Žigmanov.

Doc. dr. sc. **Tihomir Živić**, predsjednik Katedre za knjižničarstvo na Odjelu za kulturologiju osječkoga Sveučilišta kaže kako će neprocjenjivo blago u knjižnici subotičkog Franjevačkog samostana biti prezentirano prije svega javnosti u Republici Hrvatskoj, »koja i ne zna što se to sve tamo nalazi«.

Koordinatorica konzorcija DARIAH-EU za Hrvatsku **Koraljka Kuzman Šlogar** ističe da se čine pionirski koraci u razvijanju svijesti o dostupnosti građe

iz arhiva, samostana, muzeja, da budu vidljivi drugima i općenito javnosti, a samim tim prepoznatljivi diljem Europe i svijeta.

»Počeli smo prije dvije godine, kada je na razini Europe organiziran Konzorcij, i to uz angažiranje tek 3, 4 institucije u nas, a danas, dvije godine kasnije mi imamo umrežene 24 institucije iz oblasti kulture, znanosti, obrazovanja i umjetnosti i taj trend širenja se nastavlja. Drago mi je da smo se angažirali da pomognemo i hrvatskoj manjinskoj zajednici u Vojvodini i bit će mi zadovoljstvo ako tu suradnju možemo i nastaviti«, kaže Kuzman Šlogar.

S. Žebić

KNJIŽEVNA MANIFESTACIJA

Dani Balinta Vujkova u Subotici

Najveća književna manifestacija vojvođanskih Hrvata – *Dani Balinta Vujkova* bit će održani petnaesti puta, od 6. do 8. listopada u Subotici, a ponudit će bogat i raznovrstan program.

Prvog dana manifestacije, u četvrtak 6. listopada, u HKC *Bunjevačko kolo* (od 13 sati) bit će priređen program za djecu pod nazivom *Narodna književnost u školi*. Djeca će imati prilike pogledati legendarnu pred-

stavu *Zeko, Zriko i Janje* Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića iz Osijeka, a bit će predstavljene i dvije knjige – *Šta na srcu to na jeziku* **Balinta Vujkova** i *Svi na noge, svi u trk* **Ivana Balenovića** i **Marinka Lebovića**.

PREDSTAVNICA HRVATSKOG DRŽAVNOG ARHIVA VLATKA LEMIĆ U ZKVH-U

Stručna potpora iz matice

Vlatka Lemić

Ostvarujući jednu od svojih misija, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata razvija suradnju i s Hrvatskim državnim arhivom, kako sa središnjicom u Zagrebu tako i s vukovarskom podružnicom. U kontekstu daljnjeg razvijanja te suradnje, ZKVH je prošloga petka posjetila dr. sc. **Vlatka Lemić** iz Hrvatskog državnog arhiva te ujedno i potpredsjednica međunarodnog centra za arhivistička istraživanja ICARUS i mreže ICARUS Hrvatska. Tom prigodom održan je radni sastanak i s privatnim kolekcionarima i istraživačima arhivskog gradiva koja je vezana za ovdašnje Hrvate (**Ljudevit Vujković Lamić, Bela Tonković, Marinko Piuković i Petar Skenderović**).

Lemić je ovom prigodom predstavila dosadašnje aktivnosti hrvatskih arhiva vezano uz

projekte međunarodne suradnje i promociju pisane baštine, višegodišnji projekt Arhiva vezan uz izradu vodiča o gradivu iseljenštva te o međunarodnom konzorciju ICARUS u okviru kojeg su u proteklom razdoblju organizirane brojne aktivnosti na učvršćivanje kulturne suradnje u regiji putem organiziranja stručnih skupova, prenošenja stručnih iskustava, predstavljanju kulturnih portala i osmišljavanjem zajedničkih aktivnosti na podizanju svijesti o značaju arhivskih izvora i predstavljanju kulturne baštine javnost (izložbe, predavanja, promocije i dr.).

»Nastavno na moje dugogodišnje aktivnosti kulturnog djelatnika i osobna nastojanja kao potpredsjednice ICARUS-a i ravnateljice Hrvatskog državnog arhiva na zaštiti, očuvanju i promicanju svehrvatske arhivske baštine do sada smo potaknuli

različite programe i oblike suradnje s ustanovama, organizacijama i pojedincima izvan Hrvatske koje planiramo nastaviti i u idućem razdoblju«, kaže Vlatka Lemić. »Zbirke kulturnih društava i privatnih kolekcionara mogu nadopuniti gradivo javnih arhiva i drugih sličnih ustanova. Privatno gradivo je ono koje pruža drukčiju i puno širu sliku povijesti, nadopunjujući se s dokumentima službenih ustanova. Nadamo se da će rezultat naše zajedničke suradnje biti da se ta arhivska baština istraži i objavi te bude dostupna široj javnosti«, dodaje ona.

»Kako mi još uvijek nemamo dovoljno stručnih kapaciteta, u okviru svojih redovitih aktivnosti u području arhivistike tijekom godine nastojimo spojiti novo u arhivističkoj praksi s našim stanjem, odnosno s pojedincima koji posjeduju određeno

arhivsko gradivo s ciljem njegova sređivanja i objavljivanja«, kaže **Katarina Čeliković** iz ZKVH-a. »Zahvaljujući logističkoj potpori subotičkog Povijesnog arhiva Subotica i ravnatelja **Stevana Mačkovića** te dr. sc. Vlatke Lemić iz Hrvatskog državnog arhiva i potpredsjednice ICARUS-a Hrvatska, na radnom susretu smo dogovorili konkretni projekt – održavanje radionice na kojoj ćemo našim zainteresiranim pojedincima omogućiti stjecanje praktičnih znanja kako objaviti određena arhivska gradiva koja bi tako bila dostupna svjetskoj javnosti«, dodaje Čeliković.

Istoga dana ranije u Subotici je održan 9. subotički arhivski dan na kojem su, među ostalim, uz Vlatku Lemić, sudjelovali i predstavnici Državnih arhiva u Osijeku i Vukovaru.

D. B. P.

Istoga dana navečer, od 19 sati, u Hrvatskoj čitaonici (Bele Gabrića 21) bit će održan *Književni salon* na temu *Suvremena hrvatska duhovna lirika u Vojvodini*.

U petak 7. listopada u čitaonici Gradske knjižnice, od 10 sati, bit će održano savjetovanje na temu *Književnost za djecu na manjinskim jezicima u Vojvodini* uz sudjelovanje predstavnika nacionalnih

manjina. U pratećem programu bit će priređena izložba knjiga za djecu na manjinskim jezicima i izložba knjiške produkcije Hrvata u Vojvodini 2015./2016. U 14 sati je polaganje vijenca na bistu Blinta Vujkova u parku iza Gradske kuće.

Istoga dana navečer, od 19 sati, publiku očekuje Multimedijalna večer u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Tada će biti dodijeljene tri nagrade:

Nagrada za životno djelo na području književnosti (ovogodišnja dobitnica je književnica **Ljubica Kolarić-Dumić**); Nagrada **Emerik Pavić** za najbolju knjigu u 2015. godini te trijenalna nagrada **Tomo Vereš** za najbolju knjigu u području znanosti i publicistike u razdoblju od 2012. do 2015. U programu sudjeluje Pjevački zbor *Odjek Zajednice Hrvata Ilija Okrugić* iz Zemuna.

U subotu, 8. listopada, u Art kinu *Lifka* bit će prikazan film *Vlak u snijegu* snimljen prema romanu za djecu **Mate Lovraka**. Početak je u 10 sati, a ulaz na projekciju je slobodan.

Organizator **Dana Balinta Vujkova** je Hrvatska čitaonica iz Subotice, a suorganizator Gradska knjižnica Subotica. Potporu i logistiku pruža Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

D. B. P.

STRUČNI SKUP KNJIŽNIČARA U LAZAREVCU

Predstavljen i Etno kamp Hrvatske čitaonice

Jasminka Petrović i Bernadica Ivanković

Osim što je brojnim kolegama predstavila Etno kamp Hrvatske čitaonice, knjižničarka iz Subotice Bernadica Ivanković bila je i predsjednica žirija za nagradu Srebrno Gašino pero

U Lazarevcu je 20. i 21. rujna održan Međunarodni stručni skup za knjižničare na temu *Do kreativnog djetinjstva: suradnja knjižnica, nevladinog sektora i privatne inicijative u poticanju kreativnosti kod djece i mladih* koji je organiziran u okviru 28. Festivala humora.

U dvodnevnom radu skupa je sudjelovalo oko osamdeset knjižničara iz Srbije, Hrvatske i Bugarske među kojima je njih četrdesetak predstavilo primjere dobre prakse iz svojih sredina.

Narodne knjižnice mjesta su koja imaju tradiciju i snagu promicati čitanje kao umijeće i zadovoljstvo. Rezultati raznih programa koji se odvijaju u knjižnicama upućuju na zavidnu razinu aktivnosti knjižničara koji ne rade samo s čitateljima koji dolaze u knjižnicu već aktivno rade na uključivanju nečitatelja i nekorisnika na korištenje i uživanje u knjizi kroz različite programe kojima knjižnica izlazi u zajednicu.

PRIMJER DOBRE PRAKSE

Među izlagačima na međunarodnom stručnom skupu bile su i knjižničarke Gradske knjižnice Subotica. **Helena Omerović** je predstavila suradnju Gradske knjižnice Subotica s Udrugom velikih obitelji Subotice *Smile* dok je **Bernadica Ivanković** govorila na temu *Etno kamp, spoj tradicije i suvremenog u funkciji poticanja kreativnosti kod djece*.

Ovaj odlično prihvaćen program za djecu održan je do sada devet puta. Već par godina okuplja oko stotinu polaznika i pedesetak volontera koji u njemu rade. Kompleksnost projekta, bogatstvo aktivnosti usmjerenih na upoznavanje djece sa svojom baštinom i prošlošću, duhovni segment kampa, suradnja knjižnice i nevladinog sektora te veliki broj sudionika zainteresirao je brojne knjižničare kojima se svidio ovaj način rada s djecom. Uz svoju prezentaciju Ivankovićeva je predstavila i spot, film koji je još bolje prikazao neke specifičnosti rada s djecom na hrvatskom jeziku.

SUDIONICE IZ HRVATSKE

Skupu su prisustvovala i knjižničarke iz Hrvatske. **Kristina Čunović** iz Gradske knjižnice *Ivan Goran Kovačić* iz Karlovaca je predstavila Nacionalnu kampanju *Čitaj mi* i druge djelotvorne knjižničarske programe u promicanju rane pismenosti i kulture čitanja u hrvatskim obiteljima. **Sonja Šimić** iz Gradske knjižnice i čitaonice *Vinkovci* govorila o aktivnostima Dječje knjižnice kao centru okupljanja unutar lokalne zajednice.

SREBRNO GAŠINO PERO

Tijekom Festivala humora već tradicionalno dodjeljuje se i nagrada *Srebrno Gašino pero* za najsmješniju i najhumaniju knjigu objavljenu na srpskom jeziku između dva Festivala. Tročlani žiri sastavljen od knjižničara iz Srbije na čijem je čelu, kao predsjednica žirija, bila Bernadica Ivanković, viša diplomirana knjižničarka iz Subotice donio je odluku da nagradu *Srebrno*

Gašino pero dodijeli **Jasminki Petrović** za knjigu *Ljeto kada sam naučila da letim*. Inače, *Srebrno Gašino pero* dodjeljuje se od 1998. godine uz već postojeću nagradu *Zlatno Gašino pero* koja je utemeljena 1994., a prvi dobitnik ovog priznanja bio je **Dragan Lukić**.

Roman *Ljeto kada sam naučila da letim* pruža pogled na posljedice previranja na našim prostorima prethodnih desetljeća iz perspektive jednog djeteta, pripadnika današnje generacije mladih. Istovremeno se bavi univerzalnim temama odrastanja, prijateljstva i obitelji. U proteklih godinu dana je doživio već dva izdanja. Jednako je dobro prihvaćen i u Srbiji i Hrvatskoj gdje se i odvija radnja. Prema obrazloženju stručnog povjerenstva razlog što je pomenutoj knjizi pripala nagrada je taj što Jasminka Petrović njome uvodi novi humanizam, promovira ljubav, praštanje, razumijevanje i toleranciju među mladima koji odrastajući pronalaze sebe u svijetu kojem žive.

H. R.

MEĐUNARODNI KAZALIŠNI FESTIVAL U ŠIDU SVRATIŠTE U POZORIŠTE

Festival s porukom mira

Izvedbom predstave *Djevojčica sa slike* Kulturno-umjetničkog društva *Zmaj* iz Iriga, prošloga petka, 23. rujna, u Šidu je otvoren treći međunarodni festival *Svratište u kazalište*. Na festivalu će tijekom naredna dva mjeseca biti prikazano 29 predstava različitih žanrova iz gotovo svih zemalja bivše Jugoslavije: Makedonije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Hrvatske i Srbije. Poruka ovogodišnjeg festivala se nametnula sama po sebi i ona glasi *Mi nismo za rat*, a pod sloganom *Neka se vijori zastava pozorišta u bojama mašte*.

UJEDINIMO SE KROZ KAZALIŠTE

»Tijekom tog putovanja naučit ćemo se cijeniti i poštovati druge, da se gledamo u oči i budemo spremni pritrčati kada vidimo da netko pada«, kaže **Cvetin Aničić**, redatelj Amaterskog kazališta *Branislav Nušić* i glavni *krivac* za organiziranje ovog festivala. »Ove godine poseban akcent stavljamo na to da se nekako ujedininimo mi u

kazalištima, udružimo i da kroz zajedničke teme kroz komediju, dramu ili suvremeni teatar, pošaljemo jednu poruku mira, svima. Postoje dvije ključne riječi, a to su rat i mir. U svakoj riječi su po tri slova i pitanje je tko će se opredijeliti za koju riječ. Mi biramo slova mira i već sada educiramo publiku u tome da trebamo biti ravnopravni u svemu i da se nekako očistimo od tih etiketa što su nam drugi nametnuli tijekom našeg odrastanja«, dodaje Aničić.

BOGATSTVO JEZIKA I KULTURA

Kao važan cilj ovog festivala organizatori ističu podsjećanje starije publike ili upoznavanje mlađih s jezicima naših susjeda. »Na festivalu će glumci izvesti svoje predstave na različitim jezicima. Bit će to prigoda da ih se mnogi od nas podsjetite, ali i da se naša djeca upoznaju s različitim narečjima, jezicima i kulturama naših susjeda. Tako da će tu biti ijekavice, bit će odigranih predstava na kajkav-

skom jer nam dolaze i gosti iz Krasice, ali i iz drugih gradova bivše Jugoslavije«, kaže Aničić. Šidska je publika imala prigodu uživati i u komediji *Kad ministar prdne* kazališnog ansambla iz Pačetina (Hrvatska). Ovu je predstavu režirao upravo šidski redatelj Cvetin Aničić.

»Već deset godina uspješno surađujem i s hrvatskim i sa srpskim kazalištima u Hrvatskoj. U Vinkovcima, Belom Manastiru, Županji i na otoku Visu. Samim tim što sam radio na raznim mjestima u Hrvatskoj, stekao sam nove prijatelje ali i nova iskustva. Rado i često odlazim kod njih i vjerujem da će se ta suradnja nastaviti i produžiti i u budućnosti.«

KAZALIŠTE SPAJA

Predstava kazališnog ansambla iz Pačetina donijela je dosta smijeha i razonode, a u pitanju je bila anegdota o svima nama koji se ponekad poklanjamo nekoj »višoj« klasi: »Preko prijatelja smo došli do Aničića, jer smo o njemu čuli sve dobro na festivalima na kojima smo sudjelovali.

Ostvarili smo lijepu suradnju s njim i sa šidskim glumcima i ona traje već skoro 10 godina. Dugo već dolazimo u Šid, sudjelujemo na ovom festivalu, a i Šidani su nama uvijek dragi gosti. Kultura i umjetnost može mnogo doprinijeti u spajanju ljudi različitih nacija i naroda i zato smo ovdje, da se družimo i pokažemo drugima da kultura briše sve granice i predrasude o ljudima«, kaže predsjednik pododbora *Prosvjeta* iz Zagreba i glumac kazališta iz Pačetina **Petar Musić**.

I na kraju, iz ovog srijemskog mjesta na samoj granici s Hrvatskom, iz kojeg se nažalost u posljednje vrijeme mogu čuti samo neke loše vijesti, glumci poručuju: »Trebamo se zaista prizvati pameti i kroz umjetnost širiti svijest o jednom potpuno normalnom životu. Svi danas živimo pod nekom tenzijom, stresom i nalažimo se u nekim okovima kojih se trebamo osloboditi. Trebamo živjeti život 'punim plućima', da o nikome ne mislimo ništa rđavo i onda će sigurno sve funkcionirati mnogo bolje.«

S. Darabašić

Krizma u Irigu

Sakrament svete Potvrde po rukama srijemskog biskupa, mons. **Đure Gašparovića** primilo je 19 vjernika u tri mjesta župe Irig – u Irigu zajedno s Vrdničanima, u Šatrincima i Dobrodolu. Veliki broj vjernika pozdravio je mjesni župnik **Blaž Zmaić** ističući da je Duh Sveti potreban i mladima koji primaju sakrament, ali i svima ostalima: »Neka današnji dan bude veliki početak i snaga Duha. Toga Duha smo potrebni svi mi. Neka taj Duh side u ovaj dan, a nas ponese dalje u sljedeću godinu.« Biskup Gašparović krizmanicima je poručio da nastave živjeti dalje svoj život kao kršćani; i u školi, i u župi – u svakom trenutku života. »Nemojte zastati na tom putu rasta. Sada možemo razmišljati o Isusovoj riječi da položimo račun kako smo upravljali svojim životom«, zaključio je biskup.

Ovim događajem svim vjernicima u svim mjestima župnik je nagovijestio proslavu 200 godine župe Irig za narednu godinu.

Vespere u Lemešu

Posljednje subote u mjesecu, 24. rujna, završene su lemeške osme pučke, pobožnosti na kalvariji u kapeli BDM Posrednice milosti. Ove godine završetak je obilježilo gostovanje molitvene skupine iz Stanišića, a djelujući u molitvenom zajedništvu članovi

dva društava uzrasli su u vjeri. Vespere su ove sezone počele 5. lipnja i održano je svih planiranih sedamnaest susreta nedjeljom, kroz četiri mjeseca, koliko ih ima između konca svibanjske i početka listopadske pobožnosti. Svake godine sve je teže organizirati susrete kako zbog zdravstvenog stanja i uzrasne dobi molitelja tako i zbog ljetnjih vremenskih uvjeta koji su iz godine u godinu sve otegotniji, međutim unatoč navedenom vespere se svake godine razvijaju, oplemenjuju i od skromnih, mjesnih izrasle su u sadržajem bogate pobožnosti u okviru kojih su Lemešani ove godine ugostili u rujnu dvije grupe hodočasnika na zajedničku molitvu, Karmelski svjetovni red iz Sombora i susjednu stanišićku zajednicu.

Ž. Zelić

U Starčevu proslavljen kirbaj

Važan dan za vjernike u Starčevu je 22. rujna – tada se tradicionalno proslavlja sveti Mauricije, zaštitnik Katoličke crkve i župe koja u tom mjestu okuplja svoj vjerni puk već skoro dva i pol stoljeća. I ove je godine proslava bila svečana, svetoj misi je nazočilo mnoštvo vjernika, a službu je predvodio vlč. **József Mellár**, nekadašnji starčevački župnik koji je ove godine u Bečeju proslavio 25 godina

Katoličko društvo "Ivan Antunović" Subotica i sestre dominikanke

pozivaju Vas
na predstavljanje knjige poezije

Povratak iskonu
autorice s. Blaženke Rudić

Knjigu će predstaviti:
časna majka Katarina Maglica
vlč. Lazar Novaković
Katarina Čeliković
s. Blaženka Rudić

subota, 8. listopada 2016., s početkom u 19 sati
Pastoralni centar Augustinianum (Subotica, Trg sv. Terezije 2)

svećeničkog života. Osim njega, u euharistijskome slavlju sudjelovali su novi župnik u Starčevu, mladi **Csaba Csipak** iz Skorenovca sa svojim pomoćnikom, **Jánosom Halmajem** i vlč. **Róbertom Pastyikom**, župnikom pančevačkim. Izuzev novoga župnika, Starčevo je kirbaj dočekalo i s dva promijenjena prozora na župskome dvoru, dok su pripreme za obnovu crkve u povodu 250. obljetnice župe koja će se slaviti naredne godine još uvijek u tijeku. Svečanu proslavu je uvećao zbor crkve svetog Karla Boromejskoga iz Pančeva, a nije izostalo ni prisustvo predstavnika lokalnih vlasti na čelu s predsjednikom MZ Starčevo, **Acom Dimitrićem**.

Inicijativa za život

Inicijativa 40 dana za životorga-
nizira po prvi puta u Subotici akciju molitve od 28. rujna do 6. studenoga od 6 do 9 sati prije podne, a nedjeljom od 14 do 16 sati u okrugu Opće bolnice Subotica te ovim putem poziva sve zainteresirane da im se priključe. Geslo inicijative je *Život dakle biraj*, a voditeljica kampanje je **Vesna Gatara**. 40 dana za životje ekumenska molitvena prolifeinicijativa za život, a posredno i inicijativa za zaustavljanje abortusa. Inicijativa je u Suboticu došla ove jesni.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Ljudi za sebe obično misle kako imaju snažnu vjeru, kako je vjera koju su primili u nasljeđe od svojih predaka dovoljna te da na tom području ne treba mnogo raditi. U evanđelju dvadeset i sedme nedjelje kroz godinu i Isusovi učenici smatraju kako imaju vjeru, ali je žele još osnažiti. No Isusov odgovor to sve dovodi u pitanje (usp. Lk 17,5-10).

UMNOŽI NAM VJERU

Isusovi učenici prihvatili su ga kao Mesiju, ostavili su sve i išli za njim. Kao njegovi sljedbenici vidjeli su brojna čudesa koja je činio, dobro su poznavali njegov nauk pa je logično da su imali i vjere. I oni sami smatrali su da njihova vjera nije upitna, ali su željeli da je Isus osnaži i učvrsti, zato ga mole: »Umnoži nam vjeru!« (Lk 17,5). Međutim, njihova molba nije Isusa impresionirala, koliko god ona nama pobožno izgledala. On na nju nije čak ni odgovorio izravno, jer Isus na vjeru gleda drugačije od njegovih učenika. Prije svega vjera nije ono znanje koje su oni o njemu imali, niti se ona može mjeriti u tome koliko su njegovih čudesa vidjeli. Ona je nešto posve drugo. Tako on na molbu učenika odgovara: »Da imate vjere koliko je zrno gorušičino, rekli biste ovom dudu: 'Iščupaj se s korijenom i presadi se u more!' I on bi vas poslušao« (Lk 17,6). Ovim odgovorom

Imati vjere

rom sigurnost učenika da imaju vjere biva raspršena te više nije pitanje koliko je vjera velika, nego ima li je. Isusov odgovor nameće zaključak da oni uopće nemaju vjere, jer kad bi je imali mogli bi činiti nemoguće.

Isusove riječi učenicima otkrivaju nam kako za njega nema slabe i jake vjere, nego samo vjera i nevjera. Vjera nije nasljeđe, nije nešto što je tu samo ako zatreba, niti neko znanje. Ona je životni stav koji nastaje u susretu s Isusom, a znači potpuni zaokret u životu.

Pričom o sluzi i gospodaru Isus želi pojasniti što je vjera. Ona je dar od Boga koji čovjek treba zahvalno prihvatiti i čuvati, u suprotnom će ga izgubiti. Kao što čovjek treba biti sretan i zahvalan gospodaru što mu je dao posao te taj posao marljivo izvršavati ne tražeći neko posebno priznanje za to, tako je i s Bogom. Vjera je dar koji čovjek prima od Boga, nezaslужeno. Treba ga zahvalno prihvatiti i tada se može u potpunosti osloniti na Boga.

Bog nije dar vjere dao samo nekima, nego svima. Ali, kao što kaže Pavao, taj dar treba raspirivati: »Raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku« (2 Tim 1,6). Vjera postoji u srcu svakog čovjeka, samo je kod nekih ostala daleko u dubini, gotovo ugašena, a neki su je raspirili i od nje žive. Raspiriti vjeru može samo stalno njegovanje odnosa s Bogom kroz molitvu i sakramente, jer bez komunikacije s Bogom vjera se polako gasi i nestaje je.

PREISPITATI SE

Ovaj odlomak iz Lukinog evanđelja sve nas tjera na preispitivanje svoje vjere. Čovjek je u stalnoj opasnosti da se

smatra pravim vjernikom, a da to uopće nije. Mnogi ne hrane svoju vjeru molitvom i misom, uz izgovor kako to njima nije potrebno, jer su oni veći vjernici od onih koji idu u crkvu, jer su ih njihovi stari mnogo toga naučili. Vjera se ne može prenositi s koljena na koljeno, kao običaji i znanje. Iz primjera naših baka možemo vidjeti kako se vjera živi, ali naše bake nisu mogle vjerovati za nas. Svatko mora sam raspiriti u sebi dar vjere koji je od Boga primio.

Isto tako vjera nije nešto što se povremeno živi, nešto poput instant pomoći za naše probleme. Ona je način života, a ne nešto za čega ponekad nalazimo vremena. Živjeti vjeru u slobodno vrijeme, u odgovarajućem trenutku znači gubiti dar primljen od Boga, jer taj dar traži od nas da mu se u potpunosti posvetimo. Samo tako ćemo moći reći da imamo pravu vjeru koja može činiti čuda. Ali čudom neće biti riješeni svi naši problemi i uslišane sve molitve. Čudo je snaga koju ćemo primiti da se nosimo s nedaćama ovozemaljskog života sa sviješću da je Bog uz nas. Čudo je i snaga da pred svijetom ne zaniječemo svoju vjersku pripadnost, nego s ponosom živimo vjeru i naviještamo Krista. Stoga na svoju vjeru ne možemo gledati kao do sada, mjeriti je ljudskim mjerilima, nego u duhu evanđelja napraviti zaokret u shvaćanju vjere, a onda učiniti zaokret u životu da bi on bio život vjere, ne zaboravljajući Bogu zahvaliti na tom daru po kojem u životu sve možemo. Stoga nam stalni poticaj mogu biti Pavlove riječi upućene Timoteju: »Raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi.«

MINI INTERVJU: VITA GABRIĆ, ĐURĐIN

Po mom ukusu

Jesen miriše na ajvar, turšiju i pečenu papriku. Zimnica je to koju vrijedne kućanice spremaju, a jedna od takvih je i **Vita Gabrić** iz Đurđina. Možemo reći, iskusna Vita, s obzirom na to da zimnicu sprema preko 40 godina! Osnove pravljenja zimnice je naučila od mame, a kroz protekle godine znanje je usavršavala uz savjete prijateljica i susjeda te preko recepata iz novina.

Kupujete voće i povrće za zimnicu ili ih sami uzgajate u svome vrtu?

Dok smo svi bili na okupu imala sam vrt i ništa nisam kupovala. Sada sam sama i jednostavnije mi je da kupim sve što mi treba. Najviše kupujem kod nas u Đurđinu na tržnici, ali i u gradu na Kvantašu... Sve ovisi o cijeni i kvaliteti robe.

Što pravite od zimnice?

Volim zimnicu i ostavljam puno vrsta – obavezno stavim papriku, krastavce i ajvar. Također napravim zimnicu i od bresaka, krušaka, tunja, šljiva... Pravim i pekmez od kajsija, a ponekad napravim i od tunja i šljiva.

Je li Vam ostalo još puno posla?

Nije, veći dio sam završila. Ovih dana planiram napraviti ajvar, turšiju i još malo paprike.

Što radije kupite nego da pravite?

Kupus ne kiselim već dosta dugo. Kupim ga...

Pravite li zimnicu samo za sebe ili je podijelite s djecom?

Samo za sebe pravim, jer i oni ostavljaju njima po svom ukusu... Ali, uvijek se nađe koja boca i za podijeliti.

Zašto ostavljate zimnicu?

Volim napraviti zimnicu jer je to tad onako kako ja volim, po mom ukusu. Kad kupim onda je to već nešto drugo, drukčije, nešto što mi ne odgovara.

J. Dulić Bako

IGRA

ZABAVNA
KUTIJA OD JAJA

Igre za jednog ili više igrača!

Potreban materijal:

- velika kutija od jaja,
- flomasteri,
- blok,
- olovka,
- novčići ili sl.

Izrada:

Na svaki kalupić upišite jedno slovo.

IGRA SLOVA

Ispred igrača je određen broj novčića.

S određene udaljenosti, svaki igrač ubacuje po jedan novčić u kutiju. Ako novčić nije »sletio« negdje u kutiju, vraća se na hrpu, a igrač čeka sljedeći krug.

Kad novčić upadne u jedan od kalupa, zadatak igrača je da glasno izgovori slovo na tom kalupu. Kad su svi igrači dobili svoje slovo, zadatak im je što više preostalih novčića ubaciti u svoj kalup. Igrači se izmjenjuju ubacujući novčiće sve dok pogađaju kutiju za jaja, a ako neki igrač nije pogodilo, čeka sljedeći krug. Igra traje dok svi novčići ne budu u kutiji za jaja, a pobjednik je onaj koji u svojem kalupu ima najviše novčića.

IGRA RIJEČI

Igrači dogovaraju s koliko će novčića igrati.

Djeca ubacuju novčiće u kutiju od jaja. Kad novčić upadne u kalup, dijete izgovara zadano slovo i na papir zapisuje sve riječi koje počinju tim slovom. Pobjednik je onaj koji se sjetio najviše riječi.

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 2. LISTOPADA, HRT 1 22.20

Profesije osobno: Glava u oblacima, *dokumentarna serija*

Hoće li sutra pasti kiša ili će nas obasjati sunce, pitanje je na koje glavni meteorolog HRT-a, **Zoran Vakula**, uvijek ima spreman odgovor. Godinama najgledaniji sadržaj na HRT-u za sobom povlači velik i odgovoran posao, a zahvaljujući svojoj neposrednosti, Zoran Vakula stekao je mnoge obožavatelje među TV gledateljima.

Dubravko Balaško i **Bernard Borković** su mehaničari i monter na stupovima za odašiljanje radio i TV signala. Njihov se posao obavlja na velikoj visini. Odašiljači i veze više od 50 godina pružaju usluge odašiljanja nacionalnih televizijskih i radijskih programa u Republici Hrvatskoj. Na Psunju se smjestio 156 m visoki antenski toranj na kojemu treba zamijeniti jednu antensku komponentu. **Luko Paljetak** poznati je hrvatski književnik i pjesnik. Objavio je niz dramskih djela, brojne zbirke pjesama, knjige feljtona, znanstvene studije i izlagao na izložbama. Možda je najpoznatiji nizu pjesama za djecu i mladež. Stalni je član HAZU-a. Danas vrijeme provodi između svog ureda u rodnom Dubrovniku i poslovnih obveza u Zagrebu, u kojem priprema novu izložbu *Slike za Liliput*.

Scenarist i redatelj: **Željko Sarić**Montažeri: **Andrea Čubrić** i **Damir Kantoci**Voditelj produkcije: **Viktor Sarić**Istraživanje i suradnik na scenariju: **Goran Bukovčan**Snimatelji: **Dino Senčar**, **Danijel Kovačević** i **Mario Belamarić**Skladatelj: **Tomislav Babić**Producent: **Nikola Klobučarić**

Produkcija: Project 6 Studio za HRT

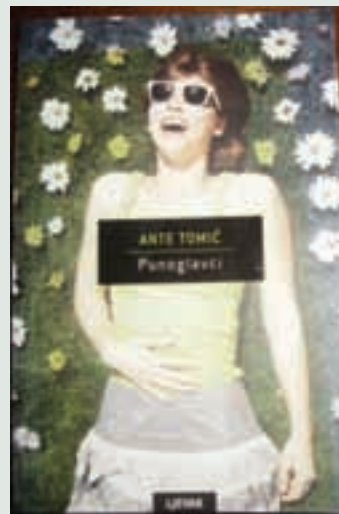
Godina proizvodnje: 2014.

KNJIGA

ANTE TOMIĆ

Punoglavci

Punoglavci su humoristička naracija o sazrijevanju, odrastanju i naizgled bezbrižnom druženju u vremenu koje nam se danas čini idiličnim poput ljetne sieste. Evidencija ključnih toposa zajedničkog iskustva karakteristična je za takav tip proze, no **Ante Tomić** spretno zaobilazi nekritičko slavljenje klasika jugo-nostalgije i u *Punoglavcima* zapravo vrlo ambiciozno ispisuje političke, pa i potrošačke neuroze ideološki čvrsto strukturiranog društva i jedino u takvom, stvarnom kontekstu priča o Punoglavcima može biti ispričana kao priča o lokalnom kao osobnom, i o odrastanju kao emancipaciji od lokalnog. Iza lake priče o odrastanju u kontinentalnoj, slavonskoj provinciji sredinom sedamdesetih, Tomić evidentira sva lica lokalnog svijeta i naličja idiličnog odrastanja, na sasvim originalan način progovorivši o vječnim temama provincijalne uskogrudnosti i šovinizma, kao tragičnoj posljedici nesposobnosti da se izađe u svijet ili barem pomiri sa svojom prirodom i sudbinom.

(Moderna vremena)

PJESMA ZA DUŠU:

Zora bila Klapa Intrade

Vajalo bi poći leći
svi su drugi davno pošli
tvoja mati usnula je
čekajući kad ćeš doći

Svi su drugi davno legli
ugašene sve su sviće
ja bi' opet 'tija s tobom
gledat' zoru kako sviće
Ref.

Nije meni nikad dosta
tvojih ruku, tvoga tila
opet će nas zagrljene
naći skupa, zora bila

Nije meni nikad dosta
prilipa si, moja vila
opet će nas zagrljene
naći skupa, zora bila

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (27.)

Piše: Milovan Miković

SVJEDOČENJE LAJČE LENDVAJA
O TEMELJIMA PROFESIONALNE SCENE

Lajčo Lendvai

»**O**kolnostima u kojima je (1945.) osnovano kazalište u Subotici dosta je pisano«, navodi prvi upravnik subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta **Lajčo Lendvai** (1909. – 2006.) dodajući: »A i ja sam početkom sedamdesetih godina kod svog preseljenja u Zagreb poklonio Narodnoj biblioteci u Subotici veliki dio tiskanog materijala koji sam imao, a koji se odnosi na početke rada Subotičkog kazališta«, ističe (2004.) u tekstu upućenom **Ljubici Ristovski**, i sada aktualnoj upraviteljici teatra.

»Često se govori da sam ja 1945. godine osnovao prvo profesionalno kazalište u našem gradu. Nikada ne bih uspio u tome da oko mene nije bilo mnogo onih krasnih ljudi i entuzijasta čiji se cilj poklapao s mojim. Kao rođeni Subotičanin u djetinjstvu nisam imao prilike gledati predstave na našem jeziku. Postojalo je amatersko kazalište *Népkör* koje je povremeno davalo predstave na mađarskom jeziku.

Tek odlaskom na školovanje u Zagreb dobio sam priliku vidjeti prave kazališne predstave u pravim kazalištima. Upoznao sam se s dramama, komedijama, operama i operetama i želio postati dio tog svijeta i za mene čarobnog ambijenta. Odmah

Scena špilje na izvorištu Bune, iz predstave subotičkih kazališnih dragovoljaca između dva svjetska rata

sam se uključio u rad nekoliko amaterskih grupa sastavljenih od mladih, progresivnih ljubitelja dramske umjetnosti. Ubrzo sam režirao i glumio u raznim predstavama, Čak i na jeziku esperanto, koji je onda postao popularan među mladim ljudima s naprednim idejama.

POZORIŠNI ODSJEK

Krajem 1930-tih godina, vratio sam se u Suboticu i odmah uključio u rad amaterskih dramskih grupa. U obližnjim selima; Tavankutu, Đurđinu, Maloj Bosni i drugima već je postojala amaterska djelatnost, a u samoj Subotici su aktivno djelovala društva *Bunjevačka matica* i *Neven*, kao i nekoliko sindikalnih grupa.

Posebno su u to vrijeme bile zapažene predstave *Seoski lola* koju je izvodilo društvo *Bunjevačka matica* i predstave *Posljednji Zrinski* i *Neobičan čovjek* dramske sekcije *Nevena* čiji sam bio član i nastupio u tim predstavama.

U razdoblju od 1941. do oslobođenja Subotice 1944. godine rad amaterskih dramskih grupa i društava se potpuno ugasio i sav kazališni život tijekom okupacije sveo se na rad mađarskog društva *Népkör* i povremenih gostovanja kazališta iz Mađarske.

Nakon oslobođenja Subotice (10. listopada 1944.) za komandanta grada je postavljen **Veljko Sremački** s kojim sam se znao još iz predratnih godina u Zagrebu, gdje je i on bio uključen u rad kulturne sekcije Udruženih radničkih sindikata. Bio je veliki entuzijast, potražio me je i dao mi u ruke pozamašan književni materijal, skečeve, recitacije i dr. što je bilo izvođeno u partizanima pod njegovom upravom. Taj materijal sam dao tiskati u 1000 primjeraka koji je odmah razgrubljen. Na njegovu inicijativu tadašnje vlasti su osnovale *Pozorišni odsjek* u Subotici, na čije čelo sam ja postavljen.

U taj *Pozorišni odsjek* su ušli poznati amateri: **Slava Bulgakov**, **Mirko Huska**, **Eržika Kovačević**, **Kača Bačlija**, **Ana Skenderović**,

Klara Peić, **Geza Vujkov**, **Geza Šabić**, **Josip Ormai** i još nekoliko drugih. Pridružili su nam se i glumci s profesionalnim iskustvom **Dušan Medaković** i **Dino Barbierić**. Od materijala dobivenog od Veljka Sremačkog smo spremili priredbu 27. siječnja 1945. godine. Rat je još trajao, a mi smo u narednim mjesecima postavili repertoar od nekoliko kazališnih komada kao što su: *Sumnjivo lice* od **Nušića**, *Požar strasti* od **Kosora** i *Ženidba* od **Gogolja**. Glumila je cijela ekipa, a predstave smo režirali **Dušan Medaković** i ja.

PROFESIONALNO KAZALIŠTE

Iz Novog Sada je u Suboticu poslat Odbor na čijem čelu je bio književnik **Žarko Korać** te su nakon ocjene nekoliko odlomaka iz naših predstava, odlučili kako po kvalitetu i izvedbi i nivou rada *Pozorišni odsjek* ima sve uvjete za djelovanje kao profesionalno kazalište u kazališnoj zgradi koja je već postojala.

Sve se to događalo u vrijeme konstituiranja Autonomne pokrajine Vojvodine pa je odlučeno da se u Novom Sadu osnuje Vojvođansko narodno kazalište, u Pančevu Srpsko narodno kazalište, a u Subotici da se osnuje Hrvatsko narodno kazalište. U isto vrijeme je u Subotici osnovano i Mađarsko kazalište koje se kasnije spojilo s Hrvatskim narodnim kazalištem u subotičko Narodno pozorište – *Népszínház*.

Mene su postavili na mjesto prvog upravnika Hrvatskog narodnog kazališta u Subotici, čime mi je dano veliko priznanje za moj dugogodišnji amaterski rad i organizaciju kazališnog života nakon oslobođenja«, rekao je Lendvai.

Križari u vršidbi

Nekada su dani žetve bili pravo slavlje za brojne sončanske sirotinjske obitelji. Za jedne, koji su imali jutro-dva posijanoga žita, to je značilo da će imati kruha kroz cijelu godinu. Za druge, koji nisu imali zemlje, ili su imali samo kakav polić, žetva je bila dobra prigoda da se angažmanom, bilo na ris, bilo u nadnicu, opskrbe žitom, koje bi poslije samljeli u jednom od mlinova u okolnim mjestima – najčešće u Doroslovu i tako bi imali brašna do naredne žetve. U žetvu se išlo obiteljski, obično suprug, supruga, sin ili sinovi dorasli za košnju i jedna ili dvije kćeri. U vrijeme nastanka ove fotografije, 1938. ili 1939. godine, žito se kosilo ručno, vozilo se konjskim ili volovskim zapregama do *guvna* na periferiji sela ili do dvorišta gazde, ukoliko bi bilo prostranije, pa bi se tamo vršilo.

FASER

Jedan fragment žetve zabilježen je u dvorištu **Mate Đanića** – **Title**, u sokaku pučki zvanom *Tri sikire*, sada Dobrovoljačkoj ulici. Fotografija, pospremljena u obiteljski album njegovog sina **Marinka Đanića**, čuva sjećanja

na taj dio prošlosti. »Moj otac i djed po ocu bili su paori. Poslije II. svjetskog rata, u velikoj neimaštini moralo se razmišljati i kako prehraniti obitelji pa je otac, otresit i snalažljiv čovjek, u sezoni žetve bio *faser* kod jednoga vlasnika vršalice. U vrijeme nastanka ove fotografije ja još nisam bio niti rođen, o ovom događaju znam samo iz očevih priča. Od njega sam doznao da su na fotografiji članovi tadašnjeg Križarskog društva, fotografirani u našem dvorištu nakon uspješno završene kosidbe i dovoza žita«, priča Marinko. U Sonti je, po šturim i zamagljenim sjećanjima pojedinih staraca i starica, sve do početka II. svjetskog rata djelovalo Križarsko društvo. Članovi ove udruge, po njihovim sjećanjima, bili su vrlo solidarni pa su se tako i u mnogim poslovima međusobno ispomagali. U članstvu su bili mnogi, ali sukladno novoj strukturi društvenog i državnog sustava poslije oslobođenja od okupatora i straha od ponašanja predstavnika nove vlasti, poglavito lokalnih Šokaca –Hrvata, mnogi su na to svoje članstvo i zaboravili, kako ne bi ugrozili socijalni i egzistencijalni status. Iako je u pitanju bila po

današnjoj terminologiji udruga građana, za nove lokalne gospodare, priključene komunistima po završetku ratnih deštava, sablazan je izazivao sam njezin naziv.

VRŠIDBA I MOBA

»Otac je bio promućuran čovjek. Poslije oslobođenja je zasnovao obitelj, a osim *paoršaga*, čega god se od poslova prihvatio, bio je u tome i uspješan. Sestra, brat i ja odrastali smo u mirnoj obitelji, u ozračju međusobnog poštovanja i uvažavanja. U dugim zimskim večerima otac nam je puno pripovijedao o prošlosti našega sela, pa tako i o prošlosti naše obitelji. Tako nam je jednom zgodom pokazao i ovu fotografiju, uz napomenu da ju nikom ne pokazujemo i da o ovjekovječenom događaju nikom ni ne zucnemo. Poput mnogih mladića bio je član Križarskog društva, to nije htio skrivati od nas. Pričao je kako je jedan od principa udruge bio solidarnost i međusobno ispomaganje. Tako je bilo i ovoga puta, Križari su došli u žetvu na mobu. Iako je obitelj te godine imala 5 jutara žita, žetva je obavljena i žito je slo-

ženo u njihovo prostrano dvorište, kako bi pričekalo vršidbu. Kao i na svakoj mobu, reduše su pripremile bogat ručak za žeteoce, a fotografija je nastala prije nego se posjedalo za stol«, kaže Marinko. Košnja žita ručnim kosama bila je vrlo naporan posao. Bila je potrebna i muška i ženska radna snaga. Prosječan kosač dnevno bi mogao pokositi oko pola jutra pšenice, a najjači skoro cijelo katastarsko jutro. Na njivu bi se izlazilo vrlo rano, još u praskozorje. Prvo bi žene uvrtnjem isplele užad od pokošenih klasova pšenice, kojima će se kasnije vezati snopovi. Taj dio posla trebalo je uraditi dok je još bila jutarnja rosa, jer bi se slama lomila i ne bi se dala uplesti ukoliko bi se osušila, a isto tako znala bi izazvati i ozljede na dlanovima pa bi se užad i naknadno kvasila. Muškarci bi na svoje kose stavili tolje, kako bi otkosi bili ravniji, a rasipanje žita bi se svelo na minimum. Od alata bi nosili *gladaricu*, vodir, čekić i *babicu*. Žene bi nosile srp. Kad bi kosač krenuo s košenjem, za njim bi išla žena i cura. Žena bi srpom kupila pokošenu pšenicu pa kad bi nakupile za puni snop, cura bi stjerala užu na koje se stavi i sveže snop. Snoplje se, kad se njiva pokosi, složi u *kršće*. Poslije se snoplje iz krstina konjskom zapregom vozilo na *guvno*, kako bi pričekalo vršidbu. Na kola bi se stavili *čatlovi* i pomoćnice, kako bi se u jednoj turi napravio što veći voz. Kad bi se tako sva pšenica s njive dovezla na mjesto vršidbe, prvi, teži dio posla bio bi gotov.

Marinko, nepopravljivi ljubitelj tradicije i danas žali što nije bio rođen u vrijeme kad se žito kosilo ručno. »Žao mi je što za takovu žetvu znam samo iz pripovijedanja starijih. Kad sam se zamomčio, žito se više nije kosilo ručno, nego kosilicama, prvo zaprežnim, a kasnije i traktorskim. Ubrzo su u našem ataru zabrujali i prvi kombajni i definitivno ubili svu ljepotu starinskog načina žetve«, završava priču Marinko.

Ivan Andrašić

ODRŽAN PRVI SUSRET FLÂNEURA U NOVOJ ŠKOLSKOJ GODINI

Čitati il' ne čitati, pitanje je sada

Da Shakespeare nije bauk dokazao je prvi susret u ovoj školskoj godini članova Čitateljskog kluba *Flâneuri Gradske knjižnice Subotica* koji je održan u subotu, 24. rujna, u čitaonici Gradske knjižnice Subotica.

Nakon svega jednomjesečne stanke (posljednji put su se Flâneuri susreli u srpnju kada su spavali u knjižnici) ekipa okupljena oko riječi u svim njenim oblicima ponovno se sastala. Priključila su joj se i tri nova člana... Izvanredno. Shakespeare kao tema bio je već dulje vrijeme najavljivani, a susret je naslovljen *Čitati il' ne čitati, pitanje*

je sada. Bilo je veoma interesantno družiti se s likom i djelom Shakespearea, pokušati odgovoriti na neka vječna pitanja o vjerodostojnosti njegova postojanja i spisateljskog rada, a još je zanimljivije bilo čuti do kojih su zaključaka došli naši mladi te kako su ih predstavili nakon čitanja Shakespeareovih djela. Naravno, sve aktivnosti su bile pomno isplanirane i nešto drugačije od uobičajenih, a rezultati su bili fantastični. U vrlo kratkom roku nastala je dramatizacija, plakat, debata... Jednom riječju bilo je plodonosno i efektivno za ovu trenutno veoma aktualnu temu.

Podsjećamo, ovo je godina Shakespearea jer raznim programima u svijetu obilježava 400 godina od njegove smrti. I Flâneuri su se ovim susretom i temom priključili ovom značajnom jubileju. Bravo, samo nastavite tako.

ROĐENDAN VRTIĆA *MARIJA PETKOVIĆ SUNČICA*

Kad se male ruke slože, sve se može!

Draga djeco, što mislite može li vrtić slaviti rođendan? Zamislite, može!!! I to petnaesti. To su već neke tinejdžerske godine, a u vrtiću je, rekli bi, sve po starom. U Vrtiću *Marija Petković Sunčica* u Subotici borave djeca od 3 do 7 godina, baš kao i nekad kad je vrtić bio otvoren. Čak su i neke tete iste, možda s ponekom borom više, i sijedom kosom koju vješto prikrivaju. Isti su i materijali koje su tada imali: roze kula, smeđe stube, brojevi, slova, vjerski kutak, Noina arka... Ah, toliko toga... Kroz 15 godina nižu se samo djeca koja kroz njih uče misliti, računati, pisati, moliti se, družiti se... Tako su se okupili mnogi bivši i svi sadašnji vrtićanci 21. rujna u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici da proslave rođendan svom vrtiću kroz pjesmu i ples, i malo govorancije onih velikih mudrih glava koje su zaslužne za to što vrtić postoji i danas i što provodi Montessori program, vjerski odgoj i hrvatski jezik. Stari vrtićanci koji znaju svirati tambure, bili su odlična pratnja u pjesmi za male vrtićance koji su skupa pjevali *Himnu zadrugara* i *Od vrtića*. Uvježbala ih je učiteljica **Danijela Romić**, a pjesmu *Raširi ruke i slavi Gospoda* na klaviru je otpratila naša stara znanica iz vrtića, **Kristina Matković** koja danas pohađa Srednju glazbenu školu. Na kraju programa koji su djeca pripremila bio je ples uz poznatu pjesmu *Joj Anice*. Tada smo mikrofon prepustili velikima, s. **Emili Barbarić**, provincijalki i gospođi **Miri Marković** da velikima prozbore nešto o našem vrtiću, a mi smo prionuli na čašćenje slanim i slatkim đakonijama koje su nam priredili domaćini iz *Naše radosti*. I znate onu »...kad se male ruke slože, sve se može!« Držite se tog zlatnog pravila, to vam poručujemo mi maleni, kao i u pjesmi koju smo pjevali! Očekujući da do nekog novog rođendana, nećemo puno ostariti, šaljemo vam veeličke pozdrave!!!

Marina Piuković

PETAK
30.9.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Sicilija s Aldom i Enzom: Taormina, dokumentarna serija
 09:28 McLeodove kćeri, serija
 10:13 Rijekom Mekong sa Sue Perkins, dokumentarna serija
 11:12 Ekumena: Židovski i islamski odnosi u RH
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Talijanska mlada
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Normalan život
 15:30 Znanstveni krugovi
 16:00 Po otočnom vremenu: Hainan - kineski tropski raj, dokumentarna serija
 16:30 Village Folk: Sanduci s voćem i povrćem
 17:00 Vijesti
 17:20 Moj HRT
 17:50 Manjinski mozaik
 18:10 Priče o veteranskom uspjehu: Maratonci, dokumentarna serija
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:05 Prije svitanja, američko-austrijsko-švicarski film
 21:55 Hrvatska za 5
 22:45 Eurojackpot
 22:55 Dnevnik 3
 23:30 Fargo, serija
 00:25 Noćna kretanja, američki film
 02:15 Kod doktora, talk-show (R)
 03:05 Rijekom Mekong sa Sue Perkins, dokumentarna serija
 04:45 Talijanska mlada

06:26 Sadie J., serija za djecu
 06:53 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:07 Žak i Kvak, crtana serija
 08:19 Vedranovi velikani: Laura Zulin
 08:30 Lovci na zmajevе, crtana serij
 08:54 Čudesno putovanje ježa Aladina, dokumentarna serija
 09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 09:30 Školski sat: Planiranje učenja

10:01 Inkubator: Arheolog (R)
 10:16 Ton i ton: Spajanje i miješanje (R)
 10:33 H2O: Uz malo vode!, serija za mlade (R)
 11:02 Kućni ljubimci Marca Morronea, dokumentarna serija
 11:26 Don Matteo, serija
 12:18 Kulinarско putovanje Australijom, dokumentarna serija
 12:45 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 13:18 Toplinski udar, njemački film
 14:58 Dizajn interijera u rukama amatera
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Školski sat: Planiranje učenja
 17:11 Ubojice između polova, dokumentarna serija (R)
 17:43 Bitange i princeze, humoristična serija
 18:19 Na jezeru, serija
 19:13 Kruške i jabuke
 20:05 Umorstva u Midsomeru
 21:40 Vrijeme na Drugom
 21:46 Vera, serija
 23:19 Tajna Crickley Halla, serija
 00:11 Toplinski udar, njemački film
 01:46 Noćni glazbeni program

05:30 RTL Danas, (R)
 06:10 Sve u šest, magazin (R)
 06:45 Lego Ninjago, (R)
 07:15 TV prodaja
 07:30 Prava žena, serija (R)
 08:30 Bibin svijet, serija
 09:25 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl (R)
 10:50 TV prodaja
 11:05 Peti element, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
 13:35 Ruža vjetrova, serija
 14:35 Prava žena, serija (R)
 15:35 Wipeout, game show (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Anno magazin, emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Prava žena, serija
 21:00 Osveta na visokim petama - TV premijera, film, romantična komedija
 23:15 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
 00:50 Gradska faca, igrani film, humorna drama
 02:55 RTL Danas, (R)
 03:35 Kraj programa

SUBOTA
1.10.2016.

05:37 TV kalendar
 05:52 Klasika mundi: Češka večer na Waldbuhne 2016., 2.dio
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:10 Tri sata do obračuna, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna
 10:30 Kućni ljubimci
 11:05 Duhovni izazovi
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:15 Potrošački kod
 13:50 Prizma
 14:40 Čuvari neba: Priča o uzletištu Farnborough, dokumentarna serija
 15:40 Tržnice - trbuh grada: Firenзе, dokumentarna serija
 17:00 Vijesti
 17:20 Fotografija u Hrvatskoj
 17:40 Lijepom našom: Nova Gradiška (2. dio)
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 7/39
 20:10 Operacija Valkira, američki film
 22:10 Dnevnik 3
 22:45 Začin za brak, američki film
 00:25 Jesse Cook - Uživo u Bathurst Street Theatreu, snimka koncerta
 01:25 Tri sata do obračuna, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna
 02:40 Reprizni program
 04:07 Čuvari neba: Priča o uzletištu Farnborough, dokumentarna serija
 04:52 Tema dana
 05:04 Veterani mira
 05:49 Prizma

06:22 Sadie J., serija za djecu
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 09:30 Farscape - Bijeg u svemir, serija
 10:25 Pite i pudinzi Paula Hollywooda, dokumentarna serija
 11:25 Vrtlara: Vrtne grahovice
 11:58 Umorstva u Midsomeru
 13:28 Znaš li tko si?: David Suchet, dokumentarna

serija
 14:27 Najljepši vrtovi - pogled iz zraka, dokumentarna serija
 15:12 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Indeks (R)
 17:00 Seoska gozba
 17:50 Poirot, serija
 18:40 Domaći dokumentarni film / serija
 19:25 Garaža: BoneBomb
 19:55 Rukomet, LP (M): PPD Zagreb - Pick Seged, prijenos
 21:35 Vrijeme na Drugom
 21:40 Graham Norton i gosti, talk-show
 22:30 Ray Donovan, serija
 23:20 Dva i pol muškarca
 23:45 Kuća laži, serija
 00:15 Domaći dokumentarni film / serija
 01:00 Noćni glazbeni program

04:30 RTL Danas, (R)
 05:15 Jezikova juha, reality show
 06:40 Legenda o Tarzanu
 07:10 Lego Ninjago
 08:10 TV prodaja
 08:55 TV prodaja
 09:10 Naša mala klinika, humoristična serija (R)
 10:15 TV prodaja
 10:30 Troy, zabavna emisija
 11:30 Cosentino, zabavna emisija
 12:25 Traži se bodyguard, igrani film, komedija
 14:30 Državni neprijatelj, igrani film, akcijski triler (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Državni neprijatelj, igrani film, akcijski triler (R)
 17:20 10 najljepših glasova Hrvatske, zabavna emisija
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, zabavno-obrazovna emisija
 20:00 Muppeti - TV premijera, igrani film, komedija
 21:50 Zauvijek djeveruša, nikad nevjesta, igrani film, romantična komedija
 00:30 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
 02:10 Astro show, emisija uživo
 03:10 RTL Danas
 03:50 Kraj programa

NEDJELJA
2.10.2016.

06:36 TV kalendar

06:52 Zvono, knjiga i svijeca, američki film - Zlatna kinoteka 98'
 08:35 Iza zavjese, politički talk-show
 09:29 Pozitivno
 10:00 Biblija
 10:12 Šegrt Hlapić, animirani film
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Ovo je opera: Turandot - Giacomo Puccini
 17:00 Vijesti
 17:15 Kuhajmo kao Heston: Sir, dokumentarna serija
 17:40 Volim Hrvatsku
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 6/45
 20:10 Prosjaci i sinovi, serija
 21:14 Portreti: Barun Janko Vranyczany Dobrinović, dokumentarni film
 22:26 Dnevnik 3
 23:01 Profesije osobno: Glava u oblacima, dokumentarna serija
 23:51 Nuspojave, američki film
 01:36 Nedjeljom u dva
 02:36 Zvono, knjiga i svijeca, američki film - Zlatna kinoteka
 04:14 Ovo je opera: Turandot - Giacomo Puccini
 05:01 Skica za portret
 05:06 Plodovi zemlje
 05:56 Tema dana
 06:08 Rijeka: More

06:22 Sadie J., serija za djecu
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 09:25 Detektiv Murdoch, serija
 10:10 Grantchester, serija
 10:45 Marija Bistrica: Vojno hodočašće - misa, prijenos
 11:00 Vlastitih ruku djelo, dokumentarna serija
 11:30 Vrtlara: Luk i poriluk
 12:05 Nećemo reći mladenki
 13:05 Dobar, bolji, najbolji... Kroz ušicu igle
 14:10 Najdraža jela Mary Berry, dokumentarna serija
 14:40 (Re)kreativac
 15:15 Pinokijeve pustolovine, britansko-američko-njemačko-francusko-češki film
 16:45 Jura Hura, serija za djecu
 17:18 Vjetar u kosi, dokumentarna serija
 18:15 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
 18:44 51. Festival kajkavskih

U tri riječi - **SVJEŽE**, **DOMAĆE**, **ZDRAVO** !

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supiface.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

 **MILENIJUM[®]
OSIGURANJE**

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

popevki Krapina 2016 -
Popevke znanavek, 2. dio
20:05 Plavuša s Harvarda,
američki film
21:36 Vrijeme na Drugom
21:45 Vikinzi, serija
22:35 Sestra Jackie, serija
23:05 Kalifornikacija, serija
23:35 Grantchester, serija
00:25 Pinokijeve pustolovine,
britansko-američko-
njemačko-francusko-
češki film
01:59 Noćni glazbeni program

05:20 RTL Danas, (R)
06:05 Jezikova juha
07:05 Jezikova juha
08:05 TV prodaja
08:25 Lego Ninjago
09:40 Naša mala klinika, (R)
10:15 TV prodaja
10:50 Traži se bodyguard,
igrani film, komedija (R)
12:50 Muppeti, film (R)
14:55 Zauvijek djevuša,
nikad nevjest, igrani film,
romantična komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Zauvijek djevuša,
nikad nevjest, igrani film,
romantična komedija (R)
17:20 10 najpoželjnijih frajera
Hrvatske, zabavna emisija
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, emisija
20:00 Umri muški 3, igrani
film, akcijski
22:45 96 sati: Istanbul, igrani
film, akcijski/ triler
00:30 Izvorni kod, igrani film,
znanstveno-fantastični
02:15 Astro show, emisija uživo
03:15 RTL Danas, (R)
04:00 Kraj programa

PONEDJELJAK 3.10.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Sicilija s Aldom i Enzom:
Planina Etna,
dokumentarna serija
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža -
medicina
15:45 Prosjaci i sinovi, serija
17:00 Vijesti

17:20 Crno-bijeli svijet, serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Kulinarstvo
20:05 Dva : jedan u gostima
20:40 Kuća od karata, serija
21:35 Domaći dokumentarni
film / serija
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:35 Nasljednici, serija
00:30 McLeodove kćeri, serija
01:15 Sicilija s Aldom i Enzom:
Planina Etna,
dokumentarna serija
01:40 Kod doktora, talk-show
02:22 Treća dob
02:52 Hrvatska uživo
03:34 Otvoreno
04:14 Društvena mreža
05:19 Skica za portret
05:35 Tema dana
05:47 Talijanska mlada

06:22 Grimmmove bajke
06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Ravnoteža ili
zašto se ne sruši Kosi
toranj?
10:00 Notica: Flauta
10:15 Jezični crtici: Uzvici za
životinje
10:17 Navrh jezika: Riječi za
jesen
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:05 Indeks
11:35 Don Matteo, serija
12:35 Silvia Colloca i talijanska
kuhinja, dokumentarna
serija
13:00 Svijet vrtlara,
dokumentarna serija
13:35 Prerijska groznica,
američki film
15:00 Dizajn interijera
u rukama amatera,
dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat
17:10 Magazin LP
17:40 Bitange i princeze
18:20 Na jezeru, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:05 Supruga i kćeri, serija
20:56 Vrijeme na Drugom
21:00 TV Bingo
21:45 Stadion - sportska
emisija
23:00 Zakon i red: Odjel za
žrtve, serija
23:45 Simpsoni
00:05 Prerijska groznica,
američki film
01:25 Noćni glazbeni program

05:25 RTL Danas, (R)
06:05 Sve u šest, magazin (R)
06:45 Legenda o Tarzanu
07:15 Zvezdani ratovi:
Pobunjenici
08:00 Prava žena, serija (R)
09:00 Bibin svijet, serija
09:55 Pet na pet, kviz (R)
11:05 Wipeout, game show (R)
12:00 Ruža vjetrova, serija
13:00 Prava žena, serija (R)
14:00 Umri muški 3, igrani
film, akcijski (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Prava žena, serija
21:10 Ljubav je na selu -
nova sezona,
dokumentarna sapunica
22:15 RTL Direkt
22:50 Kronike zločina, serija
23:25 Kronike zločina, serija
23:55 Anno: Ljeta Gospodnjeg
925., povijesni reality
spektakl
01:15 Kriza, serija
02:00 Kriza, serija
02:35 CSI, serija
03:35 Astro show, emisija uživo
04:35 RTL Danas, (R)
05:15 Kraj programa

UTORAK 4.10.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Sicilija s Aldom i Enzom:
Cefalu
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Rijekom Mekong sa Sue
Perkins
11:12 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:55 Skica za portret
16:06 Dva : jedan u gostima
16:36 Informativka
17:00 Vijesti
17:20 Crno-bijeli svijet, serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Kulinarstvo
20:05 Naknadno
20:40 Kuća od karata, serija
21:35 Global, vanjskopolitički
magazin
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:35 Rijekom Mekong sa Sue

Perkins
00:25 Nasljednici, serija
01:20 McLeodove kćeri, serija
02:05 Sicilija s Aldom i Enzom:
Cefalu
02:30 Kod doktora, talk-show
03:15 Skica za portret
03:23 Glas domovine
03:48 Hrvatska uživo
04:30 Otvoreno
05:10 Global, vanjskopolitički
magazin
05:40 Tema dana
05:52 Talijanska mlada

06:22 Grimmmove bajke
06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Put do
Babilona
10:00 Ciak junior: Početak,
francuski film za djecu
10:15 Jezični crtici:
Maksimalna nepismenost
10:17 Ta politika: Sabor
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:05 (Re)kreativac
11:35 Don Matteo, serija
12:30 Silvia Colloca i talijanska
kuhinja
12:55 Svijet vrtlara, dok.serija
13:30 Sumnja, američki film
15:00 Dizajn interijera
u rukama amatera
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat
17:15 Bitange i princeze
17:55 Stadion - sportska
emisija
19:05 Kruške i jabuke
19:55 Tea Mamut
20:05 Griffin i Phoenix,
američki film
21:50 Vrijeme na Drugom
22:00 Igra prijestolja, serija
23:00 Zakon i red: Odjel za
žrtve, serija
23:45 Simpsoni
00:05 Sumnja, američki film
01:30 Noćni glazbeni program"

05:50 RTL Danas, (R)
06:35 Sve u šest, magazin (R)
07:15 Legenda o Tarzanu
07:40 Zvezdani ratovi:
Pobunjenici
08:10 TV prodaja
08:25 Prava žena, serija (R)
09:25 Bibin svijet, serija
10:20 Pet na pet, kviz (R)
11:30 Najbolji ninja ratnici, (R)
12:30 Wipeout, (R)
13:30 Ruža vjetrova, serija
14:25 Prava žena, serija(R)
15:25 Ljubav je na selu - (R)
16:30 RTL Vijesti

17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Prava žena, serija
21:10 Ljubav je na selu
22:15 RTL Direkt
22:50 Kronike zločina, serija
23:25 Kronike zločina, serija
23:55 Anno: Ljeta Gospodnjeg
925., povijesni reality
spektakl
01:15 Kriza, serija
02:00 Kriza, serija
02:35 CSI, serija
03:35 Astro show, emisija uživo
04:35 RTL Danas, (R)
05:15 Kraj programa

SRIJEDA 5.10.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:08 Sicilija s Aldom i Enzom:
Vrijeme doručka u
Monrealeu
09:35 McLeodove kćeri, serija
10:23 Svjetski biseri: Etiopija
- Putovima Abesinije
11:13 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:55 Skica za portret
16:06 Naknadno
17:00 Vijesti
17:20 Crno-bijeli svijet, serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 7/39
20:10 Pola ure kulture
20:45 Kuća od karata, serija
21:40 Labirint
22:00 Otvoreno
22:25 Dnevnik 3
23:40 Svjetski biseri: Etiopija
- Putovima Abesinije
00:25 Nasljednici, serija
01:20 McLeodove kćeri, serija
02:05 Sicilija s Aldom i Enzom:
Vrijeme doručka u
Monrealeu
02:27 Kod doktora, talk-show
03:09 Skica za portret
03:18 Eko zona
03:43 Hrvatska uživo
04:25 Otvoreno
05:05 Labirint
05:35 Tema dana
05:47 Talijanska mlada

06:22 Grimmmove bajke
06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Leptiri
10:00 Kratki spoj: Spavanje
10:15 Pokusi koji su promijenili svijet: Neodoljiva privlačnost električne struje
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:35 Don Matteo, serija
12:25 Silvia Colloca i talijanska kuhinja
12:50 Svijet vrtlara
13:25 Nova slava stare zvijezde, američki film
15:05 George Clark - Čudesne zamisli, dok. serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat
17:10 Juhuhu junior
17:11 Čudesno putovanje ježa Aladina, dok. serija
17:14 Ubojice između polova
17:45 Bitange i princeze
18:25 Na jezeru, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:05 Atlantik: Planine pod morem, dok. serija
20:56 Vrijeme na Drugom
21:05 Predsjednikove ljubavnice, američki film
22:40 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
23:25 Simpsoni
23:45 Nova slava stare zvijezde, američki film
01:20 Noćni glazbeni program

05.50 RTL Danas, (R)

06.35 Sve u šest, magazin (R)
07.15 Legenda o Tarzanu
07.40 Zvezdani ratovi: Pobunjenici, animirana serija
08.25 Prava žena, serija (R)
09.25 Bibin svijet, serija
10.05 TV prodaja
10.20 Pet na pet, kviz (R)
11.15 TV prodaja
11.30 Najbolji ninja ratnici, (R)
12.30 Wipeout, game show (R)
13.30 Ruža vjetrova, serija
14.25 Prava žena, serija (R)
15.25 Ljubav je na selu - (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Prava žena, serija
21.10 Ljubav je na selu
22.15 RTL Direkt
22.50 Kronike zločina, serija
23.25 Kronike zločina, serija
23.55 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
01.15 Kriza, serija
02.00 Kriza, serija
02.35 CSI, serija
03.35 Astro show, emisija uživo
04.35 RTL Danas, (R)
05.15 Kraj programa

ČETVRTAK 6.10.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti

07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:07 Sicilija s Aldom i Enzom: Corleone
09:33 McLeodove kćeri, serija
10:17 Svjetski biseri: Savoja - legendarne doline
11:07 Hrapoćuša i vitalac, emisija pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:00 Pola ure kulture
16:30 Jezik za svakoga
17:00 Vijesti
17:20 Crno-bijeli svijet, serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Kulinarstvo
20:05 Šifra, kviz
21:00 Kako je branjena Hrvatska, dok. serija
21:55 Otvoreno
22:40 Dnevnik 3
23:15 Razgovorna emisija
00:00 Svjetski biseri: Savoja - legendarne doline
00:45 Nasljednici, serija
01:40 McLeodove kćeri, serija
02:25 Sicilija s Aldom i Enzom: Corleone
02:50 Kod doktora, talk-show
03:35 Skica za portret
03:45 Hrapoćuša i vitalac, emisija pučke i predajne kulture
04:57 Otvoreno
05:37 Tema dana

05:49 Talijanska mlada

06:22 Grimmmove bajke
06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Dokumentarni film
10:00 Čarobna ploča - Širimo vidike: Slikarske i crtačke tehnike
10:15 Jezični crtići: Školjoc
10:17 Mirna ruka, srida pada, hrvatski dok. film
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:05 Ekumena
11:35 Don Matteo, serija
12:35 Silvia Colloca i talijanska kuhinja
13:00 Svijet vrtlara
13:35 Mystery Woman: Oh Baby, američki film
15:05 George Clark - Čudesne zamisli
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat
17:11 Čudesno putovanje ježa Aladina
17:14 Ubojice između polova
17:45 Bitange i princeze
18:20 Na jezeru, serija
19:05 Kruške i jabuke
20:00 Nogomet - kvalifikacije za SP 2018., emisija
20:45 Nogomet - kvalifikacije za SP 2018.: Kosovo - Hrvatska, prijenos
22:35 Nogomet - kvalifikacije za SP 2018., emisija
22:57 Vrijeme na Drugom

23:00 Nogomet - kvalifikacije za SP 2018., sažeci
23:25 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
00:10 Simpsoni
00:30 Mystery Woman: Oh Baby, američki film 84
01:55 Noćni glazbeni program

05.50 RTL Danas, (R)
06.35 Sve u šest, magazin (R)
07.15 Legenda o Tarzanu
07.40 Zvezdani ratovi: Pobunjenici
08.25 Prava žena, serija (R)
09.25 Bibin svijet, serija
10.20 Pet na pet, kviz (R)
11.30 Najbolji ninja ratnici, (R)
12.30 Wipeout, game show (R)
13.30 Ruža vjetrova, serija
14.25 Prava žena, serija (R)
15.25 Ljubav je na selu - (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Prava žena, serija
21.10 Opet ti, igrani film
22.15 RTL Direkt
22.50 Opet ti, igrani film
23.50 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
01.10 Kriza, serija
01.55 Kriza, serija
02.30 CSI, serija
03.30 Astro show, emisija uživo
04.30 RTL Danas, (R)
05.10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 *Vojvođanski tjedan*
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKO LIKO SLIKA

Obnavljamo baštinu

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Fodbol

Piše: Branko Ivković

E to doživili mi borme i to... Došlo nam fodbol i u našu varoš čeljadi i to onaj svicki, doduše samo onaj veliki bokal s dva velika uveta, onaj što se dodijljava najboljima. Ne da se svit latijo slikovanja s njim – vako, nako, s dicom, brez dice...

Nije čovik mogo ni pišce

prić blizo, a kamol s biciglom. Nisam se baš zdravo ni turo tamo, nisam vam ja baš nako šporcki tip. No doduše, trčo sam ja za fodbolom kad sam bijo mlad. Juju, još kako, al nako za svoju dušu, zabadavad. Ovo sad čeljadi ruku na srce i nije šport, umišali se veliki novci i kojikaki kladaci, a nije to za me više. Volim otić ode kod nas u selo pa gledat fodbol, al ne volim kad cujeđu i spominjeđu kojikaku dalju i bližu rodbinu, uglavnom žensku ta neće valjar mušku – ne čuj Bože na zlo. Nije kod nas u Ivković šor došla taka moda kugod u svitu, a sad i naši veliki varošima. Da znate da sam se zdravo narogušijo kad sam čito u novinama koliko je naša vlada potrošila na tu paradu, ta mogli su na čega lipče potrošit tolke novce. A ne bi to borme Braniša tako, lipo ko bi se šeto nek se uvati za buđelar pa nek sam plaća šetanje, a ne od naši poreza. No sve je to nika loptanija s ovim svitom. Pravo smo nika loptaška nacija, svi se loptadu sa svitom da od čeg kreneš. Izloptali su kuruze, sad se loptadu s josagom, s cincokretom i svime što muči običnog čovika i misli da će izvuć koji dinar, a ono loptanja pa ništa.

Sad i kod nas čeljadi ponovo imade fodbolancije u selu. Jevo baš se pakujem pa ću ić gledat. Bilo je i kadgod, al sad su niki momci to svatili upošteno i loptaje se kako Bog zapovida – brez novaca i za svoje veselje, a ne za pulitikanstvo. Imali smo mi doduše i kadgod fodbol, al su se ondak umišali tako niki prsti pa jedared imade novaca, drukput nemade, a sve to pokrećo jedan čovik – kako se njemu spadne u pamet tako bidne. Valjar će sad bit drukčije, ako Bog da. No, ja ću ić pa šta bude. Napeko sam pun džep cincokreta i špica od bundeva, samo nisam ji baš zdravo dobro osušijo pa su mi nike fajin cvrčile. Mislijo sam već da ću morat zrnkat samo cincokret, a njega mi dosta teško rascipit s ova dva zuba što mi ostalo. Špice su krupnije, a i uspijo sam malko napeć. Zvao sam i Josu i Peru, al nji to ne interesuje. Oni bi oma digod štogod zakerali, te nemade se riflektori te ovo te ono. A di bi bili riflektori, ta ni varoški stadijon nemade riflektore, a ne naša Zoltanova ledina. Jedva se namolimo pokosit travu na terenu; te nemade benzina, te nevaljadu kosačice, te ne mož rabadžija... No ni ne čuđim se, ne mož čovik dospit na sto mista, a svi mu zapovijaju, a svi slabo plaćaju. Jestel čuli da je opet jednim oprošten velik gri od tušta milijona jevra poreza i sad lipo slobodan ko tica i mož doć natrag u državu, No cigurno nemogu sve stignit, sad moradu što prija povaćat ove što prodaju lubenice i kojikako zelje na sokaku, a ne plaćaje pecarinu, vele da su ti najopasniji. Ša je to koji milijun jevra?!

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ka državni pogrišu

Bač Iva oduvik jedva čeko jesen. Dosta njegovi poznati baš je i ni voljilo. Ščim se lišće zašareni, oma znadu u kuknjavu. Te brzo će zima, te ogriv, te triba nakupovat svega, najviše kupusa, kompira, luka, paprika, a sosu će vrimenom u dućana, litru po litru. A vamo, ne bi se dali na bašču, to jim bilo puno posla. Lipše zapušćat travu, pa mašinu u šake i kosit je svake nedilje. Dvor ti o sokaka do zadnje međe ravan ko staklo, digod koja vočka, sve drugo se zeleni, lipo za vidit. Mlađa mu više put pitala zašto i oni ne bi tako. Ni bač Iva ni njegova nisu ništa rekli, samo je gledali i smijuljili se. Potli se sitila da oduvik više volji jist noga što mater napravi, neg što se kupi u dućana. Bač Iva se i sad zadovoljno škobi ka se siti da jim trap dobro popunit kompirma i lukom iz njeve bašće, a skoro će vadit i zelenje, pa će i sotim bit mirni do novoga. Popunita i velika stelažija u vojatu. Njegova nakuvala i sose i koikaki bogažija za mazat na kriv, jal za umakat, a dunstova i kiseloga kaki i koliko ti srce želji. Još malo, pa će dojt i kupus i njega će tribat nakiselit. A sve iz njeve bašće. Istina, bilo tu posla skroz o ranoga prolića, a biće do kasne jeseni, al ka tako lipo urodi, ni jim ni žo ni teško. Obadve cure volju sve to odoma, velu no iz dućana jim ni izbliza ni tako lipo ko što mater napravi, a i deran o starije nuž nju se navadijo na domaće. Bač Ive bilo toplo u srcu ka su on i njegova litos bili ko nji u gostima. Vidi, u kućice di su u kirije priašovali komatić dvora, pa metnili koišta da imadu za prvu ruku. Sve se pravu važni kako jim lipo urodilo. Kažu slađe jim neg kupovno, a i prišpara se. Baščom se bavili i njegovi dada i mater i stari i majka, a u dičji dana, pri neg što doraso do škole, vazdan visijo ko bake i dide. Kod nji koišta naučijo za cili život. Imali vinograd na pisku, blizu Bare. Kroz po vinograda popriko išla staza, a nuz stazu bijo iskopan bunar. Druga staza bila pedes meteri od glavnoga puta. Note pole bijo prigon same katarke i pet veliki drveta šljiva pekmezarki, a između staze i puta baka pravila bašču. Na druge strane bijo prigon svakaki fela grožđa i šes veliki šljiva, a dida tamo nasadijo i red vinogradarcki brisaka. O druge staze do puta sijali kukuruze kokičare, pa baka o nji znala na pijacu izvuć i koji dinar. Odjedamput Taksa zalajo, al nako bisno, ko ka se za vraca uvatu jal kum Tuna, jal poštaš. Bač Iva se prezniyo, sve mu ni bilo pravo što mu se na silu prikinijo taki lipi štodir. Izašo u gank, vidi poštaša. Nosi mu nikaku plavu kofertu, tribalo mu dat krsta. Vidi, na kuferte natrukovano nikako rešenje o suda. Svaj se promišo, ne može se sitit šta bi moglo bit, al čeljadetu baš i ni svejedno ka tako štogoda dobije. Za dram otvorijo i sto čitat. Sud bijo pri dvi godine, ispravljali ništa što se zabunili državni službenici, a štete imali njegova i šogor. I evo, tribalo jim cile dvi godine da to natrakuju i pošalju. A da su pogrišili njegova i šogor, misli se, niko bi to moro lipo platit. Vako, pojijo kurjak magarca, pogrišilo sokoćalo, pa nemož brog toga nikoga ni globit.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Dostojevski:** Da bi se postupalo razumno, malo je imati samo razum.
- **Newton:** Gradimo previše zidova, a premalo mostova.
- **Dumas:** Žene su nemilosrdne prema ljudima koje ne vole.

KVIZ

Ćiril Metod Iveković

Koje godine i gdje je rođen hrvatski arhitekt **Ćiril Metod Iveković**?
 Tko su još bili glasoviti članovi njegove obitelji?
 Gdje se akademski obrazovao?
 Pod čijim nadzorom je vodio klesarske radove na zagrebačkoj katedrali?
 Gdje je ostvario svoj najuspjeliji projekt?
 U kom gradu je živio i radio tri četvrt stoljeća?
 Koje godine je postao akademik?
 Kada i gdje je umro Ćiril Metod Iveković?

Rođen je 1. studenoga 1864. godine u Klanjcu.
 Brat **Oton** slikar, stric **Franjo** tvorac hrvatskog rječnika.
 Varaždinu, Zagrebu i Beču.
Hermana Bollea.
 Gradsku vijećnicu u Sarajevu.
 U Zadru.
 1922. godine.
 Umro je 15. svibnja 1933. godine u Zagrebu.

FOTO KUTAK

Poželi želju!

VICEVI

Kaže momak djevojci:

- Večeras ti pripremam večeru uz svjetlost svijeća.
- Baš si romantičan!
- Ma ne. Isključili su mi struju!

Pita učitelj malog Ivicu:

- Kaži mi dvije zamenice.
- Tko, ja? uzbuni se mališan.
- Konačno i od tebe točan odgovor!

POGLED S TRIBINA

Četvorka

Pogled s tribina nakon 10. kola 1. HNL nedvosmisleno pokazuje kako su, po svemu sudeći, četiri momčadi izdvojile od ostalih članova elitnog hrvatskog nogometnog društva. *Rijeka*, *Osijek*, *Dinamo* i *Hajduk*, trenutačno ovim redoslijedom zauzimaju poredak na prvenstvenoj ljestvici i kako stvari stoje oni će odlučivati o budućem prvaku.

Prvoplasirana *Rijeka* ima tri boda više od *Osijeka* i četiri od *Dinamo*, te je već godinama jedini ozbiljniji konkurent višestrukom uzastopnom šampionu s Maksimira. Hoće li ovoga puta izdržati do posljednjeg kola, ostaje nam vidjeti.

Najugodnije iznenađenje dosadašnjeg dijela prvenstva je svakako *Osijek*. Momčad iz najvećeg grada Slavonije igra odlično, osvaja bodove, a kiks vratara u posljednjim trenucima susreta protiv *Istre 1961* prikrio ih je za još dva boda s kojima bi još bili bliže vodećim Riječanima.

Dinamo je u velikoj krizi, ali je minimalnom pobjedom protiv *Lokomotive* prekinuo niz poraza i za očekivati je da će se modri u nastavku prvenstva konsolidirati, te serijom pobjeda vratiti se gdje mu je, po kvaliteti, objektivno i mjesto. U samom vrhu.

Četvrtoplasirani *Hajduk* će, ipak po svemu sudeći, boriti se s *Osijekom* za treću poziciju, jer konstelacija snaga i igračkog kadra ipak nosi prevagu na stranu *Dinamo* i *Rijeke*. Konačno, sve četiri momčadi gornjeg doma imat će svoje mjesto u Europi, jer odlični rezultati hrvatskih klubova u proteklom euro susretima uveliko su povisili UEFA natjecateljski koeficijent.

Na koncu, raduje povratak *Osijeka* u veliku četvorku hrvatskog klupskog nogometa, jer ipak je to momčad koja je dugogodišnji prvoligaš koji je svojevremeno imao zapažene rezultate i na domaćoj (osvajatelj kupa 1998/99. i finalist 2011/12.) i na inozemnoj sceni (treće kolo kupa UEFA u sezoni 2000/2001.)

D. P.

NOGOMET

Rijeka čuva vrh

Pobjedom protiv *Splita* (2:0) nogometaši *Rijeke* zadržali su vodstvo na tablici 1. HNL, a domaći kiks *Osijeka* protiv *Istre 1961* (1:1) donio im je novo uvećanje bodovne prednosti.

Ostali rezultati 10. kola: Lokomotiva – Dinamo 0:1, Hajduk – Cibalia 6:1, Inter – Slaven 1:1

Tablica 1. HNL: Rijeka 26, Osijek 23, Dinamo 22, Hajduk 20, Istra 1961, Slaven 10, Lokomotiva, Inter 8, Split, Cibalia 4

Juventus potopio Dinamo

Četiri gola u mreži mladog vratara Šempera donijeli su pobjedu *Juventusu* protiv *Dinamo* (4:0) u drugom kolu Lige prvaka. Nakon dva odigrana susreta modri se nalaze na posljednjem mjestu skupine H bez osvojenih bodova i gol razlikom 0:7. Sljedeći susret igrat će ponovno doma, 18. listopada protiv *Seville*.

TENIS

Karlović za finale

Iako se prije nekoliko godina oprostio od igranja za Davis cup Ivrstu Hrvatske, nakon ozljede Borne Čorića, Ivo Karlović je prihvatio poziv izbornika Željka Krajana i stavit će se na raspolaganje za finalni susret protiv Argentine koji će se igrati od 25. do 27. studenoga u Zagrebu.

RUKOMET

Poraz PPD Zagreba

Hrvatski prvak PPD Zagreb startao je porazom na gostovanju protiv Celja (30:28) u novoj sezoni rukometne Lige prvaka. Priliku za prve bodove momčad Veselina Vujovića imat će u drugom kolu skupine B kada u Zagreb stiže mađarska momčad Szeged.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

O PODNESENOM ZAHTEJUVU ZA DAVANJE
SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA
ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta Telekom Srbija AD Beograd, Izvršna jedinica Subotica, Prvomajska 2-4, podnio je dana 20.9.2016. pod brojem IV-08-501-296/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliša projekta: Bazna stanica mobilne telefonije »SU23/SUU23/SUL23 SU Segedinski put« na katastarskoj parceli 6229 KO Novi Grad, ulice Segedinski 22-24 (46.099532°, 19.679657°).

Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10-12 sati od 30.9.2016 do 3.11.2016., a javna prezentacija Studija održat će se 4.11.2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čačkare s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljino, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čačkare i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizvici. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunic. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupao- nom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepljene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

PRODAJEM sitno rađene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 7. 10. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARAOORDEV PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

NOGOMET

Još jedan domaći kiks

TAVANKUT – Nogometaši *Tavankuta* doživjeli su novi poraz na svom terenu izgubivši od *Sloge* iz Čonoplje (1:2) prvenstveni susret 7. kola Vojvodanske lige skupina sjever. U sljedećem kolu slijedi derbi začelja jer Tavankučani gostuju pretposljednjoj *Mladosti* u Apatinu.

Poraz uz batine

RASTINA – U 5. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 2. razred ekipa *Dinama* 1923 iz Berega poražena je rezultatom (4:1) na gostovanju u Rastini. U prvom poluvremenu gosti su igrali bolje, imali više prigoda, a u prednost su došli zgoditkom **Čalića** u 18. minuti. Od tada, pa do konca utakmice domaćini su igrali vrlo grubu, u pojedinim momentima i pogibeljno. Plod takove igre bila su dva isključenja domaćih igrača i odstranjivanje fizioterapeuta s klupe. Isključena su i tri gostujuća nogometaša, koji su zbog neiskustva nasjeli na provokacije domaćina i uzvratili udarce. U narednom kolu oslabljeni Berešci će dočekati ekipu OFK *Metalca* iz Sombora.

I. A.

Svakom po bod

SONTA – U 5. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. razred, nogometaši sončanskog *Dinama* su pred svojim navijačima odigrali neodlučno (1:1) protiv *Sporta* iz Bezdana. Po igri i stvorenim prigodama neodlučno je i najpravedniji ishod. Obije ekipe su imale svoje prigode, obije su po jednom pogodile i protivničku vratnicu, a oba vratara su se u nekoliko navrata istaknuli sigurnim intervencijama. Sončani su u prednost došli u 74. minuti zgoditkom **Erdešija**, koji je strahovitim šutom loptu naprosto zakucacao u gornji desni kut protivničkih vrata. Kad su već svi očekivali

kraj, u 88. minuti, Bezdanci su poravnali za nenadano osvojen bod. U 6. kolu Dinamo će ugostiti ekipu *Rastine* 1918.

I. A.

Pobjeda na gostovanju

GAKOVO – U 5. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 1. razred momčad *Dunava* iz Monoštora u Gakovu je porazila ekipu *Graničara* rezultatom (4:1) i s nova tri boda izbila na prvo mjesto prvenstvene tablice. Po igri i stvorenim prigodama pobjeda Monoštoraca trebala je biti izražena bar s dvostruko većom razlikom, međutim, napadači su se propisno ispromašivali. Strijelci za Dunav bili su **Balaž** u 14. 52. i 79. minuti iz penala, te **Kiš** u 57. minuti. U narednom kolu Dunav će u derbiju na Doli dočekati četvrtoplasiranu ekipu *Radničkog* 1918 iz Ratkova.

I. A.

JEDRENJE

Petra Buljovčić prvakinja Srbije

ZEMUN – Na osnovu rezultata iz šest prethodnih regata, **Petra Buljovčić** iz paličkog JK *Reful* postala je prvakinom države u konkurenciji djevojčica do 12 godina starosti u klasi *Optimist*.

ŠAH

Osiguran ostanak

SUBOTICA – Šahisti *HAŠK Zrinjskog* poraženi su od ŠK *Bačke Topole* 2,5 : 3,5 u posljednjem susretu prvenstva Sjevernobačke lige. Pobjedu je ostvario **Ištvan Kovač**, dok su remizirali: **Mirko Mlinkov**, **Stipan Marjanušić** i **Bela Kopilović**. Momčad koju vodi Marinko Miković osigurala je ostanak u ligi, a novo prvenstvo počinje u svibnju 2017. godine. Sutra, 1. listopada, šahisti *HAŠK Zrinjski* sudjeluju na turniru u Starom Žedniku.

Gradsko vijeće Grada Subotice, temeljem članka 57. stavak 1. točka 7. i članka 64. stavak 1. Statuta Grada Subotice (Službeni list Općine Subotica br. 26/08 i 27/08–ispravak i Službeni list Grada Subotice, br. 46/11 i 15/13) i članka 23, 24. i 25. Odluke o Gradskom vijeću Grada Subotice (Službeni list Grada Subotice, br. 1/10 i 40/12) raspisuje

JAVNI OGLAS

za postavljenje zamjenika Načelnika Gradske uprave Grada Subotice na period od pet godina

Kandidat pored općih uvjeta predviđenih člankom 6. Zakona o radnim odnosima u državnim tijelima (Službeni glasnik RS, br. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01, 39/02, 49/05-US i 23/13-US) a koji su sljedeći:

- da je državljanin Republike Srbije,
- da je punoljetan,
- da ima opću zdravstvenu sposobnost i
- da nije osuđivan za kazneno djelo na bezuvjetnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci ili za kazneno djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova u tijelu lokalne samouprave, treba ispunjavati i posebne uvjete:

- da ima završen pravni fakultet,
- da ima položen ispit za rad u tijelima državne uprave i
- da ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Uz prijavu kandidat je dužan priložiti dokaz o ispunjenosti uvjeta i osobni i radni životopis.

Dokumentaciju kojom se dokazuje ispunjenost uvjeta iz javnog oglasa kandidat podnosi u originalu ili kao ovjereni preslik.

Prijave kandidata s priložima podnose se Gradskom vijeću Grada Subotice, u roku od 8 dana od dana posljednjeg objavljivanja oglasa, putem pošte, na adresu Subotica, Trg slobode 1, ili osobno, predajom u Gradskom uslužnom centru u prizemlju Gradske kuće u Subotici, Trg slobode 1.

Prijave se dostavljaju u zatvorenoj kuverti s naznakom: »Prijava na oglas za zamjenika načelnika Gradske uprave.«

Neblagovremeno podnesene i prijave s nekompletnom dokumentacijom se neće uzeti u razmatranje.

Gradsko vijeće Grada Subotice će odluku povodom raspisanog javnog oglasa donijeti u roku od 20 dana od dana posljednjeg javnog oglašavanja.

GRADONAČELNIK
Bogdan Laban

IVICA FRANCIŠKOVIĆ, KOORDINATOR OMLADINSKE ŠKOLE NK SPARTAK

Dobra selekcija donosi željenu kvalitetu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nekadašnji nogometaš domaćih prvoligaša *Spartaka*, *Vojvodine* i *Partizana* te inozemnih momčadi *ZTE* (Mađarska), *AEK* (Cipar) te *Grbalja* i *Rudara* (Crna Gora), **Ivica Francišković** nakon završetka profesionalne igrачke karijere odlučio je ostati aktivan u svom matičnom sportu. Trenersku karijeru započeo je u radu s najmlađim selekcijama, trenutno je trener generacije rođene 2002. godine koja se natječe u Nogometnoj ligi Vojvodine, a prije par mjeseci je postavljen za rukovodioca omladinskog pogona u NK *Spartak Ždrepčeva krv*.

»Funkciju koordinatora omladinske škole sam preuzeo 1. srpnja ove godine, a cijeli lipanj sam proveo u planiranju potrebitih aktivnosti vezanih uz ovu veoma odgovornu poslovnu obvezu. Prvo što sam uradio je bilo postavljanje trenera za rad s mladim kategorijama, a sredinom istoga mjeseca su započele pripreme za novu nogometnu sezonu. Prve ozbiljnije rezultate očekujem tek na koncu polusezone, a za sada sam umjereni optimist što se tiče kvalitete i selekcije, odnosno korekcije selekcije koja je izvršena u minulom razdoblju«, rekao nam je na početku razgovora Francišković.

OMLADINSKA ŠKOLA

Jedini subotički nogometni prvoligaš, NK *Spartak Ždrepčeva krv* veliku pažnju posvećuje radu s mladim selekcijama iz kojih bi se u perspektivi trebali regrutirati budući prvotimci. Gdje se sve natječu mladi nogometaši koji treniraju pod okriljem Omladinske škole?

Prve rezultate očekujem tek na koncu ove polusezone

Imam A licencu i nedostaje mi još jedan korak do Pro licence, najvišeg trenerskog stupnja, no do nje mi predstoji još nekoliko godina rada u kojima sebe, prevashodno, vidim u radu s mladima.

»Imamo selekcije u omladinskoj i kadetskoj ligi Srbije, u kadetskoj (dvije selekcije) i pionirskoj ligi Vojvodine te dvije selekcije petlića u Područnoj ligi i najmađi uzrast koji se natječe u Gradskoj ligi Subotice. Praktično smo pokriveni na svim razinama natjecanja u svim starosnim generacijama, a veliku pažnju posvećujemo i početnicima na kojima tek trebamo graditi nogometnu budućnost.«

Kolika je masovnost u navedenim starosnim selekcijama?

»Masovnost je velika, a moje je mišljenje da masovnost treba postojati u najmlađim starosnim kategorijama dok u starijim selekcijama treba napraviti određenu redukciju postojećeg kadra. Određene nepopularne mjere se moraju provesti već ove zime gdje ćemo se u svim generacijama, počevši od omladinaca, morati zahvaliti jednom većem broju igrača za koje ne smatramo da imaju potreban kvalitet kada je u pitanju NK *Spartak Ždrepčeva krv*.«

Kao nogometaš koji doslovno prošao sve starosne selekcije matičnog kluba zasigurno imate iskustvo potpunog uvida u sve sfere djelovanja koje od zahtijeva funkcija koordinatora Omladinske nogometne škole?

»Mogu reći da imam, jer sam prošao sve klupske selekcije iako je moj put ipak bio malo drugačiji jer sam već u kadetskom uzrastu bio priključen radu s prvom momčadi. To je bio svojevrsan presedan i omladinsku ligu praktično nisam ni igrao, jer sam već bio u seniorskom nogometu. Danas je sve to još drastičnije izraženo, jer su omladinci već na određeni način i seniori, tako su građeni i tako se posmatraju od strane trenerske struke. Na taj način momci koji su izlazno godište nemaju što tražiti više u omladinskim ligama i oni već trebaju i moraju igrati, ovisno od njihove kvalitete, u nekoj od seniorskih liga. Idealno je kada nađu mjesta u nekim našim prijateljskim klubovima koji se natječu u nekoj od nižih rangova natjecanja.

SUVREMENI NOGOMET

Nogometnu karijeru Franciškovića krasila je vrhunska tehnika kojom je plijenio igrajući na poziciji veznog igrača. Kako danas kao trener gleda na svoju nekadašnju nogometnu poziciju?

»Profil današnjeg veznog igrača se u mnogome promijenio u odnosu na nekadašnju klasičnu postavku ove pozicije. Snaga je postala primarnim faktorom

suvremene nogometne koncepcije, danas bez nje se ne može ni primirisati prvoj momčadi. Pored osnovnog smisla za igru, koji je i dalje izuzetno važan, bez fizičke predispozicije i dobre tjelesne spremne ne može se govoriti o ozbiljnijem igranju modernog nogometa. Zbog toga se, pored razvijanja tehnike, uporedo mora raditi na kvalitetnom podizanju tjelesne spremne.«

I tu sada dolazimo do najvažnijeg pitanja koje postavljamo koordinatoru Omladinske škole jednog nogometnog prvoligaša. Što u konačnici, prema važećim kriterijima, mora krasiti jednog suvremenog profesionalnog nogometaša?

»Moj prvi kriterij je i dalje smisao za igru, bez obzira na sve. Potom dolazi karakter igrača i njegova sposobnost prilagodljivosti i posvećenosti momčadi, taj dio je opet neraskidivo povezan s tjelesnim performansama, a tek onda dolazi individualna kvaliteta. Jer nogomet je momčadski sport i najbolji nogometaš je onaj koji svoju kvalitetu može prilagoditi dobrobiti cijeloga tima. Stvaranje takvoga igrača je i osnovni cilj omladinske škole svakoga nogometnog kluba«, naglasio je na koncu razgovora Francišković.

photo by Jęza Debrinski

www.BTMOpolul.com